

การพัฒนาสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการประชาสัมพันธ์ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา

ตุลาคม 2556

การพัฒนาสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการประชาสัมพันธ์ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา

ตุลาคม 2556

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การพัฒนาสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการประชาสัมพันธ์ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา

ตุลาคม 2556

ณัฏพร วรคุณพิเศษ. (2556). การพัฒนาสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการประชาสัมพันธ์ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. สารนิพนธ์ กศ.ม. (เทคโนโลยีการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษา สารนิพนธ์: อาจารย์ ดร.นฤมล ศิริวงษ์.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการประชาสัมพันธ์ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการประชาสัมพันธ์ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 420 คน จากการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของยามานะ และใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi - Stage Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการประชาสัมพันธ์ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ คือ เอกสารแนะนำ แบบประเมินคุณภาพสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการประชาสัมพันธ์ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา และแบบประเมินความคิดเห็นที่มีต่อสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการประชาสัมพันธ์ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า

1. สื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการประชาสัมพันธ์ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีการศึกษา
2. นักเรียนมีความคิดเห็นต่อสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการประชาสัมพันธ์ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในระดับมาก

THE DEVELOPMENT OF THE PUBLIC RELATION PRINTED MEDIA FOR THE
DEPARTMENT OF EDUCATIONAL TECHNOLOGY, SRINAKHARINWIROT UNIVERSITY.

AN ABSTRACT
BY
NATTAPORN WORAKUNPISAD

Presented In Partial Fulfillment Of Requirements for the
Master Of Education Degree In Educational Technology
at Srinakharinwirot University

October 2013

Nattaporn Worakunpisad. (2013). *The Development of The Public Relation Printed Media for The Department of Educational Technology, Srinakharinwirot University*. Master's Project, M.Ed. (Educational Technology). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor: Dr.Naruemon Sirawong.

The purposes of this study were to develop public relation printed media for the Department of Educational Technology, Srinakharinwirot University and to find out the opinions of the students in public relation printed media that developed.

The samples included 420 students in Mathayomsuksa 6 by using Multi - Stage Random Sampling of Yamane. The instruments used in this study were the public relation printed media for the Department of Educational Technology, Srinakharinwirot University, quality assessment forms for printed and questionnaires. The data were analyzed by using mean and standard deviation (SD).

The findings of this study revealed that :

1. The quality of the public relation printed media for the Department of Educational Technology, Srinakharinwirot University as evaluated by the educational technology experts were rate at very good level.
2. The students's opinion to the public relation printed media for the Department of Educational Technology, Srinakharinwirot University were rate at high level.

สารนิพนธ์
เรื่อง
การพัฒนาสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการประชาสัมพันธ์ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ของ
ณัฏพร วรคุณพิเศษ

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตมหาวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร. สมชาย สันติวัฒนกุล)
วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

.....
(อาจารย์ ดร. นฤมล ศิริวงษ์)

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

.....ประธาน
(อาจารย์ ดร. นฤมล ศิริวงษ์)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร. รัฐพล ประดับเวทย์)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร. กนกพร ฉันทนารุ่งภักดิ์)

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณาอย่างสูงจาก อาจารย์ ดร. นฤมล ศิริวงษ์ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้ความช่วยเหลือ แนะนำ ตรวจสอบแก้ไข และให้คำปรึกษา ด้วยความเอาใจใส่ ซึ่งทำให้สารนิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์

ขอขอบคุณอาจารย์ ดร.รัฐพล ประดับเวทย์ อาจารย์ ดร.นันทธีรัตน์ พีระพันธ์ และอาจารย์ ดร.กนกพร ฉันทนารุ่งภักดิ์ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำตรวจสอบความถูกต้องทางด้านเทคโนโลยี การศึกษา พร้อมทั้งตรวจสอบและประเมินคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าได้เป็นอย่างดี

ขอขอบคุณครูและนักเรียนทุกคน จากโรงเรียนยุพราชวิทยาลัย โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา โรงเรียนประโคนชัยพิทยาคม โรงเรียนเทศบาล 5 (วัดหัวป้อมนอก) และโรงเรียนศึกษานารี ที่ได้ให้ความช่วยเหลือในการทำวิจัยครั้งนี้

สุดท้ายขอกราบรำลึกถึงพระคุณบิดามารดาและพี่น้องทุกคนที่คอยให้คำแนะนำเป็นกำลังใจส่งผลให้สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ตามวัตถุประสงค์ในที่สุด

ณัฐพร วรคุณพิเศษ

สารบัญ

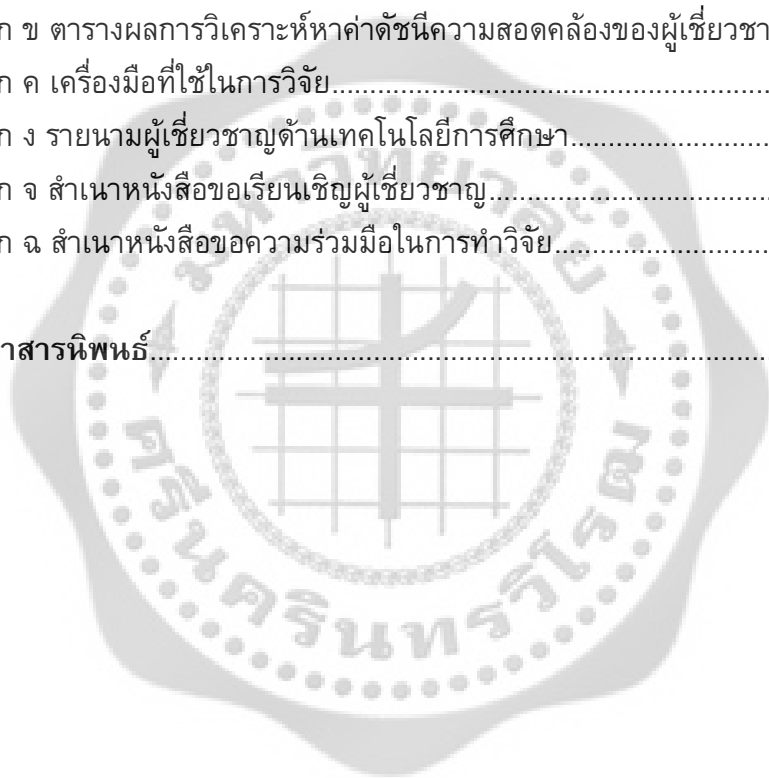
บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง.....	1
จุดมุ่งหมายของการวิจัย.....	2
ความสำคัญของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	5
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพของการสื่อสาร.....	6
ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ.....	6
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมด้านพุทธิพิสัย.....	8
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ.....	14
ความหมายของความพึงพอใจ.....	14
การวัดความพึงพอใจ.....	16
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสื่อสิ่งพิมพ์.....	17
ความหมายของสื่อสิ่งพิมพ์.....	17
ประเภทของสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการประชาสัมพันธ์.....	17
ข้อดีของสื่อสิ่งพิมพ์.....	19
ข้อจำกัดของสื่อสิ่งพิมพ์.....	19
กระบวนการออกแบบสื่อสิ่งพิมพ์.....	20
การออกแบบและจัดหน้าจุลสาร.....	28
กระบวนการผลิตสื่อสิ่งพิมพ์.....	30
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสื่อสิ่งพิมพ์.....	40
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประชาสัมพันธ์.....	43
ความหมายของการประชาสัมพันธ์.....	43
จุดมุ่งหมายของการประชาสัมพันธ์.....	44

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2 (ต่อ)	
หลักการประชาสัมพันธ์.....	45
ประเภทของกลุ่มเป้าหมายของการประชาสัมพันธ์.....	46
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประชาสัมพันธ์.....	47
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	51
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย.....	51
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	52
การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	52
ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย.....	56
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	56
4 ผลการวิจัย.....	57
ตอนที่ 1 ผลการพัฒนาสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการประชาสัมพันธ์ภาควิชาเทคโนโลยี ทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.....	57
ตอนที่ 2 ความคิดเห็นที่มีต่อสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการประชาสัมพันธ์ภาควิชาเทคโนโลยี ทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	61
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	67
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	67
ความสำคัญ.....	67
ขอบเขตของการวิจัย.....	68
วิธีดำเนินการวิจัย.....	68
สรุปผลการวิจัย.....	69
อภิปรายผล.....	69
ข้อเสนอแนะทั่วไป.....	70
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป.....	70

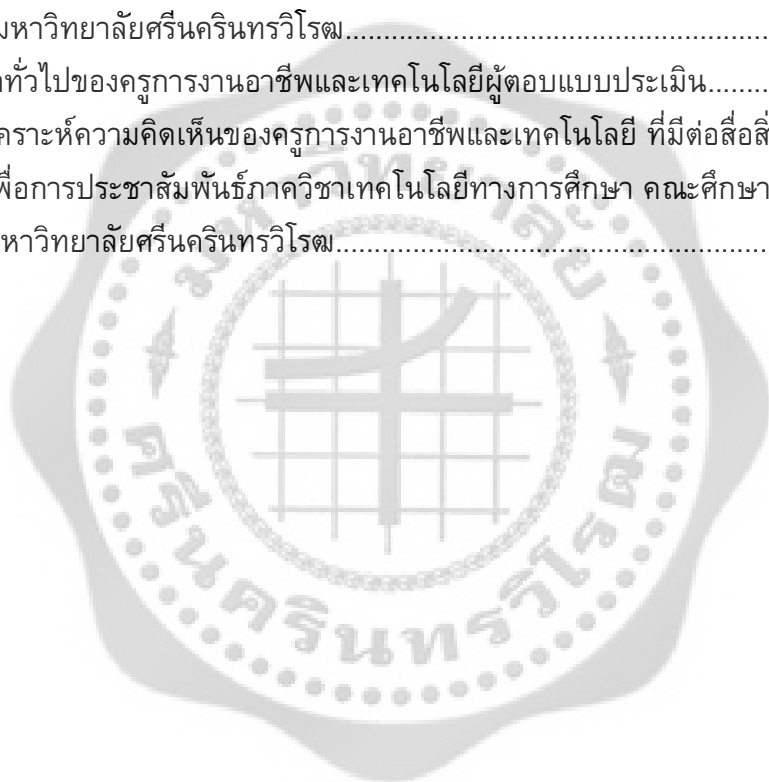
สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
บรรณานุกรม.....	71
ภาคผนวก.....	77
ภาคผนวก ก ตัวอย่างสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการประชาสัมพันธ์ภาควิชาเทคโนโลยี ทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.....	78
ภาคผนวก ข ตารางผลการวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ.....	81
ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	83
ภาคผนวก ง รายนามผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีการศึกษา.....	95
ภาคผนวก จ สำเนาหนังสือขอเรียนเชิญผู้เชี่ยวชาญ.....	97
ภาคผนวก ฉ สำเนาหนังสือขอความร่วมมือในการทำวิจัย.....	101
ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์.....	107

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 ผลประเมินคุณภาพสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการประชาสัมพันธ์ภาควิชาเทคโนโลยี ทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.....	59
2 ข้อมูลทั่วไปของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ผู้ตอบแบบประเมิน.....	61
3 ผลวิเคราะห์ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อ การประชาสัมพันธ์ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.....	62
4 ข้อมูลทั่วไปของครูกรงานอาชีพและเทคโนโลยีผู้ตอบแบบประเมิน.....	64
5 ผลวิเคราะห์ความคิดเห็นของครูกรงานอาชีพและเทคโนโลยี ที่มีต่อสื่อสิ่งพิมพ์ เพื่อการประชาสัมพันธ์ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.....	65

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 แสดงลำดับของพฤติกรรมด้านพุทธิพิสัย.....	13
2 แสดงขบวนการทำงานในการออกแบบกราฟิก.....	26
3 แสดงขั้นตอนการจัดเตรียมและวางแผนผลิตสื่อสิ่งพิมพ์.....	32
4 แสดงลักษณะการเข้าเล่มในรูปแบบต่าง ๆ.....	39

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

สื่อประชาสัมพันธ์มีความสำคัญต่อการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ขององค์กรเป็นอย่างมาก เป็นตัวกลางในการถ่ายทอดข่าวสาร เรื่องราวต่าง ๆ เกี่ยวกับนโยบาย วัตถุประสงค์ กิจกรรมความเคลื่อนไหวและการดำเนินงานขององค์กร ตลอดจนความรู้ที่เป็นประโยชน์และเกี่ยวข้องกับองค์กร ให้กลุ่มเป้าหมายได้รับรู้เข้าใจ เพื่อสร้างความนิยมศรัทธา และได้รับความไว้วางใจจากประชาชน กลุ่มเป้าหมาย ทั้งนี้เนื่องจากสื่อประชาสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับการสื่อสารเพราะเป็นส่วนหนึ่งในองค์ประกอบของกระบวนการดำเนินการประชาสัมพันธ์ ดังนั้น องค์กรต้องทำความเข้าใจแบบจำลองการสื่อสาร ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับสื่อประชาสัมพันธ์ หน้าที่ของสื่อ เพื่อให้ทราบหลักการของสื่อประชาสัมพันธ์ องค์กรจะได้เข้าใจและใช้สื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด (อรุณรัตน์ ชินวรรณ. 2553: 1)

สื่อสิ่งพิมพ์เป็นสื่อมวลชนที่เก่าแก่ที่สุดและเกิดก่อนสื่อมวลชนอื่นๆ เป็นสื่อที่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการช่วยให้การติดต่อสื่อสารในสังคมมนุษย์เป็นไปอย่างกว้างไกล ช่วยให้มนุษย์สามารถติดต่อกับผู้คนได้เป็นจำนวนมาก แม้ว่าปัจจุบันสื่อสิ่งพิมพ์จะถูกลดบทบาทลงไปบ้าง อันเนื่องมาจากพัฒนาการและความเจริญก้าวหน้าของสื่ออิเล็กทรอนิกส์ อันได้แก่ สื่อวิทยุกระจายเสียง และสื่อโทรทัศน์ แต่สื่อสิ่งพิมพ์ก็ยังคงมีบทบาทอยู่ไม่น้อยในสังคม ในปัจจุบันการแข่งขันการในด้านธุรกิจการศึกษามีสูงขึ้น มีสถานศึกษาในระดับอุดมศึกษาเกิดขึ้นมากมาย แต่ละสถาบันมีกลยุทธ์ในการโฆษณาและประชาสัมพันธ์ให้แก่ผู้ที่สนใจแตกต่างกันไป ทั้งการใช้สื่อทางด้านวิทยุ-โทรทัศน์ การใช้สื่อประเภทแผ่นพับ การประชาสัมพันธ์ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต หรือการประชาสัมพันธ์ในรูปแบบของคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย โดยผลที่ได้จากการประชาสัมพันธ์คือเพื่อให้มีผู้สนใจเข้าเรียนตามสาขาต่างๆ ในสถานศึกษาของตนให้ได้มากที่สุดในแต่ละปี

ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เป็นหน่วยงานหนึ่งที่เล็งเห็นบทบาทและหน้าที่ที่เปลี่ยนแปลงไปของมหาวิทยาลัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปี 2545 รัฐบาลมีแผนปฏิบัติการในการปรับเปลี่ยนมหาวิทยาลัยของรัฐให้เป็นมหาวิทยาลัยในกำกับรัฐบาล โดยนายกรัฐมนตรี นายชวน หลีกภัย ได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการส่งเสริมสนับสนุนให้มหาวิทยาลัยของรัฐปรับเปลี่ยนเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐบาล เมื่อวันที่ 17 มีนาคม 2542 โดยมีนายพิชัย

รัตตกุล รองนายกรัฐมนตรีเป็นประธานรัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัย (สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย สำนักนโยบายและแผนอุดมศึกษา.2542: 2) โดยมีหลักการของการปรับเปลี่ยนคือ มหาวิทยาลัยจะต้องสร้างระบบมหาวิทยาลัยในกำกับของตนเอง ให้มีสภามหาวิทยาลัยเป็นองค์กรสูงสุดที่บริหารจัดการให้สิ้นสุดที่ระดับมหาวิทยาลัยให้มากที่สุด ทั้งนี้ ประชาคมในมหาวิทยาลัยจะมีบทบาทในการกำหนดหลักเกณฑ์ต่างๆ รัฐบาลจะเข้าไปยุ่งเกี่ยวในการกำกับนโยบายและแผน ซึ่งรัฐบาลจะต้องจัดให้สถาบันอุดมศึกษาเป็นกิจกรรมในระบบเศรษฐกิจแบบเสรี จำเป็นต้องมีการแข่งขันทั้งในเชิงคุณภาพและวิชาการ ดังนั้นหลักการคือ ผู้ได้ประโยชน์ควรจะได้รับภาระในสิ่งที่ได้ประโยชน์ ซึ่งก็หมายถึง ทั้งฝ่ายรัฐและฝ่ายผู้เรียนและจะต้องเป็นระบบที่พัฒนาในสถาบันของตนเองและมั่นคง คือ จะต้องพัฒนาระบบบัญชี ระบบการนิเทศ และระบบการลงทุน โดยมีระบบภายในที่ต้องพัฒนาในเรื่อง ระบบเงินทุนที่สามารถสร้างความมั่นคงในสถาบันไม่ว่าจะเกิดวิกฤตเศรษฐกิจอย่างไร โดยมีการจำแนกเป็นกองทุนต่างๆ เพื่อใช้ในการบริหาร การเงิน และงบประมาณ รวมทั้งมีระบบจัดสรรเงินทุนที่เชื่อมโยงกัน และสอดคล้องกับภารกิจและผลงานของมหาวิทยาลัย เพื่อรองรับนโยบายดังกล่าว ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้มีการประชาสัมพันธ์ภาควิชาให้แก่บุคคลทั่วไปที่สนใจเข้าศึกษา ทั้งในระดับปริญญาตรี โท และเอก โดยใช้การประชาสัมพันธ์ผ่าน Website ของมหาวิทยาลัย

ผู้วิจัยเห็นว่า การประชาสัมพันธ์ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา ผ่าน Website ของมหาวิทยาลัยมีข้อดีหลายด้าน แต่ยังไม่เพียงพอ การประชาสัมพันธ์ยังมีความหลากหลายก็ยังสามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้มากขึ้น ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเห็นควรว่าภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา ควรที่จะมีสื่อชนิดอื่นที่ใช้ประชาสัมพันธ์ควบคู่ไปด้วย โดยที่ผู้วิจัยได้เลือกสิ่งพิมพ์ คือ เอกสารแนะนำ เพราะมีการออกแบบที่สวยงาม การนำเสนอที่กระชับ และตรงกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งจะนำมาสู่ประโยชน์ในการให้ข้อมูลข่าวสารแก่นักเรียนและบุคคลทั่วไปที่สนใจได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทเอกสารแนะนำ เพื่อประชาสัมพันธ์ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. การศึกษาความคิดเห็นที่มีต่อสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการประชาสัมพันธ์ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ความสำคัญของการวิจัย

1. ได้สื่อสิ่งพิมพ์สำหรับประชาสัมพันธ์ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒที่มีประสิทธิภาพ
2. เป็นแนวทางในการพัฒนาสื่อประสัมพันธ์สำหรับหน่วยงานอื่นๆ ต่อไป

ขอบเขตการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556 จากทั่วประเทศ จำนวน 407,390 คน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2556)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 420 คน จากการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ ทาโร ยามาเน่ (Yamane, 1973 อ้างใน ธีรวุฒิ เอกะกุล, 2543) และใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi - Stage Random Sampling)

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

1. แนะนำมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. แนะนำภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา
3. แนะนำหลักสูตร
4. แนะนำแนวทางประกอบอาชีพ
5. แนะนำการรับสมัคร

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. สื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการประชาสัมพันธ์ หมายถึง เอกสารแนะนำที่ใช้เผยแพร่เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. ความคิดเห็นที่มีต่อสื่อสิ่งพิมพ์ หมายถึง ความรู้สึกที่มีต่อสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการประชาสัมพันธ์ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ซึ่งแทนด้วยคะแนนที่ได้จากแบบประเมินความคิดเห็น 2 ด้าน คือ ด้านการออกแบบ และด้านเนื้อหา

3.ผู้เชี่ยวชาญ หมายถึง ผู้ให้คำแนะนำปรึกษาด้านเนื้อหาและลักษณะของสื่อ ใน การศึกษาประสิทธิภาพของสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการประชาสัมพันธ์ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยเป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา และมีประสบการณ์ในการทำงานด้านเทคโนโลยีการศึกษาไม่น้อย กว่า 5 ปี หรือ ผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา และมี ประสบการณ์ในการทำงานด้านเทคโนโลยีการศึกษาไม่น้อยกว่า 1 ปี จำนวน 3 คน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากเอกสารและงานวิจัยต่างๆ ดังนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพของการสื่อสาร
2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมด้านพุทธิพิสัย
3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ
4. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสื่อสิ่งพิมพ์
 - 4.1 ความหมายของสื่อสิ่งพิมพ์
 - 4.2 ประเภทของสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการประชาสัมพันธ์
 - 4.3 กระบวนการออกแบบสื่อสิ่งพิมพ์
 - 4.4 กระบวนการผลิตสื่อสิ่งพิมพ์
 - 4.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสื่อสิ่งพิมพ์
5. เอกสารและงานที่เกี่ยวข้องกับการประชาสัมพันธ์
 - 5.1 ความหมายของการประชาสัมพันธ์
 - 5.2 จุดมุ่งหมายของการประชาสัมพันธ์
 - 5.3 หลักการประชาสัมพันธ์
 - 5.4 ประเภทของกลุ่มเป้าหมายของการประชาสัมพันธ์
 - 5.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประชาสัมพันธ์

1.เอกสารที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพของการสื่อสาร

ประสิทธิภาพของการสื่อสาร หมายถึง คุณภาพของการถ่ายทอดสารไปยังผู้รับที่มีปริมาณ และความชัดเจนเพียงพอที่จะทำให้ผู้รับ รับสารได้ตามที่ผู้ส่งตั้งจุดมุ่งหมายไว้ (ชัยยงค์ พรหมวงศ์ .2530 : 24)

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ

การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพจะขึ้นอยู่กับปัจจัยที่สำคัญ 4 ประการ คือ ปัจจัยทางกายภาพ ปัจจัยทางจิตภาพ ความเจริญทางเทคโนโลยีการสื่อสาร และระดับการศึกษาของผู้ส่งและผู้รับสาร (ชัยยงค์ พรหมวงศ์.2530: 25-26)

1.ปัจจัยทางกายภาพ

ปัจจัยทางกายภาพ (Physical Factors) หมายถึง สภาวะที่เกี่ยวข้องกับการสัมผัสรับรู้ ด้วยประสาททั้ง 5 คือ ตา หู จมูก ลิ้นและกาย โดยย่นย่อประสิทธิภาพของการสื่อสารจึงขึ้นอยู่กับความสามารถที่จะรับรู้ได้เต็มที่ ส่วนใหญ่มนุษย์จะรับรู้ได้ดีในสภาวะต่อไปนี้

1.1 ความชัดเจนของภาพ ในกรณีที่เป็นการสื่อสารด้วยการเขียนหรือภาพ หากภาพ ชัดเจนผู้รับสารก็จะเข้าใจสาระได้ดีขึ้น

1.2 ความชัดเจนของเสียง เสียงจะชัดเจนเมื่อผู้ส่งพูดเสียงดังและผู้รับอยู่ใกล้พอ รวมทั้งสภาพแวดล้อมโดยรอบปราศจากเสียงอื่นรบกวนด้วย

1.3 ความอึกทึกและความเงียบ หากการสื่อสารอยู่ในสภาวะเงียบผู้รับสารจากการฟัง ก็ย่อมรับสารได้ดีกว่าในสภาวะที่มีความอึกทึก

1.4 ความร้อนหนาวของสถานที่ หากบรรยากาศโดยรอบไม่เย็นหรือหนาวเกินไปการ รับสารก็ดำเนินไปด้วยดี เพราะความร้อนเกินไปหรือหนาวเกินไปทำลายสมาธิของผู้รับสารได้

2.ปัจจัยทางจิตภาพ

ปัจจัยทางจิตภาพ (Psychological Factors) เกี่ยวข้องกับสภาวะจิตใจ วัฒนธรรมความเชื่อ และประสบการณ์เดิมของผู้ส่งผู้รับ

2.1 สภาวะทางจิตใจ หมายถึง สภาพอารมณ์ ความรู้สึก ความสนใจ ทศนคติและ ค่านิยมของผู้รับในระหว่างรับสาร อาทิ หากผู้รับมีความสนใจในเรื่องที่รับก็จะรับสารได้ดีขึ้น

2.2 สภาวะทางวัฒนธรรม หมายถึง สภาวะที่บ่งบอกความเจริญ ที่ผู้ส่งและผู้รับยึดถือ ปฏิบัติซึ่งจะช่วยทำให้การสื่อสารเข้าใจได้ดีขึ้น

2.3 ความเชื่อ ได้แก่ความเชื่อในลัทธิและศาสนาต่าง ๆ ที่ผู้ส่งและผู้รับสารมีอยู่ หากมี ความเชื่อในเรื่องเดียวกันก็สื่อสารกันได้ดี

2.4 ประสบการณ์เดิมของผู้ส่งและผู้รับ หากผู้รับและผู้ส่งมีการสื่อสารกันบนพื้นฐานหรือภูมิหลังที่ใกล้เคียงกัน การสื่อสารก็จะมีประสิทธิภาพสูงขึ้น

3. ความเจริญทางเทคโนโลยีการสื่อสาร

ในสมัยก่อนมนุษย์สื่อสารกันด้วยภาษาท่าทางตอนหลังก็มีภาษาพูดและภาษาเขียนขึ้น ปัจจุบันนี้มนุษย์ได้พัฒนาเทคโนโลยีจนนำมาใช้ในการสื่อสารได้มากมายหลายประเภท ทำให้การสื่อสารเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและรวดเร็ว เทคโนโลยีที่ใช้ในการสื่อสารที่ใช้กันอยู่ในปัจจุบัน ได้แก่

- (1) สิ่งพิมพ์
- (2) ภาพยนตร์
- (3) วิทยุกระจายเสียง
- (4) วิทยุโทรทัศน์
- (5) โทรคมนาคม เช่น โทรเลข-โทรศัพท์ โทรพิมพ์และดาวเทียม เป็นต้น

4. ระดับการศึกษา

ระดับการศึกษาของผู้ส่งและผู้รับมีผลต่อประสิทธิภาพการศึกษา

ผู้ส่งสารและผู้รับสารที่มีระดับการศึกษาต่างกันจะสื่อสารกันให้เข้าใจได้ยาก เพราะถ้าผู้ส่งสารอ้างอิงหรือพูดถึงสิ่งที่ผู้รับสารไม่มีความรู้มาก่อน การรับสารจะเป็นไปด้วยดีไม่ได้ เช่น ผู้สื่อสารที่พูดกับผู้รับสารโดยใช้ภาษาอังกฤษบนภาษาไทย ผู้ฟังที่ไม่ได้เรียนภาษาอังกฤษก็ย่อมจะไม่เข้าใจ

ผู้ส่งสารที่มีความรู้ระดับเดียวกับผู้รับสาร เช่น เรียนหนังสือระดับเดียวกันหรือมีประสบการณ์ใกล้เคียงกัน ก็ย่อมจะสื่อสารได้ดี ดังจะเห็นได้ว่าเด็กกับเด็กพูดคุยกันจะสื่อสารได้ดีกว่าผู้ใหญ่บางคนพูดกับเด็ก เป็นต้น

เบอร์โล (Berlo.1960: 41-70) การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพนั้นจะต้องประกอบด้วยปัจจัยต่างๆ ในกระบวนการสื่อสาร โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสาร เขาได้กล่าวในส่วนนี้ไว้ว่า สาร (message) ที่จะมีประสิทธิภาพขึ้นอยู่กับ

1) เนื้อหาสาร (content) เป็นเรื่องราวที่ผู้ส่งสารต้องสารให้ผู้รับสารได้รับรู้ เข้าใจและอาจนำไปปฏิบัติ

2) การจัดสาร (treatment) เป็นการจัดเรียงลำดับสารให้สละสลวย เข้าใจง่าย เพื่อที่ผู้รับสารจะได้ไม่ต้องใช้ความพยายามในการทำความเข้าใจเนื้อหาสารมากนัก

3) รหัสสาร (code) รหัสสารในที่นี้ หมายถึง ภาษาที่ใช้ในการสื่อสารได้แก่ ภาษาพูด ภาษาเขียน และอวัจนภาษา ซึ่งได้แก่การจัดหน้า การวางภาพ ขนาดตัวอักษร ที่ใช้ในการสื่อสาร นั้น ที่จะต้องดูสวยงาม ชัดเจน และเข้าใจได้ง่าย

ทั้งนี้เนื้อหาสาร การจัดสาร และการเข้ารหัสสารนี้จะต้องคำนึงถึงในส่วนที่เป็น องค์ประกอบย่อยและโครงสร้างในแต่ละส่วนของมันอีกด้วย

นอกจากนี้ประสิทธิภาพของการสื่อสาร ในส่วนที่เป็นช่องทางในการรับสารหรือสื่อ (channel) นั้นผู้รับสารจะรับสารโดยผ่านระบบประสาท สัมผัสทั้ง 5 ของมนุษย์ ได้แก่

1) ทางตา (seeing) ด้วยการมองเห็น สื่อที่ใช้ก็จะมีโทรทัศน์ ภาพยนตร์ สื่อสิ่งพิมพ์ ต่างๆ

2) ทางหู (hearing) ด้วยการได้ยิน สื่อที่ใช้จะเป็นวิทยุ เทปบันทึกเสียง

3) ทางสัมผัส (touching) ด้วยการทดลองให้ปฏิบัติ

4) ทางจมูก (smelling) ด้วยการทดลองให้ดมกลิ่น

5) การชิมรส (testing) ด้วยการทดลองชิม

การสื่อสารที่จะมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นอยู่กับการเลือกใช้สื่อโดยจะพิจารณาจากสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ คือ

1) ความชอบในสื่อชนิดต่างๆ ของผู้รับสาร

2) สื่อที่จะมีผลกระทบต่อผู้รับสารมากที่สุด

3) สื่อที่ผู้ส่งสารสามารถนำมาปรับใช้ได้ตามประสงค์มากที่สุด

4) สื่อที่มีความเหมาะสมกับเนื้อหาที่ต้องการนำเสนอ

2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมด้านพุทธิพิสัย

พฤติกรรมด้านพุทธิพิสัย เป็นสมรรถภาพทางด้านสมองหรือสติปัญญาของบุคคลในการ เรียนรู้สิ่งต่างๆ แบ่งเป็น 6 ระดับเรียงตามลำดับขั้นตอนการเกิดพฤติกรรมจากขั้นต่ำสุดถึงขั้นสูงสุด คือ ความรู้-ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า ดังนี้ (พิชิต ฤทธิ์จรูญ. 2545: 31)

2.1 ความรู้-ความจำ (knowledge) หมายถึง ความสามารถทางสมองในการทรงไว้หรือ รักษาไว้ซึ่งเรื่องราวต่างๆ ที่บุคคลได้รับรู้ไว้ในสมองได้อย่างถูกต้องอย่างแม่นยำ จำแนกออกเป็น 3 ลักษณะ คือ

2.1.1 ความรู้ในเรื่องเฉพาะ (knowledge of specifics) เป็นสมรรถภาพทางสมองขั้นต่ำสุดที่จะเป็นพื้นฐานให้เกิดสมรรถภาพทางสมองขั้นสูงที่ซับซ้อน และเป็นนามธรรมต่อไป จำแนกเป็น 2 ข้อคือ

1) ความรู้เกี่ยวกับศัพท์และนิยาม (knowledge of terminology) เป็นความสามารถในการบอกความหมายของคำ และสัญลักษณ์ต่างๆ เช่น ให้คำนิยามศัพท์ทางคณิตศาสตร์ได้ บอกความหมายของ “การวิจัย” ได้ เป็นต้น

2) ความรู้เกี่ยวกับกฎและความจริงบางอย่าง (knowledge of specific facts) เป็นความสามารถในการบอก กฎ สูตร ทฤษฎี และข้อเท็จจริงต่างๆ เช่น สามารถบอกสูตรการหาพื้นที่สามเหลี่ยมได้ บอกสาเหตุที่ไทยเสียกรุงศรีอยุธยาครั้งที่ 2 ตามที่เรียนรู้อมาได้

2.1.2 ความรู้ในวิธีการดำเนินการ (knowledge of ways and means of dealing with specifics) เป็นความรู้ในเรื่องของวิธีการ และการจัดระเบียบ จำแนกเป็น 5 ลักษณะคือ

1) ความรู้เกี่ยวกับระเบียบแบบแผน (knowledge of conventions) เป็นความสามารถในการบอกรูปแบบ การปฏิบัติ และแบบฟอร์มหรือระเบียบที่เหมาะสมในการปฏิบัติ ซึ่งเป็นที่ยอมรับของคนส่วนใหญ่ เช่น บอกลักษณะการแต่งกายของชาวเขาเผ่าต่างๆ ได้ บอกแผนผังโคลงสี่สุภาพได้ เป็นต้น

2) ความรู้เกี่ยวกับลำดับขั้นและแนวโน้ม (knowledge of trends and sequence) เป็นความสามารถในการบอกขั้นตอนก่อนหลัง และทิศทางการเปลี่ยนแปลงของสิ่งต่างๆ เรื่องราวหรือปรากฏการณ์ต่างๆ เช่น บอกได้ว่าการขบถยนต์ควรทำอะไรก่อนหลัง บอกแนวโน้มของปัญหาจราจรในกรุงเทพฯ ในอนาคตได้ เป็นต้น

3) ความรู้เกี่ยวกับการจัดประเภท (knowledge of classification and categories) เป็นความสามารถในการจำแนก จัดหมวดหมู่ ความเหมือนและความแตกต่างตามคุณลักษณะคุณสมบัติ และหน้าที่ของสิ่งต่างๆ เรื่องราว หรือปรากฏการณ์ต่างๆ เช่น สามารถจัดประเภทของอาหารจำแนกตามคุณค่าอาหารได้ สามารถจัดหมวดหมู่ของวันตามเหตุการณ์ได้ เป็นต้น

4) ความรู้เกี่ยวกับเกณฑ์ (knowledge of criteria) เป็นความสามารถในการบอกเกณฑ์ หลักการในการตรวจสอบและวินิจฉัยข้อเท็จจริงต่างๆ เช่น บอกได้ว่าอะไรเป็นเครื่องชี้ว่าสารนั้นเป็นกรดหรือด่าง บอกได้ว่าอะไรเป็นเกณฑ์ตัดสินว่าใครผ่านหรือไม่ผ่าน เป็นต้น

5) ความรู้เกี่ยวกับวิธีการ (knowledge of methodology) เป็นความสามารถในการบอกเทคนิค กระบวนการ และวิธีการสืบเสาะหาความรู้ในอันที่จะให้ได้มาของผลลัพธ์ที่ต้องการ เช่น บอกวิธีการเตรียมดินปลูกผักได้ บอกวิธีการแก้สมการได้ เป็นต้น

2.1.3 ความรู้รวบยอดในเนื้อเรื่อง (knowledge of the universal and abstractions in a field) เป็นความรู้เกี่ยวกับข้อสรุปลักษณะสามัญของสิ่งต่างๆ แบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ

1) ความรู้เกี่ยวกับหลักวิชาและการขยายหลักวิชา (knowledge of principles and generalizations) เป็นความรู้ในการสรุปใจความสำคัญของเรื่องและนำหลักหรือ ความรู้ที่ได้ไป อภิปรายเรื่องอื่นๆ ที่คล้ายคลึงกันได้ เช่น บอกได้ว่าการเกิดฝนตกเกิดจากอะไร จำนวนผู้แทน ราษฎรแต่ละจังหวัดพิจารณาจากสิ่งใด เป็นต้น

2) ความรู้เกี่ยวกับทฤษฎีและโครงสร้าง (knowledge of theories and structures) เป็นความสามารถในการนำหลักวิชาหลายๆ หลักวิชา ซึ่งอยู่ในสกุลเดียวกันมาสัมพันธ์ กันจนได้เป็นโครงสร้างของเนื้อความใหม่ในเรื่องเดียวกันได้ เช่น สามารถสรุปคำสอนของพุทธ ศาสนาที่ได้เรียนรู้อมาได้ บอกคุณสมบัติร่วมของเพศชายและเพศหญิงได้ บอกคุณสมบัติร่วมของรูป สี่เหลี่ยมจัตุรัสและรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าได้ เป็นต้น

2.2 ความเข้าใจ (comprehension) หมายถึง ความสามารถในการจับใจความสำคัญของ เรื่อง สามารถถ่ายทอดเรื่องราวเดิมออกมาเป็นภาษาของตนเองได้โดยที่ยังมีความหมายเหมือนเดิม พฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออกว่ามีความเข้าใจมี 2 ลักษณะ คือ

2.2.1 การแปลความ (translation) เป็นความสามารถในการถอดความหมายจาก ภาษาหนึ่งหรือแบบฟอร์มหนึ่งไปสู่ภาษาหนึ่งหรืออีกแบบฟอร์มหนึ่ง ซึ่งอาจแปลได้หลายลักษณะ ดังนี้

- 1) แปลจากภาษาสามัญเป็นภาษาเทคนิค หรือจากภาษาเทคนิคเป็นภาษาสามัญ
- 2) แปลจากภาษาพูดหรือภาษาเขียน
- 3) แปลจากพฤติกรรม รูปภาพ ท่าทาง เป็นข้อความ หรือจากข้อความ เป็น พฤติกรรม รูปภาพ และท่าทาง

ตัวอย่างการแปลความ เช่น แปลประโยคภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย แปล ความหมายจากคำสุภาษิต แปลความหมายจากแผนภูมิ เป็นต้น

2.2.2 การตีความ (interpretation) เป็นความสามารถในการสรุปความ การแปลความ มองภาพส่วนรวมเป็นใจความสั้นๆ อย่างได้ใจความ เช่น อ่านเรื่องแล้วตีความหมายข้อคิดที่แฝงอยู่ ในเนื้อเรื่องได้ อ่านเรื่องแล้วค้นหาจุดมุ่งหมายของผู้แต่งได้ เป็นต้น

2.2.3 การขยายความ (extrapolation) เป็นความสามารถในการเสริมแต่งหรือขยาย แนวความคิดให้กว้างไกลไปจากข้อมูลเดิมสมเหตุสมผลซึ่งต้องอาศัยการแปลความหมายและการ ตีความประกอบกับจึงจะสามารถขยายความหมายของเรื่องราวนั้นได้ เช่น อ่านเรื่องที่แต่งยังไม่จบ

แล้วขยายความคิดได้ว่าตอนจบน่าจะเป็นอย่างไร คาดคะเนเหตุการณ์ที่เกิดก่อนเหตุการณ์นี้ได้ เหตุการณ์นี้ควรเกิดในสถานที่เช่นไร เป็นต้น

2.3 การนำไปใช้ (application) เป็นความสามารถในการนำหลักวิชาไปใช้แก้ปัญหาในสถานการณ์ใหม่ ซึ่งอาจใกล้เคียงหรือคล้ายคลึงกับสถานการณ์ที่เคยพบเห็นมาก่อน เช่น การนำสูตรหาพื้นที่สามเหลี่ยมไปใช้หาพื้นที่สามเหลี่ยมรูปร่างใหม่ได้ การแก้ประโยคที่เขียนไวยากกรณีผิดได้ เป็นต้น

2.4 การวิเคราะห์ (analysis) เป็นความสามารถในการแยกแยะเรื่องราวสิ่งต่างๆ ออกเป็นส่วนย่อยๆ ได้ว่าเรื่องราวหรือสิ่งนั้นๆ ประกอบด้วยอะไรบ้าง มีความสำคัญอย่างไร อะไรเป็นเหตุ อะไรเป็นผล และที่เป็นไปอย่างนั้นอาศัยหลักการอะไร การวิเคราะห์แบ่งเป็น 3 ลักษณะคือ

2.4.1 การวิเคราะห์ความสำคัญ (analysis of elements) เป็นความสามารถในการค้นหาจุดสำคัญหรือหัวใจของเรื่อง ค้นหาสาเหตุ ผลลัพธ์ และจุดมุ่งหมายสำคัญของเรื่องต่างๆ เช่น อ่านบทความแล้วบอกได้ว่าหัวใจสำคัญของเรื่องคืออะไร ค้นหาเหตุผลของเรื่องราวที่อ่านได้ เป็นต้น

2.4.2 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ (analysis of relationship) เป็นความสามารถในการค้นหาความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน และการพาดพิงกันระหว่างองค์ประกอบต่างๆ ว่ามีความเกี่ยวข้องกัน ในลักษณะใด คล้อยตามกัน หรือขัดแย้งกัน เกี่ยวข้องกัน หรือไม่เกี่ยวข้องกัน เช่น แยกข้อความที่ไม่จำเป็นในคำถามได้ ค้นหาความสัมพันธ์ของเบญจศีลกับเบญจธรรมเป็นรายชื่อได้ เป็นต้น

2.4.3 วิเคราะห์หลักการ (analysis of organizational principles) เป็นความสามารถในการค้นหาว่า การที่โครงสร้างและระบบของวัตถุ สิ่งของ เรื่องราว และการกระทำต่างๆ ที่รวมกันอยู่ในสภาพเช่นนั้นได้เพราะยึดหลักการหรือแก่นอะไรเป็นสำคัญ เช่น การที่กระติกน้ำร้อนสามารถเก็บความร้อนไว้ได้เพราะยึดหลักการใด การทำสงครามปัจจุบันใช้วิธีโฆษณาชวนเชื่อเพราะยึดหลักการใด เป็นต้น

2.5 การสังเคราะห์ (synthesis) เป็นความสามารถในการผสมผสานส่วนย่อยต่างๆ เข้าด้วยกันเพื่อเป็นสิ่งใหม่อีกรูปแบบหนึ่งมีคุณลักษณะ โครงสร้าง หรือหน้าที่ใหม่ที่แปลกแตกต่างไปจากของเดิม แบ่งเป็น 3 ลักษณะคือ

2.5.1 การสังเคราะห์ข้อความ (production of unique communication) เป็นความสามารถในการสังเคราะห์ข้อความโดยสื่อ หรือโดยการพูด การเขียน การวิพากษ์วิจารณ์ หาข้อยุติบางประการ เช่น สามารถแต่งเรื่องราวหรือบทกลอนได้โดยไม่ลอกเลียนใคร สามารถวาดภาพโดยอาศัยจินตนาการของตนเองได้ เป็นต้น

2.5.2 การสังเคราะห์แผนงาน (production of plan, or proposed set of operation) เป็นความสามารถในการกำหนดแนวทางวางแผน ออกแบบ เขียนโครงการหรือโครงการต่าง ๆ ล่วงหน้าขึ้นมาใหม่ให้สอดคล้องกับข้อมูลและจุดมุ่งหมายที่วางไว้ เช่น เขียนโครงการวิทยาศาสตร์ ได้ วางแผนจัดกิจกรรมวันเด็กได้ เป็นต้น

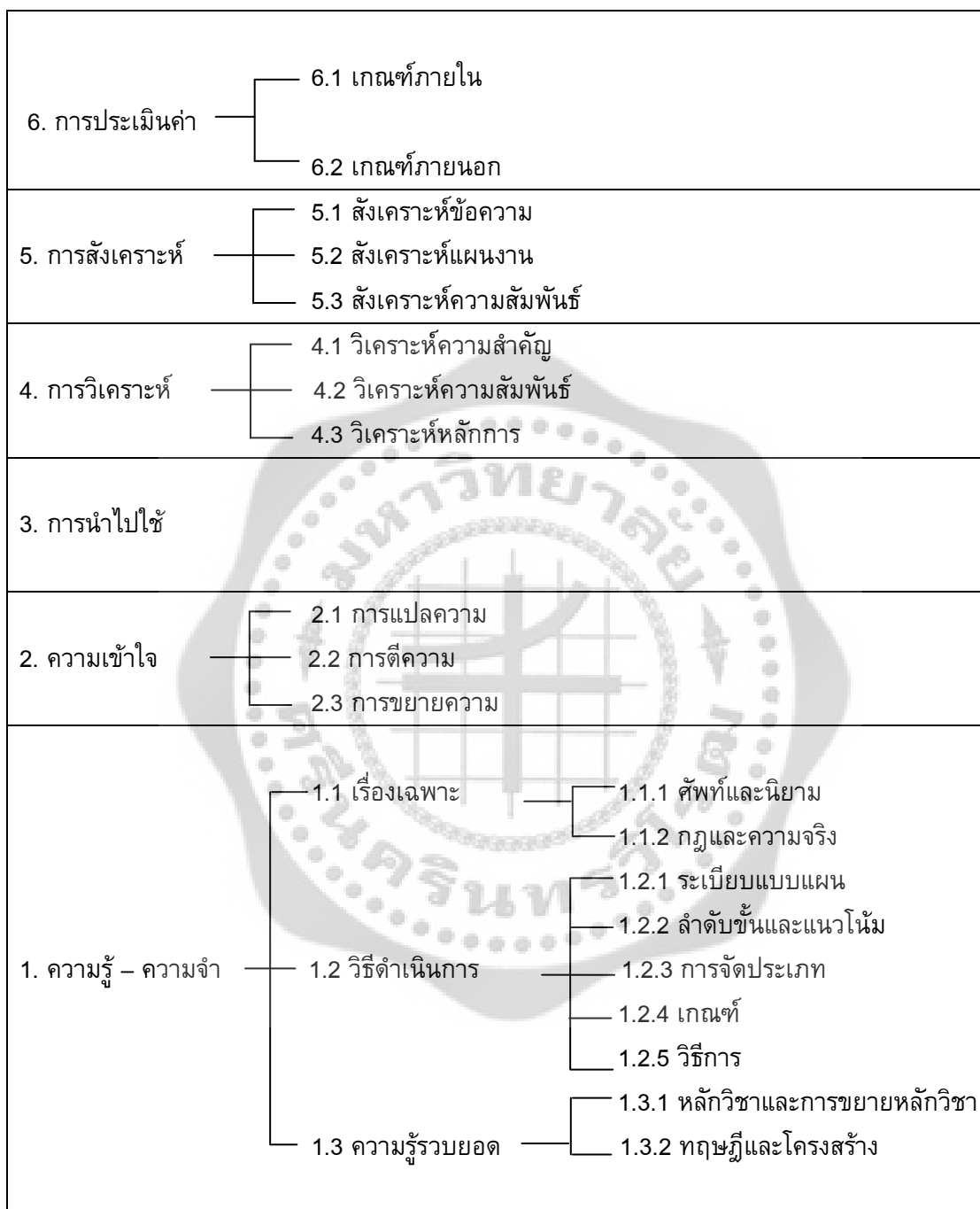
2.5.3 การสังเคราะห์ความสัมพันธ์ (derivation of a set of abstract relations) เป็นความสามารถในการนำเอานามธรรมย่อย ๆ มาจัดระบบของข้อเท็จจริงหรือส่วนประกอบมา ผสมผสานให้เป็นสิ่งสำเร็จรูปหน่วยใหม่ที่แปลกไปจากเดิม เกิดเป็นเรื่องราวใหม่ เป็นทฤษฎี กฎ สมมติฐาน หรือสูตรขึ้น เช่น ให้ตั้งสมมติฐานเกี่ยวกับปัญหาที่มีสาเหตุและผลของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นได้ เมื่อกำหนดข้อเท็จจริงหรือเงื่อนไขของเรื่องราวให้ แล้วสมมติฐานสถานการณ์ที่เกิดขึ้น สามารถหาข้อยุติหรือข้อสรุปของเรื่องนั้นในแง่มุมต่าง ๆ ได้

2.6 การประเมินค่า (evaluation) เป็นความสามารถในการพิจารณาตัดสินหรือลงสรุป เกี่ยวกับคุณค่าของเนื้อหา และวิธีการต่าง ๆ โดยอาศัยเกณฑ์และมาตรฐานที่วางไว้ แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะคือ

2.6.1 ประเมินโดยอาศัยเกณฑ์ภายใน (Judgment in terms of internal evidence) เป็นความสามารถในการตัดสินเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่ง โดยใช้เนื้อหาสาระในเหตุการณ์นั้นเป็น เกณฑ์ในการตัดสิน เช่น อ่านเนื้อเรื่องแล้วสามารถตัดสินได้ว่าตัวละครในเป็นคนดีเลวตามเนื้อเรื่อง ที่ปรากฏนั้น การตัดสินพฤติกรรมของนักเรียนว่ากระทำถูกต้องหรือไม่ตามระเบียบของโรงเรียนนั้น เป็นต้น

2.6.2 ประเมินโดยอาศัยเกณฑ์ภายนอก (Judgment in terms of external criteria) เป็นความสามารถในการตัดสินเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่ง โดยใช้เกณฑ์ที่ไม่ได้ปรากฏตามเนื้อ เรื่องหรือเหตุการณ์นั้นๆ แต่ใช้เกณฑ์ที่กำหนดขึ้นมาใหม่ซึ่งอาจเป็นเกณฑ์ตามหลักเหตุผลหรือ เกณฑ์ที่สังคมหรือระเบียบประเพณีกำหนดไว้ก็ได้ เช่น การตัดสินพฤติกรรมของเด็กวัยรุ่นโดยใช้ เกณฑ์วัฒนธรรมไทยว่าเหมาะสมหรือไม่ ซึ่งอาจแตกต่างจากการตัดสินโดยใช้เกณฑ์จิตวิทยาวัยรุ่น การตัดสินคุณค่าของวิชาบางวิชาตามสภาพสังคมปัจจุบัน ว่ามีคุณค่าเพียงใดกับการเรียนในยุค ปัจจุบัน เป็นต้น

กล่าวโดยสรุป ความสามารถในการพฤติกรรมด้านพุทธิพิสัยแสดงเป็นลำดับขั้นได้ดังภาพ

ภาพประกอบ 1 แสดงลำดับของพฤติกรรมด้านพุทธิพิสัย

ที่มา: พรรณพร น่วมสำลี. (2548). การพัฒนาสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการประชาสัมพันธ์การใช้บริการชำระเงินทางไปรษณีย์ของ บริษัทไปรษณีย์ไทย จำกัด. หน้า 23.

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาพฤติกรรมด้านพุทธิพิสัยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ใน 4 โรงเรียน จาก 4 ภาค เฉพาะระดับขั้นความรู้ - ความจำ (knowledge) ซึ่งหมายถึง ความสามารถทางสมองในการทรงไว้หรือรักษาไว้ ซึ่งเรื่องราวต่างๆ ที่บุคคลได้รับรู้ในสมองได้อย่างแม่นยำ ดังนี้ คือ

(1) ความรู้เกี่ยวกับศัพท์และนิยาม (knowledge of terminology) เป็นความสามารถในการบอกความหมายของคำและสัญลักษณ์ต่างๆ

(2) ความรู้เกี่ยวกับความจริง (knowledge of facts) เป็นความสามารถในการบอกกฎและข้อเท็จจริงต่างๆ

(3) ความรู้เกี่ยวกับระเบียบแบบแผน (knowledge of conventions) เป็นความสามารถในการบอกรูปแบบ การปฏิบัติ หรือระเบียบที่เหมาะสมในการปฏิบัติซึ่งเป็นที่ยอมรับของคนส่วนใหญ่

(4) ความรู้เกี่ยวกับวิธีการ (knowledge of methodology) เป็นความสามารถในการบอกกระบวนการและวิธีการสืบเสาะหาความรู้ในอันที่จะให้ได้มาของผลลัพธ์ที่ต้องการ

3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ

ความหมายของความพึงพอใจ

การศึกษาเกี่ยวกับความพึงพอใจ (Satisfaction) ได้มีการศึกษาตั้งช่วงก่อนสงครามโลกครั้งที่ 1 โดยเกิดขึ้นในประเทศอังกฤษ ยุโรป รวมทั้งในสหรัฐอเมริกา ซึ่งเรื่องที่สำคัญที่นิยมศึกษาได้แก่ การมุ่งตอบคำถามที่ว่าทำอะไรจึงจะเอาชนะความจำเจและความน่าเบื่อของงาน และช่วงตอนต้นศตวรรษที่ 20 มีการเสนอแนะเกี่ยวกับการสร้างความพึงพอใจ โดยการจ่ายอัตราค่าจ้างการทำงานเป็นรายชิ้น การมีช่วงเวลาในการพักจากการทำงาน การทำให้งานมีความแตกต่างหลากหลายกันออกไป เน้นการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม เป็นต้น ซึ่งการศึกษาเกี่ยวกับความพึงพอใจก็ได้รับความสนใจเพิ่มมากขึ้น พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2525 ได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

“พึง” เป็นคำช่วยกริยาอื่น หมายความว่า ควร เช่น พึงใจ หมายความว่าพอใจ ชอบใจ

“พอ” หมายความว่า เท่าที่ต้องการ เต็มความต้องการ ถูกชอบ

ดังนั้น เมื่อนำคำมาผสมกัน “พึงพอใจ” จะหมายความว่า ชอบใจ ถูกใจตามที่ต้องการ

จนถึงปัจจุบันจากการสำรวจถึงแนวความคิดเกี่ยวกับ “ความพึงพอใจ” ของ ออสกัมส์ (ฉัตรชัย คงสุข.2535: 20-22; อ้างอิงจาก Oskamps.1948: 174-175) พบว่า ความพึงพอใจมีความหมายอยู่ใน 3 นัย คือ

1. ความพึงพอใจ หมายถึง สภาพการณ์ที่ผลปฏิบัติจริง ได้เป็นไปตามที่บุคคลได้คาดหวังไว้
2. ความพึงพอใจ หมายถึง ระดับของความสำเร็จที่เป็นไปตามความต้องการ
3. ความพึงพอใจ หมายถึง การทำงานได้เป็นไปตาม หรือตอบสนองต่อคุณค่าของบุคคล

จากความหมายทั้ง 3 นัยดังกล่าว Oskamps เห็นว่าได้นำไปสู่การพัฒนาทฤษฎีว่าด้วยความพึงพอใจต่องาน 3 ทฤษฎีที่สำคัญ คือ ตามความหมายแรกอยู่ในกลุ่มทฤษฎีความคาดหวัง (Expectancy Theories) ตามความหมายที่สองอยู่ในกลุ่มทฤษฎีความต้องการ (Need Theories) และความหมายตามนัยที่สาม จัดอยู่ในทฤษฎีคุณค่า (Value Theories)

อุทัย หิรัญโต (2523: 272) กล่าวว่าไว้ว่า ความพึงพอใจเป็นสิ่งที่ทำให้ทุกคนเกิดความสบายใจเนื่องจากสามารถตอบสนองความต้องการของเขา และทำให้เกิดความสุข

อมร รักษาสัตย์ (2522: 12) มีความเห็นว่า ความพึงพอใจของผู้รับบริการเป็นมาตรการอย่างหนึ่ง ที่ใช้วัดประสิทธิภาพของการบริหารงานได้ เพราะการจัดบริการของรัฐนั้นมีใช้สักแต่จะทำให้เสร็จๆ ไป แต่หมายถึงการให้บริการอย่างดีเป็นที่พอใจของประชาชน

วิไลลักษณ์ รัตนเพียรธัมมะ (2527: 31) กล่าวว่าไว้ว่า “ความพึงพอใจ หมายถึง ทัศนคติในทางบวกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งจะเปลี่ยนแปลงไปเป็นความพอใจ ในการปฏิบัติต่อสิ่งนั้น”

สุภัททา ปิณฑะแพทย์ (2532: 71) ให้ความหมายไว้ว่า “ความพึงพอใจ คือ อารมณ์ ซึ่งเป็นสภาวะของร่างกายในขณะที่มีความรู้สึกเกิดขึ้น”

ภิญญา สาทร (2537: 271-272) ได้สรุปความหมายไว้ว่า ความพึงพอใจของบุคคลเป็นสิ่งที่ขึ้นอยู่กับประโยชน์ที่ได้รับ และในขณะเดียวกันก็ขึ้นอยู่กับสิ่งที่ชอบ หรือ พอใจต่อองค์ประกอบ และสิ่งจูงใจในด้านอื่นๆ

หลุย จำปาเทศ (2533: 31) กล่าวว่าไว้ว่า “ความพึงพอใจ หมายถึง ความต้องการ (need) ได้บรรลุเป้าหมาย พฤติกรรมที่แสดงออกมาก็จะมีความสุขสังเกตได้จากสายตา คำพูดและการแสดงออก”

ระวัง เนตรโพธิ์แก้ว (2542: 187) อธิบายความพึงพอใจไว้ว่า เป็นสภาวะของการมีอารมณ์ที่ดี เกิดขึ้นจากการประเมิเหตุการณ์แล้วมีความรู้สึกชอบด้วยความยินดีทั้งร่างกายและจิตใจ ทำให้มีความปลื้มและมีความสุขกายสุขใจ

กาณฺฐจนา อรุณสุขขรฺจฺ (2546: 5) กล่าวว่า ความพึงพอใจของมนุษย์ เป็นการแสดงออกทางพฤติกรรมที่เป็นนามธรรม ไม่สามารถมองเห็นเป็นรูปร่างได้ การที่เราจะทราบว่า บุคคลมีความพึงพอใจหรือไม่ สามารถสังเกตโดยการแสดงออกที่ค่อนข้างสลับซับซ้อนและต้องมีสิ่งเร้าที่ตรงต่อความต้องการของบุคคล จึงจะทำให้บุคคลเกิดความพึงพอใจ ดังนั้นการสร้างสิ่งเร้าจึงเป็นแรงจูงใจของบุคคลนั้นให้เกิดความพึงพอใจในงานนั้น

การวัดความพึงพอใจ

เนื่องจากความพึงพอใจเป็นทัศนคติที่เป็นนามธรรมและค่อนข้างซับซ้อน จึงสามารถวัดได้โดยทางอ้อมโดยวัดความคิดเห็นของบุคคลนั้นแทน ทั้งนี้การแสดงความคิดเห็นของบุคคลนั้นจะต้องตรงกับความรู้สึกที่แท้จริงจึงจะสามารถวัดความพึงพอใจได้ ฉะนั้น การวัดความพึงพอใจก็มีขอบเขตที่จำกัดด้วย อาจมีความคลาดเคลื่อนเกิดขึ้นเกิดขึ้นถ้าบุคคลเหล่านั้นแสดงความคิดเห็นไม่ตรงกับความรู้สึกที่แท้จริง ซึ่งความคลาดเคลื่อนเหล่านี้ย่อมเกิดขึ้นได้เป็นธรรมดาของการวัดโดยทั่วไป

ภณิดา ชัยปัญญา (2541: 11) กล่าวว่า มีวิธีที่สามารถวัดความพึงพอใจได้ดังนี้

1. การใช้แบบสอบถาม โดยผู้ออกแบบสอบถามจัดทำแบบสอบถามเพื่อต้องการทราบความคิดเห็น สามารถกระทำได้ในลักษณะกำหนดคำตอบให้เลือก หรือตอบคำถามอิสระ ซึ่งคำถามดังกล่าวอาจถามความพอใจในด้านต่างๆ

2. การสัมภาษณ์ เป็นวิธีวัดความพึงพอใจ โดยตรงซึ่งต้องอาศัยเทคนิคและวิธีการที่ดี จึงจะได้ข้อมูลที่เป็นจริง

3. การสังเกต เป็นวิธีวัดความพึงพอใจ โดยการสังเกตพฤติกรรมของบุคคลเป้าหมายไม่ว่าจะแสดงออกจากการพูดจา กริยา ท่าทาง วิธีนี้ต้องอาศัยการกระทำอย่างจริงจัง และสังเกตอย่างมีระเบียบแบบแผน

จากแนวคิดดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า “ความพึงพอใจ” เป็นการแสดงความรู้สึกดีใจ ยินดีของเฉพาะบุคคลในการตอบสนองความต้องการในส่วนที่ขาดหายไป ซึ่งเป็นผลมาจากปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยปัจจัยเหล่านั้นสามารถตอบสนองความต้องการของบุคคลทั้งทางร่างกายและจิตใจได้อย่างเหมาะสมเป็นการแสดงออกทางพฤติกรรมของบุคคลที่จะเลือกปฏิบัติในกิจกรรมนั้นๆ

4. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสื่อสิ่งพิมพ์

4.1 ความหมายของสื่อสิ่งพิมพ์

สื่อสิ่งพิมพ์นับว่าเป็นสื่อหนึ่งที่น่าสนใจในการประชาสัมพันธ์องค์การ เนื่องจากเป็นสื่อที่มีหลักฐานอ้างอิงเป็นลายลักษณ์อักษร เชื่อถือได้ ให้รายละเอียดได้มาก และคงทนถาวร จึงเป็นที่นิยมนำมาใช้เพื่องานประชาสัมพันธ์องค์การได้เป็นอย่างดี

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542 (2546: 1,191) ได้ให้ความหมายของสิ่งพิมพ์ หมายถึง “สมุด แผ่นกระดาษ หรือวัตถุใดๆ ที่พิมพ์ขึ้น รวมตลอดทั้งบทเพลง แผนที่ แผ่นผัง แผนภาพ ภาพวาด ภาพระบายสี ใบประกาศ แผ่นเสียง หรือสิ่งอื่นใดอันมีลักษณะเช่นเดียวกัน”

นลินี เสาวภาคย์ (2542: 141) ได้ให้ความหมายของสื่อสิ่งพิมพ์ คือ “สิ่งที่ใช้ติดต่อสื่อสารทำความเข้าใจกันด้วยการเขียน โดยใช้การเขียนหรือพิมพ์ออกมาเป็นจำนวนมาก เพื่อแจกจ่ายให้ผู้อ่านโดยทั่วถึงกัน ซึ่งอาจจัดทำออกมาในรูปแบบต่างๆ กัน เช่น นิตยสาร วารสาร จุลสาร ใบปลิว แผ่นพับ โปสเตอร์ หนังสือ คู่มือ หนังสือพิมพ์ เป็นต้น”

นันทา วิฑูฒิตักดิ์ (2542: 197) ได้อธิบายความหมายของสิ่งพิมพ์ คือ “วัสดุพิมพ์” ได้แก่ สิ่งพิมพ์ที่รวบรวมเป็นเล่มจากการตีพิมพ์จากเครื่องพิมพ์ เป็นวัสดุเพื่อการอ่าน การศึกษาค้นคว้า การวิจัย เป็นต้น”

จากคำจำกัดความดังกล่าวพอสรุปได้ว่า สื่อสิ่งพิมพ์เป็นสื่อที่มีการตีพิมพ์เป็นลายลักษณ์อักษร ทั้งนี้เพื่อใช้ในกิจกรรมต่างๆ

4.2 ประเภทของสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการประชาสัมพันธ์

วิวัฒน์ จุฑะวิภาศ (2541: 90-91) ได้แบ่งประเภทของสิ่งพิมพ์ ดังนี้

1) ใบปลิว หรือ แผ่นปลิว (Leaflet) เป็นสิ่งพิมพ์แผ่นเดียว ไม่มีรอยพับ จะพิมพ์หน้าเดียวหรือสองหน้าก็ได้ โดยทั่วไปมีขนาดกว้างยาวไม่แน่นอน

2) ไปสการ์ด (Postcard) หรือไปรษณียบัตร เป็นกระดาษหน้าแผ่นเดียว พิมพ์หน้าเดียวหรือสองหน้า ทั่วไปจะมีขนาดกว้าง 3¹/₄ นิ้ว ยาว 5¹/₂ นิ้ว ใช้สำหรับติดแสตมป์ไปรษณียบัตร ส่งทางไปรษณีย์ เพื่อเพิ่มโฆษณาหรือแจ้งข่าววงการค้าธุรกิจ ประหยัดกว่าใช้ซองจดหมาย

3) แผ่นพับ (Folders) เป็นกระดาษแผ่นเดียว พับ หนึ่ง สอง สาม เมื่อกางแผ่นที่พับออกไปจะเป็นแผ่นยาวๆ ปกติใช้สำหรับโฆษณา ประกาศ หรือแจ้งกิจกรรม ประจำเดือนเป็นการประหยัดเพราะไม่ต้องเข้าเล่ม บางที่พับส่งทางไปรษณีย์

4) โปสเตอร์ (Poster) เป็นสิ่งพิมพ์สำหรับประชาสัมพันธ์งานแสดงหน้าเดียว

5) แผ่นโฆษณาตั้งโชว์ (Display poster) ส่วนมากพิมพ์บนกระดาษแข็ง ตั้งบนเคาน์เตอร์ บางครั้งมีลักษณะเป็น 3 มิติ คล้ายปฏิทินตั้งโต๊ะ

6) แคตตาล็อก (Catalog) มีรูปแบบเหมือนอนุสาร แต่มีขนาดใหญ่กว่า และมีจำนวนหน้ามากกว่าอนุสารมาก ปกนอกอาจเป็นปกแข็ง เนื้อในเป็นแผ่นๆ ร้อยห่วงก็มี มีภาพประกอบ แจกลักษณะรูปร่างของสิ่งที่จะขาย (ส่วนมากใช้สำหรับโฆษณาสินค้า)

7) อนุสาร (Booklet) เป็นรูปแบบเล่มบางๆ เย็บริมทางด้านซ้ายมี 8 หน้าขึ้นไป ปกติจะมีปกและขนาดของเล่มเล็กพอสมควรหรือขนาดกระเป๋า (pocket size) เหมาะสำหรับใช้เป็นสื่อแนะนำสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ

8) จุลสาร (Pamphlet brochure) เป็นอนุสารขนาดใหญ่ส่วนมากใช้ตามองค์การและสถาบันต่างๆ ซึ่งมักจะพิมพ์เป็นหนังสืออนุสรณ์ประวัติสถาบัน เป็นต้น

9) วารสาร (Bulletin journal) เดิมใช้เป็นเอกสารแจ้งข่าวความเคลื่อนไหวในวงการธุรกิจ และการค้าที่ออกแบบอย่างสะดุดตา เช่น ข่าวจากผู้จัดการฝ่ายขาย พนักงานขาย เป็นต้น ส่วนใหญ่จะเป็นวารสารภายใน มีความหนา 4 หน้าขึ้นไป ขนาดกว้าง 8.5 นิ้ว สูงราว 11 นิ้ว เป็นมาตรฐาน

10) สิ่งพิมพ์ที่ออกประจำ (Publication) ได้แก่ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร ขนาดต่างๆ หรือรูปแบบอื่นๆ ที่ออกพิมพ์ประจำโดยติดต่อกัน

11) หนังสือเล่ม (Book) เป็นสิ่งพิมพ์ที่มีหลายหน้า รวมเข้าเป็นเล่มด้วยวิธีการเย็บเชือก ไสกาว เย็บมุง ฯลฯ อาจเป็นปกอ่อนหรือแข็งก็ได้ ขนาดที่นิยมคือ 8 หรือ 16 หน้ายก

สื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการประชาสัมพันธ์ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ คือ เอกสารแนะนำ

เอกสารแนะนำ (booklet)

เป็นสื่อสิ่งพิมพ์ที่มีรายละเอียดของเนื้อหามากกว่าโปสเตอร์ มีประโยชน์สำหรับการให้คำแนะนำ เนื้อหาอาจจะมีวัตถุประสงค์เฉพาะ และเอกสารแนะนำควรมีลักษณะดังนี้

- 1) รูปเล่มต้องน่าสนใจ
- 2) เนื้อหาง่ายและตรงกับกลุ่มเป้าหมาย
- 3) ใช้สีสันทึ่สะดุดตา
- 4) เน้นความงามในลักษณะของการจัดหน้าที่ดูง่าย สวยงาม

ณรงค์ สมพงษ์ (2535: 125-126) ได้กล่าวถึงข้อดีและข้อจำกัดของสื่อวัสดุสิ่งพิมพ์ ดังนี้

ข้อดีของสื่อสิ่งพิมพ์

สื่อวัสดุสิ่งพิมพ์เป็นสื่อที่มีมานานก่อนสื่อมวลชนประเภทอื่นๆ ตั้งในยุคแรกๆ ของการฟื้นฟูศิลปวิทยาการและยังคงใช้อยู่ในปัจจุบันและอนาคต ทั้งนี้เพราะสื่อสิ่งพิมพ์มีลักษณะที่ดีอยู่หลายประการ คือ

- 1.กระบวนการในการผลิตวัสดุสิ่งพิมพ์สามารถทำได้หลายแบบ เปิดโอกาสให้เลือกวิธีผลิตที่เหมาะสมกับสถานการณ์นั้น เช่น พิมพ์เป็นเอกสารโรเนียวเป็นวิธีที่ง่ายที่สุดหากต้องการให้มีคุณภาพยิ่งขึ้นก็ใช้การพิมพ์ด้วยเครื่องพิมพ์ ซึ่งสามารถเลือกพิมพ์เป็นขาวดำหรือสีก็ได้
- 2.สามารถจัดพิมพ์ได้หลายรูปแบบ ตามวัตถุประสงค์ที่จะนำไปใช้ เช่น แผ่นปลิว จดหมายเวียน หรือเอกสารเผยแพร่
- 3.สามารถใช้วัสดุสิ่งพิมพ์ได้หลายๆทาง อาจใช้เป็นสื่อให้การศึกษาด้วยตัวเอง หรือใช้สนับสนุนสื่ออื่นๆ ก็ได้เช่น ใช้สิ่งพิมพ์ในการรณรงค์ สามารถเลือกจัดพิมพ์ให้มีระยะเวลาใช้งานต่างๆ

ข้อจำกัดของสื่อสิ่งพิมพ์

- 1.วัสดุสิ่งพิมพ์มีความอ่อนบางและฉีกขาดง่าย
- 2.เก็บรักษายากเนื่องจากมีลักษณะ รูปทรง และขนาดแตกต่างกันมาก
- 3.การเก็บรักษาในระยะยาวสำหรับสิ่งพิมพ์จำนวนมากๆ ยากที่จะป้องกันให้พ้นจากความเปียกชื้น ความร้อน และฝุ่นละออง
- 4.การพิมพ์ในระบบที่มีคุณภาพต้องใช้การลงทุนสูงมาก โดยเฉพาะการพิมพ์ในระบบสีสี่
- 5.อาจมีปัญหาและอุปสรรคในการแจกจ่าย เนื่องจากวัสดุสิ่งพิมพ์ที่มีความสัมพันธ์กับการขนส่ง ถ้าหากการขนส่งหนังสือพิมพ์ไปไม่ถึงกลุ่มเป้าหมาย การสื่อสารด้วยวัสดุสิ่งพิมพ์ก็จะขาดตอนลง การใช้วัสดุสิ่งพิมพ์กับกลุ่มเป้าหมายที่ไม่รู้หนังสือ ต้องอาศัยการออกแบบ

สิ่งพิมพ์ที่มีความหมายและน่าสนใจ เนื่องจากผู้ที่ใช้วัสดุสิ่งพิมพ์ต้องใช้ความสนใจ และอาศัยเวลา มากกว่าการสื่อสารด้วยสื่ออื่นๆ

4.3 กระบวนการออกแบบสื่อสิ่งพิมพ์

4.3.1 ความหมายของการออกแบบสิ่งพิมพ์

การออกแบบสิ่งพิมพ์ (Graphic design) หมายถึง ลักษณะและรูปร่างที่แสดงออกโดยการเขียน พิมพ์หรือการสร้างรูปร่างและลักษณะโดยวิธีการอื่นๆ โดยที่สามารถผ่านการรับรู้ทางการมองเห็นเท่านั้น สื่อที่เสนอแนะจะเป็นงาน 2 มิติ และ 3 มิติ แต่การรับรู้ทางการมองเห็นภาพ เป็นลักษณะภาพ 2 มิติ คือกว้างและสูงแต่มีความรู้สึกว่ามีมวล

4.3.2 จุดประสงค์การออกแบบสิ่งพิมพ์

จุดประสงค์การออกแบบสิ่งพิมพ์ประกอบด้วย 4 ส่วน (คหนึ่ง เพชรสมัย.2541: 3) คือ

1) เพื่อช่วยในการสื่อความ สิ่งพิมพ์ทุกชนิดผลิตขึ้นมาเพื่อสื่อความหมายตัวอักษร ภาพประกอบ ตลอดจนลวดลายต่างๆ ที่พิมพ์ลงไปนั้นล้วนแต่มีความหมายอยู่ในตัว สิ่งพิมพ์จึงเป็นสื่อที่จะนำสารไปยังผู้รับสารนี้จะถ่ายทอดไปยังผู้รับอย่างครบถ้วนถูกต้องเพียงใด ส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับ การออกแบบ ดังนั้นการออกแบบที่ดีจะต้องช่วยให้สิ่งพิมพ์สื่อความหมายกับผู้อ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2) เพื่อดึงดูดความสนใจ ก่อนที่สิ่งพิมพ์จะสื่อสารกับผู้รับสารได้ จะต้องดึงดูดความสนใจจากผู้อ่านได้ก่อน เมื่อผู้อ่านเกิดความสนใจแล้วจึงจะติดตามเนื้อหาที่บรรจุอยู่ในสิ่งพิมพ์นั้น

3) เพื่ออำนวยความสะดวกในการอ่าน โดยการออกแบบให้อ่านง่าย สบายตา ค้นหาส่วนต่างๆ ได้ง่าย เพื่อให้ผู้อ่านอ่านได้นานโดยไม่รู้สึกลำบาก เรื่องบางเรื่องแม้มีเนื้อหาที่น่าสนใจ แต่ถ้าออกแบบไม่ดี เช่น ใช้อักษรตัวเล็กเกินไป ระยะบรรทัดถี่เกินไป ก็จะทำให้ผู้อ่านยาก อาจทำให้ผู้อ่านล้มเลิกความตั้งใจที่จะอ่านได้ เป็นต้น

4) สร้างบรรยากาศ การออกแบบที่ดีควรมีบรรยากาศให้สอดคล้องกับเนื้อหาเช่น เรื่องสำหรับเด็กก็ควรออกแบบให้มีสีสันสดใส ตัวอักษรไม่ควรเป็นทางการ ให้อารมณ์ที่สนุกสนาน เพลิดเพลิน จึงจะดึงดูดใจเด็กได้ง่าย

4.3.3 ขั้นตอนการออกแบบสิ่งพิมพ์

กระบวนการออกแบบสิ่งพิมพ์ (คหนึ่ง เพชรสมัย.2541: 4) มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1) การคิดสร้างสรรค์ เป็นการคิดเพื่อค้นหาแนวทางใหม่ๆ เป็นการคิดอย่างมีระบบ มีการพัฒนาเป็นขั้นตอนไว้ดังนี้

ก) ข้อกำหนด (Statement) เป็นข้อมูลเบื้องต้นที่ใช้เป็นจุดเริ่มต้นของการคิด
ข) แยกแยะปัญหา (Isolation of statement) นำข้อมูลมาแยกแยะและวิเคราะห์เงื่อนไขต่างๆ

ค) ข้อมูลเพิ่มเติม (Fact finding) เป็นข้อมูลเพิ่มเติมจากข้อกำหนด

ง) รวบรวมความคิด (Ideal finding) นำข้อมูลที่วิเคราะห์แล้วมาตั้งสมมติฐานเพื่อคิดค้นแนวทางใหม่หลายๆ แนวทาง

จ) ขั้นฟักตัว (Incubation) นำแนวคิดที่ได้มาพิจารณา

ฉ) ขั้นนี้กรู (Illumination) เป็นการพัฒนาแนวคิดเดิมให้ชัดเจนขึ้นการนี้กรูอาจเกิดขึ้นได้ฉับพลันในระหว่างขั้นฟักตัวก็ได้

ช) ขั้นประมวลความคิด (Combination) เป็นการรวบรวมความคิดในประเด็นต่างๆ อย่างเป็นระบบ กลายเป็นแนวคิดใหม่

ซ) ขั้นหาคำตอบ (Solution Finding) เป็นขั้นของการประเมินความคิดใหม่ที่สร้างขึ้นมาว่าตอบสนองข้อกำหนดหรือไม่อย่างไร

ฌ) การตัดสินใจ (Decision Making) ตัดสินใจว่าจากคำตอบที่ได้ควรจะดำเนินการต่อไปอย่างไร การตัดสินใจมีทางเลือกอยู่ 3 ทางคือ

ญ) ยกเลิกความคิดนี้ เพราะแก้ปัญหา 9 สมมติฐานไม่ได้

ฎ) ลังเลเพราะไม่แน่ใจว่าคำตอบที่ได้จะแก้ปัญหาได้ ต้องกลับไปรวบรวมข้อเท็จจริงแล้วดำเนินการตามขั้นตอนใหม่

ฏ) ต้องตัดสินใจดำเนินการต่อไป เพราะมั่นใจว่าคำตอบที่ได้สามารถแก้ปัญหาได้

ฐ) นำไปปฏิบัติ (Implementation) นำคำตอบที่ได้ไปสร้างสรรค์เป็นชิ้นงานต่อไป

2) ขั้นตอนการออกแบบ เป็นขั้นตอนแตกต่างจากกระบวนการคิดสร้างสรรค์ ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

ก) พิจารณาข้อกำหนด ในการออกแบบสิ่งพิมพ์ที่มีมาจาก 2 แหล่ง ถ้าเป็นงานรับจ้างออกแบบจะเป็นข้อกำหนดที่มาจากลูกค้าซึ่งเป็นเจ้าของงาน แต่ถ้าสิ่งพิมพ์นั้นเป็นของผู้ออกแบบเองข้อกำหนดที่เกิดขึ้นจะเป็นของผู้ออกแบบเอง กรณีหลังนี้นักออกแบบย่อมจะมีอิสระในการคิดสร้างสรรค์มากกว่าเพราะนักออกแบบเป็นผู้กำหนดเอง ข้อกำหนดดังกล่าวอาจแบ่งเป็นกลุ่มคือ วัตถุประสงค์ เป็นกรอบสำหรับเริ่มต้นคิดสร้างสรรค์สิ่งพิมพ์ เนื้อหา เป็นเครื่องบ่งบอกบรรยากาศของงานชิ้นนั้นๆ กลุ่มเป้าหมายเป็นจุดศูนย์กลางในการคิดสร้างสรรค์สิ่งพิมพ์ และงบประมาณและระยะเวลา คือข้อจำกัดของงานออกแบบ

ข) เลือกกระบวนการผลิต กระบวนการผลิต ได้แก่ ระบบการพิมพ์ชนิดต่างๆ จำนวนสีที่พิมพ์ การพิมพ์แต่ละชนิดมีข้อดีและข้อเสียแตกต่างกัน รวมทั้งมีค่าใช้จ่ายที่แตกต่างกันด้วย ดังนั้นจึงต้องเลือกการผลิตให้เหมาะสมกับงาน

ค) เลือกวัสดุ ต้องพิจารณาเป็นพิเศษคือลักษณะของกระดาษที่ต้องเหมาะสมสอดคล้องกับข้อกำหนด

ง) กำหนดขนาดและรูปเล่ม เป็นการพิจารณาที่ตัวชิ้นงานโดยเฉพาะคำนึงถึงกลุ่มเป้าหมายและวัตถุประสงค์การพิมพ์ เช่น ถ้าเป็นหนังสือที่ต้องการให้พกพาสะดวก ก็ควรออกแบบให้มีขนาดเล็ก มีการเข้าเล่มและใช้ปกที่แข็งแรงทนทาน

จ) จัดหน้า เพื่อกำหนดรายละเอียดในส่วนต่างๆ ของทุกหน้าว่าจะจัดวางส่วนประกอบต่างๆ อย่างไร ในทางปฏิบัติการจัดหน้ามี 3 ขั้นตอน คือ การสกัดซ์ขนาดเล็ก การจัดวางแบบหยาบ และการจัดวางแบบสมบูรณ์

ฉ) จิตวิทยาในการออกแบบจากอิทธิพลของสี ซึ่งจะกล่าวโดยสรุปดังนี้

- สีน้ำเงิน ให้ความรู้สึกสะอาด สุขุม นุ่มนวล
- สีแดง ให้ความรู้สึกมีพลังแสดงถึงความปรารถนาเป็นสิ่งที่เด็กชื่นชอบ

(โดยเฉพาะเด็กเล็ก) ถ้าผสมสีขาวเข้าไปด้วยจะช่วยลดความร้อนแรงกลายเป็นสีชมพู ให้ความรู้สึกอ่อนหวาน

- สีเหลือง ให้ความรู้สึกสว่างเจิดจ้า แสดงถึงความเฉลียวฉลาด
- สีน้ำตาล ให้ความรู้สึกเกี่ยวกับพื้นดิน มั่นคง อบอุ่น
- สีเขียว ให้ความรู้สึกสงบเย็น มีชีวิตชีวา
- สีม่วง ให้ความรู้สึก ลึกลับ เก๋ไก๋ ชล้ง
- สีดำ ให้ความรู้สึกกว้างเปล่า เป็นสัญลักษณ์ของความมืด ความตาย ใน

การออกแบบหากใช้สีดำเป็นพื้นจะช่วยให้สีอื่นเด่นขึ้น

- สีขาว ให้ความรู้สึกสะอาดบริสุทธิ์ เหมาะที่จะใช้เป็นสีพื้นสำหรับจัดวาง
สีอื่นๆ ลงไป

4.3.4 หลักการจัดองค์ประกอบของทางศิลปะ

ในการจัดวางองค์ประกอบทางศิลปะของ การผลิตสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการประชาสัมพันธ์
ทุกชนิดมีหลักการสำคัญที่เป็นเกณฑ์ในการพิจารณาร่วมกัน 6 ประการ ได้แก่ (วันชัย ศิริชนะ.2539
: 253 – 255)

1) สัดส่วน (Proportion)

งานชิ้นแรกในการออกแบบสิ่งพิมพ์ก็คือ การกำหนดขนาดและสัดส่วนของงานที่
จะผลิตเพื่อเป็นแนวทางในการจัดวางองค์ประกอบย่อยอื่นๆ เช่น ข้อความ สัญลักษณ์หรือ
ภาพประกอบ เพื่อให้มีขนาด สัดส่วนที่พอเหมาะกับองค์ประกอบโดยรวม การกำหนดกรอบ
ขอบเขตหรือขนาดของสิ่งพิมพ์โดยให้มีส่วนสูงและความกว้างที่สัมพันธ์กันดี ก็จะทำให้สื่อสิ่งพิมพ์
นั้นดูน่าสนใจ สัดส่วนไม่เพียงแต่จะใช้ในการกำหนดขนาดความกว้างยาวของสิ่งพิมพ์เท่านั้นแต่
สามารถใช้ในการกำหนดสัดส่วนของขนาดองค์ประกอบย่อยๆ ในสิ่งพิมพ์ด้วยเช่นกัน

วรวงศ์ วรชาติอุดมพงศ์ (2540: 105) กล่าวว่า สิ่งสนใจในการกำหนดสัดส่วน
ต่างๆ ที่ปรากฏขึ้นบนภาพหรือชิ้นงานได้แก่ จากสิ่งที่อยู่รอบตัว จากธรรมชาติ จากวัสดุสิ่งของมา
เป็นแนวคิดการสร้างสัดส่วนที่แปลกตาออกไปย่อมจะมีผลสะท้อนให้เกิดความน่าสนใจและชวนมอง
ยิ่งขึ้น

2) ความสมดุล (Balance)

ความสมดุลจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อ องค์ประกอบย่อยๆ ที่อยู่ในสิ่งพิมพ์ถูกจัดวางให้มี
น้ำหนักเท่ากัน ทำให้เกิดความรู้สึกที่สมดุลแก่ผู้ที่มอง น้ำหนักดังกล่าวเกิดขึ้นจากขนาด รูปร่าง สี
และความเข้มจาง เป็นต้นว่าองค์ประกอบที่มีขนาดใหญ่จะดูมีน้ำหนักมากกว่าองค์ประกอบที่มีขนาด
เล็ก รูปทรงกลมจะดูน้ำหนักมากกว่ารูปสี่เหลี่ยม และรูปทรงที่มีลักษณะแปลกๆ จะดูมีน้ำหนัก
มากกว่ารูปทรงกลมทรงสี่เหลี่ยม องค์ประกอบที่มีสีเข้มจะดูมีน้ำหนักมากกว่าองค์ประกอบที่มีสีจาง
ดังนั้น เราจึงพบว่า องค์ประกอบที่มีขนาดเล็กแต่สีเข้ม จะดูมีน้ำหนักมากกว่าองค์ประกอบที่มีขนาด
ใหญ่แต่สีจาง องค์ประกอบของภาพของเราสมดุลหรือไม่นั้น ถ้าเป็นการพิจารณาในทางกายภาพ ก็
เหมือนกันกับที่เรานึกถึงการเล่นกระดานหกของเด็กอ้วนกับเด็กผอมนั่นเอง การที่จะทำให้เด็กทั้ง
สองอยู่ในภาวะสมดุลได้ ก็จะต้องให้เด็กอ้วนนั่งใกล้จุดหมุนมากกว่าเด็กผอม หลักการดังกล่าว
สามารถประยุกต์ใช้ได้กับการจัดองค์ประกอบในงานการจัดสิ่งพิมพ์เช่นกัน แต่จุดสมดุลของภาพ

หรือที่เรียกว่า จุดตัดกลางสายตา (Optical Center) จะอยู่เหนือจุดกึ่งกลางของภาพ ซึ่งเป็นจุดกึ่งกลางของเส้นทแยงมุม

องค์ประกอบของสื่อสิ่งพิมพ์ที่มีลักษณะสมดุลซ้าย-ขวา เหมือนกันจะให้ความรู้สึกทางอนุรักษนิยม (ความเป็นเอกลักษณ์) ความมั่นคง ส่วนการจัดองค์ประกอบของสิ่งพิมพ์ที่มีลักษณะสมดุลซ้าย – ขวา ไม่เหมือนกันจะให้ความรู้สึกตื่นเต้นมากกว่า เนื่องจากมีองค์ประกอบที่มีลักษณะต่างๆ กันทั้งความเข้มและน้ำหนัก เช่น ในการทำสิ่งพิมพ์สำหรับธนาคาร บริษัทประกันภัย หรือ สิ่งพิมพ์ที่ต้องการแสดงออกซึ่งความมีเกียรติเป็นที่เชื่อถือได้ จึงมักใช้หลักการจัดวาง ในลักษณะสมดุลแบบ ซ้าย – ขวา เหมือนกัน ถึงแม้ว่าแบบสมดุล ซ้าย-ขวาไม่เหมือนกันจะดูน่าสนใจกว่าก็ตามการพิจารณาเลือกใช้จึงต้องพิจารณาเนื้อหาสาระของสารที่ต้องการสื่อความหมายประกอบไปด้วย

3) ความแตกต่าง (Contrast)

ในการสื่อความหมายโดยทั่วไปย่อมต้องมีบางสิ่งที่ต้องการเน้นมากกว่าส่วนอื่นๆ ซึ่งนอกจากจะเป็นการแสดงความสำคัญแล้วยังทำให้น่าสนใจมากขึ้นอีกด้วย การเน้นด้วยการสร้างความแตกต่างให้เกิดขึ้นในสิ่งพิมพ์สามารถทำได้หลายวิธี กล่าวคือ การเน้นด้วยขนาด รูปร่าง ความแตกต่างของสี และทิศทาง

สีแบ่งได้เป็น 2 วรรณะ คือ วรรณะสีร้อน เช่น สีเหลือง สีส้ม ฯลฯ และวรรณะสีเย็น เช่น สีเขียว สีน้ำเงิน สีม่วง ฯลฯ ความแตกต่างในวรรณะของสีช่วยเพิ่มความน่าสนใจและมีอิทธิพลต่อความรู้สึกและประสาทตาอย่างมาก นอกจากนั้นสียังนำไปใช้ในการตกแต่งให้ดูน่าสนใจ เน้นความเด่นชัดให้กับสิ่งพิมพ์ได้มากขึ้น

การจัดวางองค์ประกอบของภาพให้มีความแตกต่างของทิศทาง สามารถนำมาใช้ในการออกแบบสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อให้ผู้อ่านติดตามข้อความที่ต้องการสื่อความหมายด้วยการสร้างจุดปลายทางขึ้นในภาพ

4) ลีลา (Rhythm)

ลีลา หมายถึง การเคลื่อนไหวที่มีความซ้ำและต่อเนื่องเป็นระยะๆ และจากการเคลื่อนไหวซ้ำๆ กัน จะทำให้เกิดรูปร่าง ขนาด รูปลักษณะต่างๆ กันออกไป ในการจัดองค์ประกอบของสื่อสิ่งพิมพ์ให้เกิดลีลาสามารถทำได้ 2 วิธี กล่าวคือ

วิธีแรก ทำโดยการจัดวางองค์ประกอบให้เกิดรูปแบบที่ซ้ำกันและต่อเนื่อง อาจจะเป็นการซ้ำกันทางด้านรูปร่าง ความเข้มจางหรือสี เพื่อให้ผู้มองมองเห็นความคล้ายกันขององค์ประกอบได้ทันที และทำให้สายตาของผู้มองเคลื่อนไปตามตำแหน่งขององค์ประกอบที่ซ้ำ ๆ กันของภาพนั้น

5) ความมีเอกภาพ (Unity)

การนำเอาองค์ประกอบซึ่งลักษณะต่างๆ กันเข้ามาจัดวางเพื่อให้สื่อสิ่งพิมพ์สื่อความหมายตามความต้องการนั้นจะต้องพิจารณาในองค์ประกอบต่างๆ เหล่านี้มีความสัมพันธ์กันอย่างมีเอกภาพด้วย ความมีเอกภาพในการจัดวางองค์ประกอบ สามารถทำได้โดยการแบ่งกลุ่มองค์ประกอบ เช่น การจัดกรอบการวางภาพให้เคลื่อนกัน เป็นต้น

6) ความกลมกลืน (Harmony)

ความกลมกลืน หมายถึง ความพอดีพอเหมาะของส่วนประกอบต่างๆ ที่ประกอบกันขึ้นเป็นสิ่งพิมพ์ ซึ่งเมื่อส่วนประกอบต่างๆ มีลักษณะพอเหมาะพอดีแล้ว ก็จะทำให้เกิดความงาม มีความสัมพันธ์กัน และมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ความผสมกลมกลืนจะพบได้จากลักษณะขององค์ประกอบในทาง สี รูปร่าง และลักษณะของตัวอักษร เช่น ในหนังสือ 1 หน้า จะมีการใช้ตัวอักษรในสกุลเดียวกันตลอดทั้งหน้า แต่มีขนาดต่างกัน หรือเส้นหนา หนักเบาต่างกัน หรือตัวเอนตัวตรงปะปนกันมากไป ก็จะทำให้เกิดลักษณะแตกต่างกันไปเป็นจุดๆ ไม่มีความสัมพันธ์และผสมกลมกลืนกัน

จากหลักการทั้ง 6 ประการ ในการพิจารณาเพื่อการออกแบบและจัดวางองค์ประกอบทางศิลปะในงานผลิตสื่อสิ่งพิมพ์นี้ เป็นหลักการพื้นฐานที่นักศึกษาจำเป็นจะต้องทำความเข้าใจ และยึดเป็นหลักสำคัญในงานออกแบบเพื่อผลิตสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการประชาสัมพันธ์ทุกชนิดไม่ว่าจะเป็นโปสเตอร์ แผ่นพับ แผ่นปลิว เอกสารเย็บเล่ม ฯลฯ เพื่อให้เกิดสิ่งพิมพ์ที่ผลิตมีความสวยงามและสื่อความหมายได้ตรงตามความต้องการที่จะถ่ายทอดต่อไป

4.3.5 ขบวนการทำงานออกแบบกราฟิก (Graphic Design Workflow)

ขบวนการทำงานในการออกแบบนั้นครอบคลุมตั้งแต่เริ่มมีโจทย์ มีปัญหาให้ได้รับรู้แก้ไขจนไปสิ้นสุดตอนส่งงาน ซึ่งขบวนการในการออกแบบกราฟิก มีดังนี้

ภาพประกอบ 2 แสดงขบวนการทำงานในการออกแบบกราฟิก

ที่มา: สุขลา จันทร์แจ่ม.(2550).การออกแบบสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อส่งเสริมการขายธุรกิจสปาของ
ธาราบุรีรีสอร์ท&สปา. หน้า 11.

1) การวิเคราะห์โจทย์ หลักการการวิเคราะห์โจทย์งานกราฟิกประกอบด้วย 4 ส่วนดังนี้

ก) What จะทำงานอะไร? ต้องกำหนดเป้าหมายของงานที่จะออกแบบว่าจะกำหนดให้ผลงานสื่อถึงอะไร (Inform) เช่น สื่อเพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ สื่อถึงทฤษฎีหรือหลักการ และสื่อเพื่อความบันเทิง เป็นต้น

ข) Where ผลงานจะนำไปใช้ที่ไหน? เช่น งานออกแบบสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อส่งเสริมการขายธุรกิจสปา ควรสื่อถึงความเป็นเอกลักษณ์ ความประณีต ความสวยงาม และความรู้สึกผ่อนคลายเมื่อใช้บริการ งานออกแบบผนังร้านหนังสือที่สยามสแควร์ที่เต็มไปด้วยร้านค้า แหล่งวัยรุ่นควรออกแบบให้มีสีสันดู جذابสะดุดตามากกว่าร้านแถวสีลมซึ่งเป็นส่วนใหญ่เป็นสถานที่ทำงาน

ค) Who ใครคือผู้ที่จะใช้ผลงาน? หรือกลุ่มผู้ใช้งานเป้าหมาย (User Target Group) เป็นเรื่องสำคัญที่สุดในการวิเคราะห์โจทย์เพื่อการออกแบบ เพราะผู้ใช้งานเป้าหมายอาจเป็นตัวกำหนดแนวความคิดและรูปลักษณ์ของงานออกแบบได้ เช่น งานออกแบบโปสเตอร์สำหรับผู้ใหญ่ เราต้องออกแบบโดยใช้สีจำนวนไม่มากไม่ฉูดฉาด และต้องใช้ตัวอักษรที่มี ขนาดใหญ่ รวมถึงการจัดวางอย่างเรียบง่ายมากกว่าผู้ใช้ในวัยอื่นๆ

ง) How จะทำผลงานชิ้นนี้ได้อย่างไร? การคิดวิเคราะห์ในขั้นสุดท้ายนี้เป็นการคิดที่รวบรวม การวิเคราะห์ที่มีมาทั้งหมดกลั่นออกมาเป็นแนวทาง

2) สร้างแนวคิดหลักในการออกแบบให้ได้ (Conceptual Design) งานที่ดีต้องมีแนวความคิด (Concept) แต่ไม่ได้หมายความว่างานที่ไม่มีแนวความคิดจะเป็นงานที่ไม่ดีเสมอไป งานบางงานไม่ได้มีแนวความคิด แต่เป็นงานออกแบบที่ตอบสนองต่อกฎเกณฑ์การออกแบบ (Design Criteria) ที่มีอยู่ก็เป็นงานที่ดีได้เช่นเดียวกัน เพียงแต่หากนำผลงานทั้งสองพิจารณาเปรียบเทียบ อาจจะไม่รู้สึกถึงความแตกต่างอะไรมากมายนักในตอนแรก แต่เมื่อเราทราบว่างานชิ้น

ที่หนึ่งมีแนวความคิดที่ดีในขณะที่อีกชิ้นหนึ่งไม่มี ก็พบว่าผลงานที่มีแนวความคิดจะดูมีคุณค่าสูงขึ้นจนเราเกิดความรู้สึกแตกต่าง

3) ศึกษากรณีหรือกรณีตัวอย่างที่มีอยู่แล้ว (Case Study) การศึกษากรณีตัวอย่างเป็นการวิเคราะห์ข้อดีข้อเสียของงานที่มีอยู่แล้ว เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ออกแบบในงานต่อไป ดังนั้นการทำกรณีศึกษานับเป็นเรื่องสำคัญมาก เพราะเปรียบเสมือนตัวชี้แนะหนทางในการออกแบบหรือแก้ไขปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นได้ต่อไป แต่ไม่ควรติดกับรูปแบบที่ชื่นชอบมากเพราะอาจจะทำให้ติดกับกรอบความคิดติดกับภาพที่เห็นจนบางครั้งไม่สามารถสร้างสรรค์งานใหม่ๆ ออกมาได้ ซึ่งการติดรูปแบบ หรือภาพมากเกินไปอาจจะซึมซับมาสู่งานต่อไป จนกลายเป็นการลอกเลียนแบบ

4) งานออกแบบร่าง (Preliminary Design) การออกแบบร่าง คือ การนำแนวความคิดที่มีออกมาตีความเป็นแบบ ซึ่งส่วนใหญ่เวลาทำงานมักจะต้องสเก็ตงานด้วยมือออกมาเป็นแบบร่างก่อน เพราะการสเก็ตจากมือ คือการถ่ายทอดสิ่งที่อยู่ในสมองให้เห็นสิ่งที่เป็นามธรรมออกมาแบบเป็นรูปธรรม ความคิดออกมาจากสมองกลายเป็นสิ่งที่เห็นได้จับต้องได้บนกระดาษ การสเก็ตด้วยมืออาจไม่ได้สวยอะไรมาก แต่ทำให้สามารถสื่อความเข้าใจที่ชัดเจนได้และสิ่งที่สเก็ตนี้ถือว่าแบบร่างที่จะนำไปออกแบบจริงต่อไป

5) ออกแบบจริง (Design) เป็นการพัฒนาจากแบบร่างที่มีอยู่ผ่านการคัดเลือกแล้วที่จะนำไปผลิตต่อไป โดยอาจจะเป็นการเขียนด้วยมือ (Freehand) หรือการนำไปออกแบบในโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป เช่น Photoshop Illustrator CorelDraw เป็นต้น การออกแบบถือได้ว่าเป็นศาสตร์แห่งความคิด การแก้ไขปัญหาเพื่อสนองต่อจุดมุ่งหมายและนำกลับมาใช้งานได้อย่าง “พึงพอใจ” ซึ่งความพึงพอใจ มีหลักเกณฑ์พิจารณา 3 ประเด็น คือ

ก) ความสวยงาม (Aesthetic) เป็นความพึงพอใจอันดับแรกที่สามารถสัมผัสได้โดยทั่วไปมนุษย์แต่ละคนต่างมีการรับรู้เกี่ยวกับความสวยงามและความพึงพอใจในได้ไม่เท่ากัน ความสวยงามจึงเป็นประเด็นที่ถกเถียงกันมากและไม่มีกฎเกณฑ์การตัดสินใดๆ ที่เป็นตัวกำหนดความแน่ชัดลงไป แต่เชื่อว่าผลงานที่มีการจัดองค์ประกอบที่ดี คนส่วนใหญ่จะเห็นว่ามี ความสวยงามเหมือนกัน

ข) ประโยชน์ใช้สอยที่ดี (Function) การมีประโยชน์ใช้สอยที่ดีเป็นสิ่งสำคัญมากในงานออกแบบทุกประเภท เช่น การออกแบบผลิตภัณฑ์เก้าอี้ ควรออกแบบเพื่อให้นั่งสบายการออกแบบบ้าน ควรออกแบบให้ไม่รู้สึกอึดอัดเมื่ออยู่อาศัยและหากเป็นงานกราฟิกสื่อสิ่งพิมพ์ตัวหนังสือที่อยู่ในงานควรออกแบบให้เป็นสื่อที่อ่านง่าย เข้าใจชัดเจน เป็นต้น

ค) แนวความคิดในการออกแบบที่ดี (Concept) แนวความคิดในการออกแบบที่ดี หมายถึง หนทางความคิดที่ทำให้งานออกแบบที่ได้ตอบสนองต่อความรู้สึกพอใจ ชื่นชม เพื่อให้ได้มาซึ่งคุณค่า (Value) อันเกิดจากการออกแบบงานจากแนวความคิดที่ดี ดังนั้นในการออกแบบสิ่งใดก็ตาม นักออกแบบควรจะต้องสิ่งที่กล่าวมาข้างต้น เพื่อให้งานออกแบบนั้นจึงจะมีคุณค่าสมบูรณ์ มีประโยชน์และนำมาประกอบกันเพื่อให้เกิดความสวยงามและเกิดความ “พึงพอใจ” ในที่สุด

สื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการประชาสัมพันธ์ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ คือ เอกสารแนะนำ มีการออกแบบดังนี้

การออกแบบและจัดหน้าจูลสาร

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช (2549: 94-95) กล่าวว่า จูลสาร หมายถึง สิ่งพิมพ์ที่จัดทำในรูปแบบของหนังสือที่มีความหนาไม่มาก มีการเย็บเล่ม ไม่มีวาระการออกเผยแพร่ที่แน่นอน

การจัดทำจูลสารมีจุดประสงค์เพื่อการเผยแพร่ข้อมูล ข่าวสาร ชี้แนะหรือชักชวนให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกคล้อยตาม โดยมีเรื่องราวที่ต้องนำเสนอหลายหลายต่อเนื่องกัน หรือเป็นเรื่องราวที่ต้องการภาพประกอบในการอธิบายการจัดทำอาจทำในลักษณะเป็นทางการหรือไม่ก็ได้ การจัดทำจูลสารควรทำเมื่อมีงบประมาณและระยะเวลาเพียงพอเนื่องจากต้องใช้ขั้นตอนและระยะเวลานานพอควรในการจัดเตรียมต้นฉบับ การเตรียมการพิมพ์ และการพิมพ์ คล้ายกับการจัดทำหนังสือเล่ม โดยเฉพาะในกรณีที่ต้องจัดเตรียมภาพประกอบนอกเหนือจากเนื้อหา

โดยทั่วไปแบบจูลสารจะมีความคล้ายกับหนังสือเล่ม คือเป็นรูปแบบในแนวตั้งหรือแนวนอน แต่เนื่องจากมีจำนวนหน้าไม่มาก การเข้าเล่มอาจใช้วิธีการซ้อนหน้าคู่เข้าด้วยกัน แล้วเย็บบริเวณรอยพับด้วยลวดเย็บที่เรียกว่าการเย็บมุงหลังคา หรือ การเย็บอก ซึ่งเป็นวิธีการที่สะดวก รวดเร็ว และประหยัด แต่ถ้าเป็นจูลสารที่มีความหนา ก็ควรใช้วิธีการเข้าเล่มแบบ ไส้สันทากาว เป็นต้น

การทำจูลสารมักนิยมจัดทำในขนาดเดียวกับหนังสือเล่ม คือ ขนาดแปดหน้ายก สิบหกหน้ายก เอสี่ และเอห้า เพื่อให้สอดคล้องกับขนาดกระดาษมาตรฐาน โดยอาจพิมพ์สี่เตี่ยวหรือหลายสีก็ได้

การออกแบบจัดหน้าจูลสารต้องคำนึงถึงความสอดคล้องและความสัมพันธ์ของหน้าซ้ายและหน้าขวาไปพร้อมกันเนื่องจากผู้อ่านจะเห็นหน้าทั้งสองพร้อมกัน แม้จะเปิดอ่านทีละหน้า ไม่ว่าจะผู้อ่านจะถือจูลสารนั้นไว้กางอ่านในมือหรือกางอ่านบนโต๊ะ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง หน้าคู่ตรงกลางเล่ม ซึ่งเป็นหน้าคู่ที่ใช้กระดาษแผ่นเดียวกัน ผู้ออกแบบจัดหน้าควรใช้ความยาวของหน้าคู่ให้เป็น

ประโยชน์ เช่น อาจใช้แสดงภาพประกอบหรือแผนภูมิที่ต้องใช้เนื้อที่ในการนำเสนอมาก และไม่อาจแสดงให้เห็นทั้งหมดในหน้าเดียว หรือแสดงภาพประกอบขนาดใหญ่ เพื่อการโน้มน้าวหรือชักจูงใจผู้อ่านเนื่องจากขนาดหน้าดังกล่าว สามารถก่อให้เกิดผลกระทบต่อผู้อ่านมากกว่าหน้าเดียว หรือหน้าคู่ที่มีได้ใช้กระดาษที่ต่อเนื่องเป็นแผ่นเดียวกัน

นอกจากนี้ การออกแบบจัดหน้าจูลสารควรคำนึงถึงความสอดคล้องและความเป็นเอกภาพของรูปแบบตลอดเล่มตั้งแต่หน้าแรกถึงหน้าสุดท้าย การใช้แบบและขนาดตัวอักษร ขนาด จำนวน และตำแหน่งของคอลัมน์ การใช้เนื้อที่ว่าง การเว้นขอบว่างโดยรอบข้อความ การใช้ภาพประกอบ การใช้สี และอื่นๆ

การออกแบบปกจูลสารควรให้ความสอดคล้องกับความต้องการของเจ้าของงานและเนื้อหาภายใน ถ้าเป็นจูลสารที่จัดทำขึ้นอย่างเป็นทางการ เช่น ในโอกาสครบรอบปีของการสถาปนาองค์กรหรือหน่วยงาน รูปแบบหน้าปกควรเป็นระเบียบ เรียบร้อย ดูเคร่งขรึม จริงจัง หากพิมพ์สอดสีก็ต้องเลือกใช้สีสุภาพ ใช้กระดาษปกอย่างหนาและอบมัน เป็นต้น แต่ถ้าเนื้อหาภายในมีลักษณะไม่เป็นทางการ เช่น การจัดทำจูลสารเพื่อใช้เป็นที่ระลึกในการแข่งขันกีฬารื่นเริงแจ่มใส จึงควรใช้สีสันที่สดใส โดยอาจเลือกใช้กระดาษที่มีคุณภาพปานกลาง เป็นต้น

ส่วนการออกแบบปกหลัง ปกในด้านหน้าและปกในด้านหลัง ขึ้นอยู่กับความต้องการของเจ้าของงานและเนื้อหาภายในด้วย ถ้าเนื้อหาภายในมีลักษณะเป็นทางการมาก ก็อาจจะปล่อยให้ปกในส่วนดังกล่าวว่าง การเลือกตัวอักษรในจูลสาร ควรใช้รูปแบบและขนาดที่อ่านง่ายมากกว่ารูปแบบที่ดูสวยงาม

เนื่องจากการจัดทำจูลสารโดยทั่วไปมีจุดประสงค์เพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ผู้อ่านจึงต้องใช้เวลาในการอ่านและทำความเข้าใจเนื้อหาจึงควรใช้แบบอักษรที่อ่านง่าย เพื่ออำนวยความสะดวก ความรวดเร็ว และความเพลิดเพลินให้แก่ผู้อ่าน จะช่วยทำให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกดี เป็นผลให้สามารถโน้มน้าวชักจูงผู้อ่านให้คล้อยตามเนื้อหาที่ปรากฏในจูลสารได้ง่ายขึ้น

นอกจากนั้น การออกแบบจัดหน้าควรคำนึงถึงช่วงบรรทัดหรือระยะห่างระหว่างบรรทัดที่เหมาะสม รวมทั้งการเลือกใช้ความยาวของบรรทัดที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงการกวาดสายตาของผู้อ่านที่พอดี กล่าวคือไม่ยาวเกินไปจนผู้อ่านต้องเคลื่อนศีรษะตามในขณะที่อ่าน หรือสั้นเกินไปจนต้องขึ้นบรรทัดใหม่บ่อยครั้งจนเกินไป

ความแตกต่างระหว่างสีของตัวอักษรและสีพื้นของกระดาษเป็นสิ่งสำคัญอีกสิ่งหนึ่งที่มีผลต่อการอ่านง่าย ควรใช้ตัวอักษรสีเข้มบนกระดาษสีอ่อน เช่น ตัวอักษรสีดำหรือสีน้ำเงินบนกระดาษสีขาว ไม่ควรใช้ตัวอักษรสีเหลือง ชมพูหรือเขียวอ่อน บนกระดาษสีขาวหรือกระดาษสีอ่อน เพราะจะ

ทำให้ความแตกต่างระหว่างตัวอักษรและพื้นกระดาษมีน้อยเกินไป ซึ่งถ้าต้องใช้เวลาในการอ่านก็จะทำให้เกิดความระคายเคืองของสายตาได้

ในกรณีที่มีภาพประกอบเนื้อหา ผู้ออกแบบจัดหน้าควรกำหนดขนาดของภาพและจัดวางในตำแหน่งที่สวยงามและเหมาะสม สามารถช่วยให้การสื่อความหมายของข้อความสมบูรณ์ขึ้น เมื่อมองภาพรวมทั้งหน้าแล้วจะดูสวยงาม เป็นระเบียบมีความสมดุลอย่างพอเหมาะ มีสัดส่วนพอดีและดูกลมกลืน อาจใช้ภาพตัดตก กล่าวคือให้ขอบภาพพันขอบกระดาษหรือขอบหน้าของจุลสาร หรือจัดส่วนภาพให้เห็นเฉพาะส่วนสำคัญของภาพ โดยตัดบริเวณที่ไม่เกี่ยวข้องทิ้งไป

การออกแบบที่กล่าวไปทั้งหมดเป็นเพียงหลักการกว้างๆ ที่ผู้สนใจสามารถใช้เป็นแนวทางในการศึกษาวิธีการออกแบบและจัดหน้าสิ่งพิมพ์ประเภทต่างๆ โดยอาจประยุกต์หลักการบางอย่างที่ผู้ออกแบบเห็นว่า สอดคล้องกับลักษณะงานของตนเองมากที่สุด

การออกแบบที่ถือว่าประสบความสำเร็จ คือการออกแบบจัดหน้าที่เจ้าของงาน ผู้ออกแบบ และผู้ดู หรือผู้ใช้สิ่งพิมพ์เกิดความพอใจร่วมกันมากที่สุด

4.4 กระบวนการผลิตสิ่งพิมพ์

สุรสิทธิ์ วิทยารัฐ (2549: 143) ได้แบ่งภาพรวมของกระบวนการผลิตสิ่งพิมพ์ออกเป็น 4 ดังนี้

1. ขั้นตอนการวางแผนออกแบบและกำหนดแนวคิดในการจัดทำ (Pre-prepress) คือ ขั้นตอนการออกแบบและการวางแผนการผลิต ซึ่งต้องพิจารณาถึง

1.1 กำหนดนโยบายและวัตถุประสงค์ โดยทั่วไปแล้วการผลิตสิ่งพิมพ์เพื่อการประชาสัมพันธ์หรืออาจเรียกว่า สิ่งพิมพ์เฉพาะกิจก็ได้ องค์กรควรกำหนดวัตถุประสงค์การจัดทำ อาจจะเพื่อสร้างสรรค์ภาพลักษณ์ที่ดีให้แก่องค์กร หรือเพื่อชี้แจงให้ข้อเท็จจริงแก่ไขความเข้าใจผิด ฯลฯ ในการจัดทำก็ต้องทำให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ สำหรับกลุ่มเป้าหมายจำเป็นอย่างยิ่งที่องค์กรต้องศึกษากลุ่มเป้าหมายเป็นอย่างดี เพื่อจะได้วางแผนการผลิตให้มีความสัมพันธ์และตอบสนองความต้องการของผู้อ่านได้เป็นอย่างดี

1.2 กำหนดเนื้อหา องค์กรต้องกำหนดการเลือกเนื้อหาให้สอดคล้องและเหมาะสมกับวัตถุประสงค์และกลุ่มเป้าหมาย

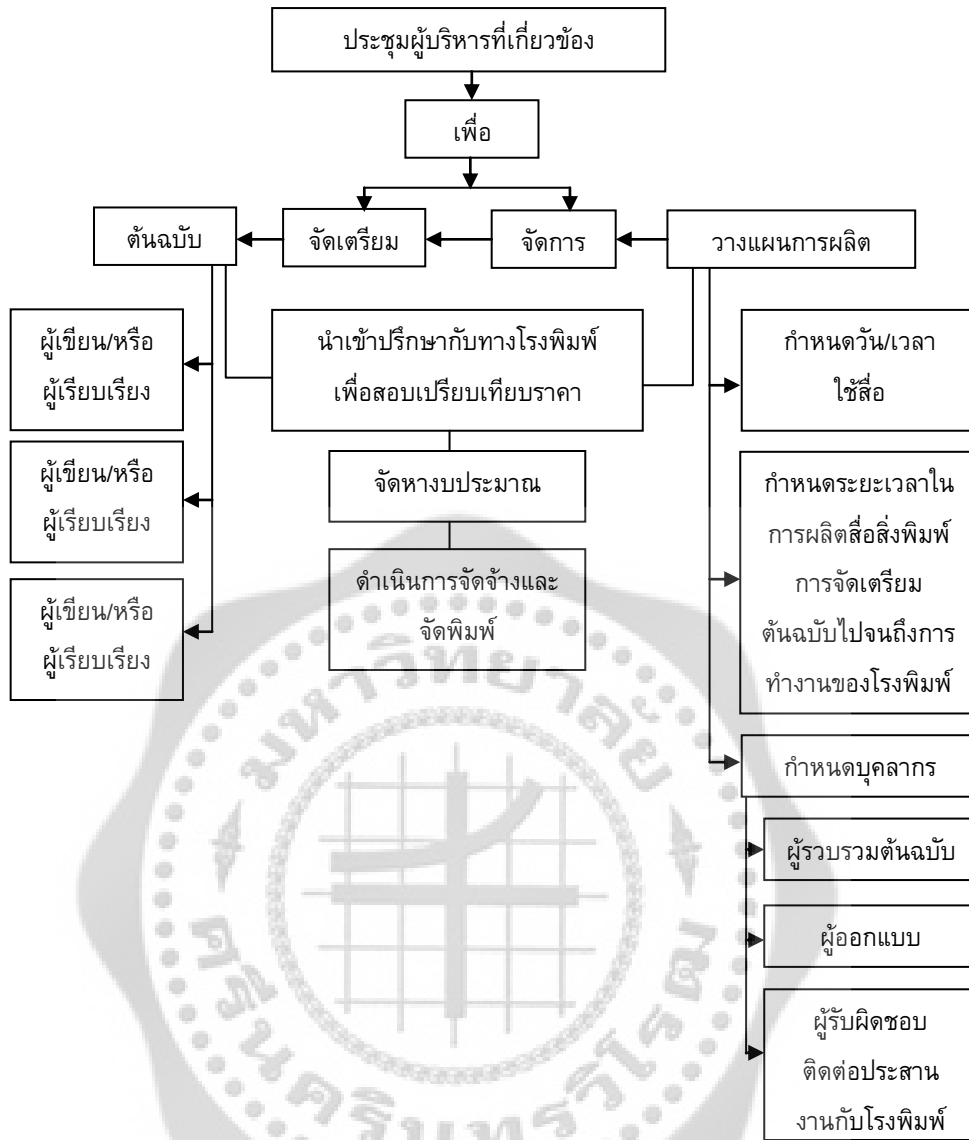
1.2.1 ศึกษาประเด็นหรือแก่นของเรื่อง ก่อนที่องค์กรจะผลิตสื่อสิ่งพิมพ์เรื่องใดเรื่องหนึ่ง ควรพิจารณาวัตถุประสงค์ว่า เราจะผลิตสิ่งพิมพ์เพื่ออะไร หากเราต้องการผลิตสิ่งพิมพ์เพื่อการประชาสัมพันธ์ เพื่อสร้างภาพลักษณ์ขององค์กรในเชิงบวก ประเด็นหรือแก่นของเรื่อง (Theme) ควรเป็นเรื่องที่องค์กรต้องปกป้องบอกถึงความรับผิดชอบต่อสังคมรวมเป็นสำคัญ

1.2.2 ศึกษาเนื้อหาให้สอดคล้องกับลักษณะของสิ่งพิมพ์ การที่จะนำเอาเนื้อหาไปบรรจุไว้ในสิ่งพิมพ์ที่เราจะผลิตนั้น ต้องพิจารณาด้วยว่า สิ่งพิมพ์ที่เราจะผลิตเหมาะสมกับลักษณะเนื้อหาใด เช่น หากเป็นสิ่งพิมพ์ประเภทหนังสือพิมพ์ ควรจะเน้นเนื้อหาที่เป็นข่าวและบทความ หากเป็นสิ่งพิมพ์ประเภทแผ่นพับ โบปลิว ก็ควรจะเป็นเนื้อหาสั้นๆ ที่สามารถให้ผู้อ่านเข้าใจได้โดยไม่ต้องอธิบายอย่างซับซ้อน เป็นต้น

1.2.3 ศึกษากลุ่มเป้าหมาย ในการผลิตสิ่งพิมพ์ผู้อ่านมีความสำคัญที่สุด ดังนั้น เนื้อหาที่เราจะบรรจุลงไปก็ต้องดูว่า กลุ่มเป้าหมายเป็นใคร มีทัศนคติเชิงบวกหรือเชิงลบกับองค์กร สื่อการเขียนภาษาที่ใช้ยากเกินกว่ากลุ่มเป้าหมายจะเข้าใจหรือไม่

1.2.4 ระยะเวลาที่ใช้เผยแพร่ ในการจัดทำสื่อสิ่งพิมพ์จะต้องพิจารณาว่า เนื้อหาที่นำเสนอ นั้น มีระยะเวลาที่ใช้เผยแพร่ได้นานเพียงใด เพราะเนื้อหาบางเรื่องอาจใช้ได้เพียงชั่วระยะเวลาหนึ่งเท่านั้น เช่น ถ้าเราต้องการเชิญชวนให้กลุ่มเป้าหมายร่วมกิจกรรมขององค์กรซึ่งเป็นช่วงสั้นๆ ก่อนถึงเวลาจัดกิจกรรมนั้นเท่านั้น เมื่อกิจกรรมผ่านพ้นไปแล้ว เนื้อหา ก็จะล้าสมัยไป ก็ควรเลือกรูปแบบสื่อสิ่งพิมพ์ที่ไม่คงทนถาวรมากนักจะดีกว่า เพราะจะได้ไม่สิ้นเปลืองงบประมาณมากเกินไป เพื่อดึงดูดความสนใจช่วงสั้นๆ เช่น แผ่นพับ โปสเตอร์ เป็นต้น

1.3 การวางแผนเกี่ยวกับกระบวนการผลิต เป็นการวางแผนเกี่ยวกับแผนปฏิบัติงานการผลิตสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการประชาสัมพันธ์โดยเริ่มตั้งแต่ประชุมกองบรรณาธิการ เตรียมต้นฉบับ ออกแบบจัดหน้าระบบการพิมพ์ การจัดการหลังการพิมพ์ เป็นต้น นอกจากนี้ยังต้องรู้ว่าในแต่ละขั้นตอนจะต้องมีกำหนดเวลาอย่างไร มีจุดเริ่มต้นและสิ้นสุดอย่างไร เพื่อใช้ในการควบคุมให้การผลิตสิ่งพิมพ์เพื่อการประชาสัมพันธ์เป็นไปตามกำหนดเวลาที่จะออกสิ่งพิมพ์นั้น ดังตัวอย่างตาราง

ภาพประกอบ 3 แสดงขั้นตอนการจัดเตรียมและวางแผนผลิตสื้อสิ่งพิมพ์

ที่มา: สุรสิทธิ์ วิทยารัฐ. (2549). การผลิตสื้อสิ่งพิมพ์. หน้า123.

ในการวางแผนเกี่ยวกับกระบวนการผลิตสื้อสิ่งพิมพ์ สิ่งที่ต้องพิจารณา 3 ลักษณะด้วยกันคือ

1.3.1 ระบบการพิมพ์ ระบบการพิมพ์ต่างๆ ที่ใช้กันโดยทั่วไป จะแบ่งตามลักษณะแม่พิมพ์ออกเป็น 4 ประเภท คือ

1) ระบบการพิมพ์พื้หนูน หมายถึง การพิมพ์ที่แม่พิมพ์มีส่วนที่จะใช้พิมพ์ เป็นภาพพื้หนูนสูงขึ้นจากพื้แม่พิมพ์ ส่วนที่พื้หนูนสูงนี้เมื่อได้รับหมึกแล้วจะสามารถพิมพ์ลงบนกระดาษ ได้โดยตรง ซึ่งในปัจจุบันระบบการพิมพ์พื้หนูนมี 2 ระบบ คือ ระบบเลตเตอร์เพรสส์ ซึ่งใช้พิมพ์งาน ได้ทุกชนิดตั้งแต่นามบัตร การ์ด หนังสือเล่ม มีค่าใช้จ่ายต่ำ การแก้ไขข้อความทำได้ง่ายแต่เสียเวลา และระบบเฟลกโซกราฟี ซึ่งใช้พิมพ์สิ่งพิมพ์ประเภทบรรจุภัณฑ์ ไม่นิยมใช้พิมพ์หนังสือเพราะ คุณภาพไม่ดี

2) ระบบการพิมพ์พื้ราบหรือระบบการพิมพ์ออฟเซต หมายถึง การพิมพ์ ที่ใช้แม่พิมพ์ ซึ่งส่วนที่เป็นภาพหรือตัวอักษรจะอยู่ในระบบเดียวกันกับส่วนที่เป็นที่ว่าง โดยส่วนที่เป็นแม่พิมพ์จะรับน้ำได้ดี ส่วนที่เป็นภาพหรือตัวอักษรจะใช้สารที่รับหมึกได้ดีแต่ไม่รับน้ำง่าย เมื่อจะทำการพิมพ์ เครื่องพิมพ์จะให้น้ำให้กับแม่พิมพ์ก่อน จากนั้นก็จ่ายหมึก ส่วนที่เป็นภาพและตัวอักษรก็จะรับหมึกไว้และส่วนที่ว่างก็จะมีหมึกติด เพราะมีน้ำเคลือบไว้ แล้วจึงนำไปพิมพ์ การพิมพ์ระบบ ออฟเซตนี้ใช้มานานแล้วในเมืองไทย เป็นที่นิยมกันมาก งานพิมพ์ที่มีคุณภาพ งานพิมพ์ที่พิมพ์ จำนวนมาก และงานพิมพ์ 4 สี ใช้ระบบนี้เกือบทั้งสิ้น การพิมพ์หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสารในเมืองไทยจะใช้ระบบนี้ทั้งสิ้น

3) ระบบการพิมพ์พื้ลึก หมายถึง การพิมพ์ที่แม่พิมพ์มีส่วนที่เป็นภาพ เป็นร่องลึกลงไปจากพื้นผิวของแม่พิมพ์ ซึ่งเป็นรูปทรงกระบอก ร่องลึกในแม่พิมพ์จะรับหมึกไว้ และจะมีแผ่นปาดหมึกทำหน้าที่ปาดหมึกส่วนเกินออกไปจากผิวบริเวณที่ไม่ใช่ภาพ ระบบการพิมพ์พื้ลึกนี้ มีหลายระบบใช้สำหรับพิมพ์สิ่งพิมพ์ประเภทบรรจุภัณฑ์วอลเปเปอร์ เป็นส่วนใหญ่ และรวมไปถึงธนบัตร แสตมป์ เช็ค เป็นต้น

4) ระบบการพิมพ์ซิลค์สกรีนหรือพื้ฉลุ หมายถึง ระบบการพิมพ์ที่แม่พิมพ์ทำด้วยสกรีนที่ทำด้วยเส้นใยละเอียดซึ่งตั้งอยู่บนกรอบสี่เหลี่ยม พื้นแผ่นสกรีนที่ทำด้วยเส้นใยถูกฉาบไว้ด้วยสารไวแสง เมื่อจะทำการพิมพ์ก็จะนำฟิล์มต้นฉบับซึ่งเป็นเนกาที่ไฟไปอัดลงบนแผ่นสกรีนนี้ โดยการฉายแสงอัลตราไวโอเลตความเข้มชั้นสูงลงไปถูกส่วนที่เป็นภาพและตัวอักษร สารไวแสงที่เคลือบอยู่บนแผ่นสกรีนจะอ่อนตัวและถูกล้างออกไป แผ่นสกรีนจะเป็นรูสกรีนโปร่งตามภาพจากฟิล์มต้นฉบับ ซึ่งทำให้หมึกสามารถผ่านออกได้ สำหรับส่วนที่ไม่ใช่ภาพ สารไวแสงยังคงเคลือบอยู่จะปิดรูสกรีนไว้ ทำให้หมึกผ่านไปยังวัสดุที่ใช้พิมพ์ไม่ได้ ระบบการพิมพ์นี้สามารถพิมพ์ลงบนวัสดุไวแสงได้ทุกชนิด เช่น ผ้า ไม้ แก้ว โลหะ พลาสติก ต่อมาได้มีการพัฒนาจนสามารถพิมพ์อัตโนมัติและใช้พิมพ์กระดาษติดผนัง โปสเตอร์ และสิ่งทอต่างๆ เป็นต้น

1.3.2 กระดาษที่ใช้พิมพ์นอกเหนือจากขนาดของสิ่งพิมพ์เพื่อการประชาสัมพันธ์ ซึ่งเป็นไปตามลักษณะของสิ่งพิมพ์ประเภทต่างๆ อันเป็นเรื่องที่องค์กรการ นักประชาสัมพันธ์จะต้องเป็นผู้กำหนดแล้วคุณภาพ และชนิดของกระดาษที่จะใช้พิมพ์ก็เป็นสิ่งสำคัญที่ต้องระบุนำความต้องการให้โรงพิมพ์ทราบ โดยจะต้องดูให้เหมาะสมกับสิ่งพิมพ์แต่ละประเภท กระดาษที่ใช้ในการพิมพ์แบ่งออกเป็น 2 ชนิดใหญ่ๆ คือ

1) กระดาษเคลือบผิว เรียกกันโดยทั่วไปว่า กระดาษอาร์ต มีผิวเรียบและขาว มีทั้งชนิดมันและชนิดด้าน เป็นกระดาษคุณภาพดี นิยมใช้กับงานพิมพ์ที่มีภาพมาก ๆ เป็นภาพ 4 สี ซึ่งจะทำให้ภาพที่ออกมามีความคมชัดสูง

2) กระดาษไม่เคลือบผิว ผิวกระดาษจะมีความเรียบน้อยกว่าแบบแรก ใช้กับงานพิมพ์ทั่วไป มีหลายชนิด เหมาะกับงานพิมพ์ในลักษณะต่างๆ คือ

1.กระดาษการ์ด เป็นกระดาษที่มีความแข็งมากกว่าปกติ มีหลายสี ใช้สำหรับสิ่งพิมพ์ที่ต้องการความทนทานมากกว่าทั่วไป เช่น ปกหนังสือ แผ่นโปสเตอร์

2.กระดาษปอนด์ ใช้ในการพิมพ์หนังสือหรือสิ่งพิมพ์ทั่วไป เนื้อกระดาษสีขาวไม่กลายเป็นสีเหลืองหรือกรอบง่าย นิยมใช้ในการพิมพ์สิ่งพิมพ์ที่ไม่ต้องการความสวยงามมากนัก

3.กระดาษปรู๊ฟ เป็นกระดาษที่มีราคาถูก แต่คุณภาพไม่ดี บางคนเรียกว่ากระดาษหนังสือพิมพ์ ใช้ในการพิมพ์ที่ต้องการต้นทุนต่ำ และไม่เก็บไว้นาน

4.กระดาษอีเมล เป็นกระดาษบาง ใช้งานพิมพ์ทั่วไปน้อย

2. ขั้นตอนการเตรียมต้นฉบับเพื่อการพิมพ์ (Prepress) ก็คือการเตรียมต้นฉบับทั้งหมดเพื่อนำไปถ่ายทอดเป็นแม่พิมพ์ ในการจัดทำสื่อสิ่งพิมพ์ใดๆ ก็ตาม ผู้จัดทำต้องพิจารณาเลือกกระบวนการพิมพ์ให้ถูกต้องเหมาะสมกับลักษณะของงานที่จะพิมพ์ เพราะจะทำให้สะดวก ประหยัด และรวดเร็วยิ่งขึ้น การเลือกใช้วัสดุการพิมพ์ เช่น กระดาษที่ใช้ในการพิมพ์ รวมไปถึงการจัดเตรียมต้นฉบับ ซึ่งได้กล่าวไว้แล้วในขั้นตอนที่ 1 สิ่งเหล่านี้จะช่วยให้องค์กรการ นักประชาสัมพันธ์ทำงานได้สะดวกและการติดต่อกับโรงพิมพ์จะคล่องตัวขึ้น

2.1 การวางแผนการผลิตและเตรียมต้นฉบับ โดยทั่วไปการวางแผนการผลิตสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการประชาสัมพันธ์เป็นการกำหนดแนวคิดว่าจะดำเนินการผลิตให้มีความสมบูรณ์ที่สุดหลังจากที่เราได้กำหนดรายละเอียดของขั้นตอนที่ 1 ทั้งหมดแล้ว เราก็มาทำการเตรียมต้นฉบับ ซึ่งเป็นหัวใจของการจัดพิมพ์ ต้นฉบับอาจอยู่ในรูปของลายมือหรือตัวพิมพ์ก็ได้ การเตรียมต้นฉบับที่

สมบูรณ์จะช่วยทำให้ประหยัดเวลา ค่าใช้จ่าย และเป็นการรักษาคุณภาพของงานได้เป็นอย่างดี
ต้นฉบับจะประกอบด้วย 3 ส่วน คือ

2.1.1 ต้นฉบับส่วนเนื้อหา ลักษณะของเนื้อหาที่ดีต้องครบถ้วนสมบูรณ์ ด้านอักขระถูกต้องตามหลักภาษา ความชัดเจนของตัวพิมพ์ดีด ขนาดความกว้าง-ยาวของบรรทัด ทั้งนี้เพื่อสะดวกต่อการเรียงพิมพ์ การตรวจพิสูจน์ และการคำนวณราคาจากโรงพิมพ์ได้อย่างถูกต้อง

2.1.2 ต้นฉบับส่วนปก ปกและเนื้อในต้องมีความสัมพันธ์กัน การกำหนดลักษณะของภาพ ข้อความสี ขนาดความหนาของตัวเล่ม รวมไปถึงการวางตำแหน่งของรายละเอียดต่างๆ ทั้งหมดจะต้องชัดเจนและถูกต้อง

2.1.3 ต้นฉบับส่วนภาพ ภาพประกอบของสื่อสิ่งพิมพ์จะช่วยอธิบายเรื่องราวต่างๆ เสริมเนื้อความได้ดี โดยทั่วไปมักนิยมภาพลายเส้น ภาพขาวดำ และภาพสี ภาพแต่ละประเภทก็จะมี ความต่างกัน องค์การ นักประชาสัมพันธ์ต้องเลือกภาพที่เหมาะสมกับลักษณะของสื่อสิ่งพิมพ์และงานพิมพ์ขององค์การ

ในการเตรียมต้นฉบับของสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการประชาสัมพันธ์นั้นไม่ว่าองค์การจะเลือกการพิมพ์ด้วยระบบใดก็ตาม สิ่งที่สำคัญต้องเตรียมเนื้อหาให้สอดคล้องกับนโยบาย วัตถุประสงค์ของการประชาสัมพันธ์องค์การ ดูความถูกต้องของเนื้อหา จำนวนเนื้อหาพอเหมาะกับขนาดของสิ่งพิมพ์นั้นหรือไม่ นอกจากนั้นต้องดูในส่วนของภาพที่จะนำมาใส่ไว้ในสิ่งพิมพ์ว่า มีความเหมาะสมกับเนื้อหาเพียงใด ควรเลือกภาพลักษณะไหน เพื่อให้สิ่งพิมพ์ออกมามีคุณภาพสมบูรณ์ที่สุด

2.2 การบรรณาธิการ (Editing) คือ การเตรียมการตรวจแก้ต้นฉบับ การเลือกเฟ้นเรื่อง การเลือกตัวอักษร การพาดหัวและเขียนชื่อเรื่อง การใช้ภาพ การวางรูปแบบ ฯลฯ เพื่อนำมาลงพิมพ์ในสิ่งพิมพ์ (ซวรัตน์ เชิดชัย.2519 : 2) การตรวจแก้ไขต้นฉบับสื่อสิ่งพิมพ์นั้นเป็นหน้าที่ของบรรณาธิการที่ต้องตรวจสอบแก้ไขก่อนที่จะส่งไปเรียงพิมพ์ ทั้งนี้เพราะต้นฉบับที่ได้มานั้น อาจจะมีข้อผิดพลาดในเรื่องต่างๆ ที่ผู้เขียนละเลย หลงลืม หรือรู้เท่าไม่ถึงการณ์ เช่น ข้อเท็จจริงที่เสนอมาน่าอาจผิดพลาด เนื้อหาบางตอนอาจมีข้อความที่ละเมิดลิขสิทธิ์ผู้อื่นอันอาจเป็นเหตุให้มีการฟ้องร้องกันได้ หรือเนื้อหาถูกต้องแต่ใช้ภาษาไม่เหมาะสม เช่น ให้ภาษาปาก ภาษาสแลง ซึ่งไม่เหมาะสมกับรูปแบบของสื่อและกลุ่มผู้อ่าน การใช้คำที่มีความหมายเดียวกันต่างๆ กัน จนทำให้ผู้อ่านเกิดความสับสน หรือมีฉะนั้นอาจจะเขียนในรูปแบบที่ผิดจากรูปแบบสากลทั่วไป หรือผิดจากรูปแบบของสำนักพิมพ์หรือผู้ผลิตสื่อสิ่งพิมพ์นั้นๆ

ดังนั้น การตรวจแก้ไขต้นฉบับที่สมบูรณ์ก็คือการทำหน้าที่ในการดูแลความถูกต้อง เรียบร้อยทั้งมวล ตลอดจนการตระหนักถึงกฎหมายบรรณารักษณ์ และหน้าที่ความรับผิดชอบต่อ สังคม ผู้ตรวจแก้ไขต้นฉบับ (Rewriter) หรือบรรณาธิการจึงจำเป็นต้องตรวจแก้ไขในส่วนเนื้อหาของ สารสาร สำนวนภาษา และรูปแบบของสื่อสิ่งพิมพ์แต่ละประเภท ไม่ว่าจะเป็นหนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร รวมทั้งสิ่งพิมพ์เฉพาะกิจด้วย ซึ่งแต่ละประเภทมีรายละเอียดแตกต่างกันไปตามลักษณะของ สิ่งพิมพ์นั้นๆ

การตรวจแก้ไขต้นฉบับแตกต่างจากการพิสูจน์อักษร (proof reading) เพราะการ ตรวจแก้ไขต้นฉบับจะครอบคลุมถึงความสมบูรณ์ ความถูกต้องของข้อเท็จจริงในเนื้อหาของต้นฉบับ และการเรียงเรียงต้นฉบับให้เป็นลำดับต่อเนื่อง สามารถสื่อความหมายได้ดี ตลอดจนตรวจแก้การใช้ ภาษาที่ถูกต้อง ส่วนการพิสูจน์อักษรจะมีวัตถุประสงค์เพื่อการตรวจแก้ไขการเขียน เช่น ตัวสะกด การันต์ให้ถูกต้องตามหลักภาษาเป็นหลักสำคัญ

3. ขั้นตอนการพิมพ์ (Press) การผลิตสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการประชาสัมพันธ์ทุกประเภท ถึงแม้ว่าจะมีลักษณะ ประเภท รูปแบบ วัสดุที่ใช้พิมพ์ และกรรมวิธีที่แตกต่างกัน แต่สื่อสิ่งพิมพ์ทุก ชนิดจะต้องผ่านกระบวนการพิมพ์เหมือนกัน ซึ่งมีลำดับตอน ดังนี้

3.1 การเรียงพิมพ์ (Computergraphic) การเรียงพิมพ์เพื่อทำต้นแบบที่เป็นอาร์ต เวิร์กของการพิมพ์ออฟเซต ทำได้หลายวิธี เช่น พิมพ์ดีด เรียงพิมพ์โดยตัวโลหะ (เลตเตอร์เพรสส์) เรียงพิมพ์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ แต่ละวิธีก็มีความเหมาะสม คุณภาพ และราคาแตกต่างกันออกไป (วันชัย ศิริชนะ.2536 : 4) ดังนี้

3.1.1 การเรียงพิมพ์ด้วยมือด้วยตัวเรียงโลหะ เป็นเทคนิคการเรียงพิมพ์ที่ เก่าแก่ที่สุดของการพิมพ์เลตเตอร์เพรสส์ และยังคงใช้มาจนถึงปัจจุบัน ถึงแม้ว่าจะได้รับความนิยม น้อยลงก็ตาม แต่ด้วยคุณสมบัติเฉพาะหลายอย่างที่ดี ก็ทำให้ยังมีความจำเป็นตัวใช้อยู่

3.1.2 การเรียงพิมพ์ด้วยเครื่องพิมพ์ดีด หรือเครื่องไมโครคอมพิวเตอร์ เป็น การเรียงพิมพ์เพื่อนำไปทำต้นฉบับของการพิมพ์ออฟเซต มีคุณภาพพอใช้ได้ ราคาขอมเยา มีการใช้ ในวงการศึกษาเป็นส่วนใหญ่ ในทางการค้ามีใช้บ้างแต่ไม่มากนัก

3.1.3 การเรียงพิมพ์ด้วยเครื่องเรียงพิมพ์คอมพิวเตอร์หรือการเรียงพิมพ์ด้วย แสง เป็นการเรียงพิมพ์เพื่อนำไปทำเป็นต้นฉบับเพื่อการพิมพ์ออฟเซตหรือระบบการพิมพ์อื่น ๆ ได้ ข้อดีของการเรียงพิมพ์วิธีนี้คือ รวดเร็ว มีตัวอักษรให้เลือกมากแบบมากขนาด สามารถทำงาน เรียงพิมพ์ได้มากกว่าการเรียงด้วยมือประมาณ 6-7 เท่า ข้อเสียก็คือ ตัวเครื่องและวัสดุที่ใช้ประกอบ เช่น กระดาษไวแสงและน้ำยา มีราคาแพง

3.2 การจัดวางหน้า (Layout) หรือการออกแบบสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการประชาสัมพันธ์ ประกอบด้วยขั้นตอน 4 ขั้นตอน (สุรสิทธิ์ วิทยารัฐ. 2549: 163 -166) ดังนี้

3.2.1 การกำหนดรูปแบบและขนาด เป็นการหารูปแบบเฉพาะตัวของสื่อสิ่งพิมพ์ที่จะออกแบบ เช่น การออกแบบสิ่งพิมพ์ที่มีรูปแบบเป็นนิตยสาร หนังสือพิมพ์ จุลสาร แผ่นพับ โปสเตอร์ เป็นต้น พร้อมกับขนาดของสื่อสิ่งพิมพ์เหล่านี้

3.2.2 การทำแบบร่างหยาบ เป็นการแปลงรูปแบบความคิดจากข้อแรกรูปร่างแบบที่มองเห็นได้ นิยมทำเป็นขนาดเล็กกว่าของจริง แต่ได้สัดส่วนทั้งรูปร่างและขนาด การทำแบบร่างหยาบอาจทำหลายชิ้นและหลายแบบเพื่อให้เจ้าของงานเลือก โดยเลือกทำเฉพาะหน้าสำคัญ เช่น หน้าปก และหน้าที่ขึ้นบทใหม่ หรือเรื่องใหม่

3.2.3 การทำแบบร่างสมบูรณ์หรือแบบร่างละเอียดเป็นการทำแบบร่างหยาบให้มีลักษณะสมบูรณ์ขึ้น นิยมทำเป็นขนาดเท่ากับสิ่งพิมพ์ที่จะจัดทำ และใช้กระดาษที่จะพิมพ์จริง โดยมีการกำหนดลักษณะ ขนาด และแบบตัวพิมพ์ หรือแบบตัวอักษรและภาพประกอบ โดยใช้สัญลักษณ์แทนขนาดและช่วงบรรทัดหรือช่องว่างระหว่างบรรทัดของตัวอักษร นอกจากนี้ ยังมีการกำหนดรายละเอียดและเทคนิคพิเศษอื่นๆ ในการจัดทำ เช่น การกำหนดสี การกำหนดเปอร์เซ็นต์เม็ดสกรีน และรายละเอียดอื่นๆ

3.2.4 การทำดัมมี่ (Dummy) เป็นการทำรูปแบบจำลองของสิ่งพิมพ์สำเร็จเพื่อใช้ควบคุมการพับและการจัดหน้า นิยมทำเป็นขนาดย่อส่วน ถ้าสิ่งพิมพ์ที่จะทำมีขนาดใหญ่ โดยพับกระดาษให้มีลักษณะเป็นรูปสิ่งพิมพ์ที่จะจัดทำ เช่น เป็นรูปหนังสือ สมุด แผ่นพับ เป็นต้น แล้วเขียนรายละเอียดของแต่ละหน้าลงไป ความละเอียดของดัมมี่ขึ้นอยู่กับความยากหรือความซับซ้อนในการจัดทำสิ่งพิมพ์ ถ้าเป็นสิ่งพิมพ์ที่ใช้ขั้นตอนง่ายๆ การทำดัมมี่อาจเป็นแบบหยาบ แต่ถ้าเป็นสิ่งพิมพ์ที่ใช้ความซับซ้อนในการจัดทำ การทำดัมมี่ควรเป็นแบบละเอียดเพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานในแต่ละขั้นตอนทราบข้อมูลที่เกี่ยวข้อง และสามารถสื่อความหมายได้ตรงกับผู้ออกแบบสิ่งพิมพ์ที่ต้องการ

3.3 การจัดทำอาร์ตเวิร์ก (Art Work) กระบวนการจัดทำอาร์ตเวิร์กจะดำเนินการต่อเนื่องมาจากการจัดวางหน้าหรือ การวางเลย์เอาต์เป็นการจัดทำงานศิลป์โดยจัดวางองค์ประกอบในหน้าสื่อสิ่งพิมพ์ ได้แก่ ข้อความหรือตัวอักษร รูปภาพประกอบ กราฟิกต่างๆ มาจัดวางตามที่ได้กำหนดไว้ในเลย์เอาต์ ถือเป็นการจัดทำต้นฉบับจริงขึ้นก่อนที่จะส่งไปทำแม่พิมพ์นั่นเอง

3.4 การพิสูจน์อักษร (proof reading) ในการพิสูจน์อักษรมีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบความเรียบร้อยของชิ้นงานอาร์ตเวิร์กก่อนส่งไปเข้าสู่กระบวนการจัดทำแม่พิมพ์ในขั้นตอนต่อไป การพิสูจน์อักษรเน้นในด้านความถูกต้องของการใช้ภาษา เช่น การสะกด การรันต์ การเว้นวรรคผิดที่ การพิมพ์ตัวอักษรผิดขนาด เป็นต้น รวมทั้งพิจารณาความเรียบร้อยทั่วไปของชิ้นงาน เช่น การขึ้นย่อหน้าใหม่ การจัดวางรูปภาพประกอบเรื่อง และคำบรรยายภาพที่ตรงกับตำแหน่งที่กำหนดไว้ในขั้นการวางเลย์เอาต์ รวมทั้งการตัดคำระหว่างบรรทัด เพื่อจะได้แก้ไขก่อนส่งไปทำแม่พิมพ์ เนื่องจากถ้ามีความผิดพลาดเกิดขึ้นแล้ว การไปแก้ไขในขั้นแก้ไขแม่พิมพ์จะเสียค่าใช้จ่ายสูงกว่ามาก เพราะบางกรณีจะต้องถ่ายฟิล์มใหม่หมด การพิสูจน์อักษรจึงนับเป็นขั้นตอนสำคัญต่อการจัดทำอาร์ตเวิร์กที่มีความถูกต้องสมบูรณ์แบบ

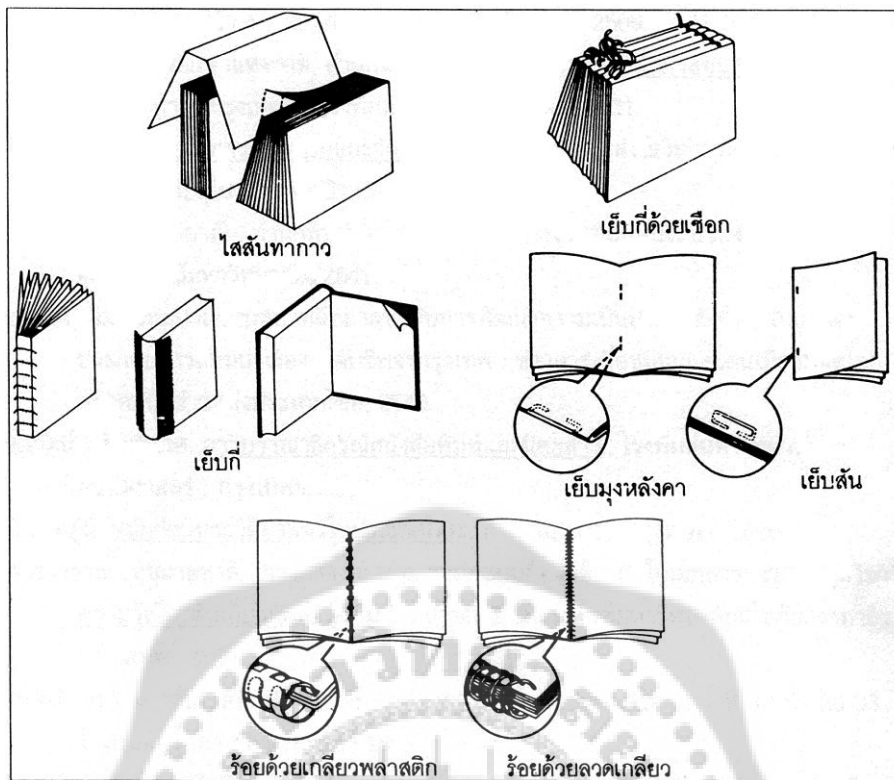
3.5 การทำแม่พิมพ์ (Printed Plate) เนื่องจากการพิมพ์ในปัจจุบันนิยมระบบการพิมพ์แบบออฟเซต ซึ่งทำการแม่พิมพ์เริ่มต้นตั้งแต่การนำชิ้นงานอาร์ตเวิร์กมาแยกสี เพื่อให้ได้ฟิล์มแล้วนำไปถ่ายลงบนแผ่นสังกะสีเคลือบน้ำยาสารเคมี เพื่อให้เกิดรูปรอบตามต้นฉบับ ต่างกับการพิมพ์ในระบบเลเซอร์เพรสส์ ซึ่งการทำแม่พิมพ์เป็นเพียงการนำบล็อกโลหะ เช่น ตัวอักษรที่มีการจัดทำไว้เรียบร้อยแล้วมาเรียงต่อกันตามต้นฉบับ

3.6 การตีพิมพ์ (Press) การพิมพ์ให้ได้คุณภาพดี ผู้จัดทำจะต้องคำนึงถึงปัจจัยต่างๆ หลายประการ ได้แก่ การใช้วัสดุที่มีคุณภาพเหมาะกับงานและพิมพ์ได้ดี การใช้เครื่องพิมพ์ที่มีสภาพดี ควบคุมได้ง่าย ช่างพิมพ์มีทักษะความชำนาญในการพิมพ์ ในกรณีการพิมพ์สอตสี (พิมพ์ 4 สี) การพิมพ์แต่ละสีจะต้องซ้อนทับตรงกัน มีรอยฉากตรงตามที่กำหนด การพิมพ์มีการปล่อยหมึกพิมพ์สัมผัส การถ่ายทอดภาพคมชัดเม็ดสกรีนไม่บวม สีของภาพถูกต้อง ชิ้นงานสะอาดเรียบร้อย หมึกแห้งเร็วดีไม่มีปัญหาเปราะเปื้อน อย่างไรก็ตาม การพิมพ์จะมีคุณภาพที่ดีได้ผู้จัดทำควรมีความรู้ความเข้าใจระบบการพิมพ์เป็นอย่างดี

4. ขั้นตอนหลังการพิมพ์ (Afterpress) เป็นกระบวนการหลังการพิมพ์เพื่อให้ได้สิ่งพิมพ์ที่สำเร็จรูปตามที่องค์กร นักประชาสัมพันธ์ได้กำหนดหรือออกแบบไว้ ประกอบด้วยขั้นตอน ดังนี้

4.1 การเข้าเล่ม ในการพิมพ์สิ่งพิมพ์ประเภทใดๆ ก็ตามโดยทั่วไปแล้วสามารถทำเล่มได้ 2 วิธี คือ

4.1.1 การทำเล่มแบบปกอ่อน เป็นการทำเล่มที่ใช้ปกที่มีหน้ามากกว่าหน้าหนึ่งของกระดาษเนื้อในประมาณ 2 เท่า เช่น กระดาษอาร์ตที่สามารถจับปกอโค้งได้ วิธีการเข้าเล่มแบบปกอ่อนทำได้หลายวิธีตามความเหมาะสมของงาน ได้แก่ เย็บมุงหลังคา เย็บสัน ไสกาว เย็บที่เป็นต้น

ภาพประกอบ 4 แสดงลักษณะการเข้าเล่มในรูปแบบต่างๆ

ที่มา: วันชัย ศิริชนะ. (2536). ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการจัดพิมพ์หนังสือ. หน้า 6.

4.1.2 การทำเล่มแบบปกแข็ง เป็นการเข้าเล่มโดยแยกเนื้อในออกมาเย็บด้วยการเย็บกึ่ง หรือไสสันทากาวไว้ก่อน จากนั้นจึงนำไปเข้าปกที่เป็นกระดาษแข็งเบอร์ที่ต้องการ หุ้มด้วยกระดาษอาร์ตที่ใช้พิมพ์ปก หรือหุ้มด้วยผ้าไหม ผ้าแล็กซัน หรือกระดาษสี แล้วนำมาเข้าเล่ม ปกติจะกำหนดขนาดที่เนื้อใน ปกจะโตกว่าเนื้อในจากขนาดมาตรฐานประมาณ 2-5 มิลลิเมตร ทั้ง 3 ด้านเพื่อป้องกันเนื้อในให้คงทน วิธีนี้จะได้หนังสือที่ต้องการความคงทนสูง แต่ต้นทุนการผลิตจะสูงเพิ่มขึ้นกว่าการเข้าเล่มแบบปกอ่อนมาก

ในการผลิตสิ่งพิมพ์เพื่อการประชาสัมพันธ์ ไม่ว่าจะเป็นนิตยสาร วารสาร หนังสือพิมพ์ นั้น ต่างก็มีกระบวนการผลิตที่เหมือนกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งสิ่งพิมพ์นั้นๆ จะต้องปรากฏชื่อเสียงและสัญลักษณ์ขององค์กร หน่วยงานด้วย และสำหรับสิ่งพิมพ์เฉพาะกิจ เช่น จดหมายข่าว คู่มือ องค์กรการ นักประชาสัมพันธ์มักนิยมจัดทำขึ้นเพื่อเผยแพร่ข่าวสารประชาสัมพันธ์องค์กร ซึ่งกระบวนการในการผลิตต้องเป็นไปตามวัตถุประสงค์และกลุ่มเป้าหมายขององค์กรเป็นสำคัญ

4.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสื่อสิ่งพิมพ์

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ สื่อสิ่งพิมพ์ ผู้วิจัยได้รวบรวมและนำเสนอ ดังนี้

จิรวรรณ ตั้งจิตเมธี (2533: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการวางแบบสิ่งพิมพ์ประเภท ใบปิดโฆษณา ผลการวิจัยพบว่า สิ่งพิมพ์ในสมัยก่อนจะมีการวางแบบที่เรียบง่าย เน้นการให้ข่าวสารเพียงอย่างเดียวไม่คำนึงถึงการดึงดูดความสนใจของผู้อ่าน ตัวอักษรที่ใช้พิมพ์มักจะเป็น ตัวอักษรที่มีขนาดใกล้เคียงกันหมด ไม่เน้นข้อความมากนัก ทำให้สิ่งพิมพ์ขาดจุดสนใจ โดยเฉพาะในเรื่องของสีสัน ยังไม่ได้ใช้คุณสมบัติอย่างเต็มที่นัก จนกระทั่งการวางแบบได้มีการพัฒนาให้มี ลุกเล่นมากขึ้น มีการเน้นข้อความที่สำคัญที่ต้องการบอกแก่ผู้อ่าน อาจเน้นโดยใช้สี ใช้ขนาด โดยเฉพาะการวางแบบที่มีการจัดองค์ประกอบเป็นอย่างดี สร้างความสนใจให้ผู้อ่าน มีการดึงสายตา ของผู้อ่านไปยังส่วนต่างๆ ของหน้ากระดาษที่ผู้ออกแบบต้องการ มีบริเวณพักสายตาก่อนที่จะนำ ผู้อ่านไปสู่ข้อความอื่นๆ ต่อไป ปกติสิ่งพิมพ์ประเภทใบปิดโฆษณาจะสื่อข้อความที่ตรงจุดมากที่สุด เนื่องจากเวลาในการอ่านมีจำกัด

การออกแบบสิ่งพิมพ์ประเภทใบปิดโฆษณาควรออกแบบให้หน้าอ่าน คืออ่านง่ายและไม่ สะดุด ทฤษฎีการออกแบบควรให้สอดคล้องกับพฤติกรรมของผู้อ่าน

สิ่งต่างๆ ซึ่งเกี่ยวข้องกับการวางแบบสิ่งพิมพ์ คือหลักการวางแบบสิ่งพิมพ์ทั่วไปที่ใช้ใน สมัยก่อนการพัฒนา จนกระทั่งมีการพัฒนาการวางแบบสิ่งพิมพ์ให้น่าสนใจ นอกจากนี้ยังต้องทราบ ในเรื่องของทฤษฎีสี รูปร่างลักษณะตัวพิมพ์และการใช้งาน เพื่อสามารถนำมาใช้ในการออกแบบได้ อย่างเหมาะสม

วิชาญ ศิลปภูษยา (2544: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้ใช้บริการ ที่มีต่อสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการประชาสัมพันธ์ของการไฟฟ้านครหลวง ผลการวิจัยพบว่า ข้อมูลทั่วไปของ ผู้ใช้บริการเป็นเพศชายร้อยละ 53.04 และเพศหญิงร้อยละ 46.96 มีอายุอยู่ในช่วง 20-40 ปี การศึกษาส่วนใหญ่จบปริญญาตรี อาชีพรับราชการ อาชีพรองลงมา คือ นักธุรกิจ มีรายได้เฉลี่ยต่อ เดือน 10,000-20,000 บาท ความถี่ในการมารับบริการที่การไฟฟ้านครหลวงเดือนละครั้ง ในด้าน สภาพการใช้สื่อสิ่งพิมพ์ของผู้ใช้บริการ ผู้ใช้บริการรู้จักและสนใจแผ่นพับ วารสาร และโปสเตอร์มาก เนื่องจากมีเนื้อหาสาระน่าสนใจ อ่านเข้าใจง่ายและมีรูปภาพสวยงาม และสามารถนำไปใช้เป็น ประโยชน์กับตัวเองได้โดยตรง โดยสื่อสิ่งพิมพ์ที่ผู้บริการเห็นว่ามีประสิทธิภาพในการประชาสัมพันธ์ มากที่สุดคือ แผ่นพับ ส่วนแผ่นปลิวและโปสเตอร์มีประสิทธิภาพรองลงมา ในด้านความพึงพอใจของ ผู้ใช้บริการที่มีต่อสื่อสิ่งพิมพ์ในด้านเนื้อหาสาระและรูปแบบ ผู้บริการให้ความพึงพอใจในโปสเตอร์ และแผ่นพับมาก ส่วนเนื้อหาสาระด้านความปลอดภัยในการใช้ไฟฟ้าผู้บริการให้ความพึงพอใจ มาก ข้อเสนอแนะของผู้บริการเห็นควรให้ปรับปรุงสื่อสิ่งพิมพ์ในด้านเนื้อหาสาระ วิธีการเขียน รูปแบบ รูปเล่ม และแจกจ่ายสื่อสิ่งพิมพ์ให้ทั่วถึง ส่วนสถานที่วางสื่อสิ่งพิมพ์ควรเพิ่มสถานที่วาง เช่น

สถานที่ราชการ สถานศึกษา สถานที่สาธารณะ และร้านค้าเอกชน รวมทั้งเพิ่มสื่อสิ่งพิมพ์ให้เพียงพอ กับผู้ใช้บริการด้วย

อโนทัย ประสาน (2545: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับ การศึกษาความคิดเห็นของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดบุรีรัมย์ที่มีต่อสื่อสิ่งพิมพ์ของ สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ เพื่อ การศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี ผลการวิจัยพบว่า ส่วนมากเป็นเพศหญิง เรียนแผนการเรียน วิทย- คณิต ได้รับสื่อสิ่งพิมพ์ ในช่วงเดือน ม.ค. – มี.ค. ที่โรงเรียนจากอาจารย์แนะแนว นักเรียนส่วนมาก เคยได้รับสื่อโปสเตอร์สำหรับสื่อแผ่นพับ สื่อแผ่นปลิว และ สื่อจดหมายข่าวเคยได้รับเป็นส่วนน้อย ความคิดเห็นในด้านรูปแบบของสื่อสิ่งพิมพ์ นักเรียนมีความเห็นว่าควรจัดวางในแนวตั้ง การจัดวาง ข้อความพาดหัวด้านบน การจัดวางตราสัญลักษณ์ มีการจัดวางแบบด้านบนกึ่งกลางไว้ด้านบนของ สื่อสิ่งพิมพ์ มีการพิมพ์ 2 สีขึ้นไป มีภาพประกอบและตัวอักษร จัดวางคอลัมน์เดียว ตัวอักษรมีขนาด 16 พ้อยท์ แบบ JasmineUPC เป็นลักษณะตัวหนา และตรง ตัวเลขเป็นแบบอารบิก ในด้าน ภาพประกอบของสื่อสิ่งพิมพ์ทั้ง 4 ประเภท ส่วนมากจะเป็นภาพถ่ายสี ในด้านคุณภาพของข้อมูล นักเรียนมีความคิดเห็นว่าคุณภาพสื่อสิ่งพิมพ์ ในด้านคุณภาพการพิมพ์นักเรียนมีความคิดเห็นว่าคุณ ภาพประกอบมีความคมชัด

พรรณพร น่วมสาลี (2548: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อ การประชาสัมพันธ์บริการชำระเงินทางไปรษณีย์ของบริษัทไปรษณีย์ไทย จำกัด ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านกราฟิก มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการประชาสัมพันธ์ บริการชำระเงินทางไปรษณีย์ ประเภทแผ่นภาพและแผ่นพับ ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นในภาพรวม มีความ เหมาะสมอยู่ในระดับมาก

2. ผู้ใช้บริการไปรษณีย์ที่ดูสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการประชาสัมพันธ์บริการชำระเงินทาง ไปรษณีย์ประเภทแผ่นภาพและแผ่นพับ มีความรู้สูงกว่าเกณฑ์ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

3. ผู้ใช้บริการไปรษณีย์มีความพึงพอใจสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการประชาสัมพันธ์บริการชำระ เงินทางไปรษณีย์ประเภทแผ่นภาพและแผ่นพับ อยู่ในระดับมาก

ลินดา เฟ่งสุวรรณ (2550: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับประสิทธิผลของสื่อสิ่งพิมพ์ เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมการประหยัดพลังงานในอาคารกรณีศึกษา นักศึกษาปริญญาโทภาคปกติ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่าโปสเตอร์และ สติกเกอร์เป็นสื่อสิ่งพิมพ์ที่เหมาะสมสำหรับการส่งเสริมพฤติกรรมการประหยัดพลังงานในอาคารสำหรับ นักศึกษาปริญญาโทภาคปกติ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ดังนั้นจึงทำการผลิตโปสเตอร์ 2 รูปแบบและสติ๊กเกอร์ 3 รูปแบบ เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมการประหยัดพลังงานในอาคารขึ้น และจาก

การทดสอบสมมติฐานพบว่า การได้รับสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมการประหยัดพลังงานในอาคาร ทำให้กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ และพฤติกรรมการประหยัดพลังงานในอาคารโดยเฉลี่ยเพิ่มมากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่ไม่สามารถทำให้ทัศนคติในการประหยัดพลังงานในอาคารโดยเฉลี่ยเพิ่มมากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สุภาพร พงษ์โพธิ์เจริญ (2551: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับ การพัฒนาสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการส่งเสริมการปลูกมันสำปะหลังของเกษตรกร อำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า 1) เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุเฉลี่ย 17.8 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ซึ่งส่วนใหญ่ได้รับข้อมูลการปลูกมันสำปะหลังจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร รองลงมาจากผู้นำเกษตรกรในหมู่บ้าน 2) สิ่งจูงใจที่ทำให้เกษตรกรอ่านสื่อสิ่งพิมพ์ พบว่า แผ่นพับ เกษตรกรดูภาพประกอบเป็น อันดับแรก รองลงมาจะดูที่เนื้อหาสาระ ส่วนเอกสารแนะนำนั้น เกษตรกรจะดูจากเนื้อหาสาระเป็นอันดับแรก รองลงมาดูที่ภาพประกอบ โดยที่ทุกคนมีความต้องการเนื้อหาสาระของสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการส่งเสริมการปลูกมันสำปะหลังในทุกเรื่อง 3) การผลิตสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อให้เกษตรกรเกิดความพึงพอใจนั้น มีขั้นตอนการผลิต คือ (1) เลือกเนื้อหาที่ต้องการนำเสนอ ตามความต้องการของเกษตรกร (2) เตรียมต้นฉบับรวมไปถึงการวางแผน การเขียน และการจัดภาพ โดยการตรวจเอกสารทางวิชาการการส่งเสริมการปลูกมันสำปะหลัง และนำมาเรียบเรียงจากเนื้อหาที่เลือกสรรแล้ว (3) นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านเนื้อหาตรวจสอบต้นฉบับ (4) ทำการทดสอบก่อนจัดพิมพ์ (5) ดำเนินการจัดพิมพ์ตามกระบวนการทางเทคนิค และ (6) แจกจ่ายสื่อสิ่งพิมพ์ที่ได้พัฒนาให้กับเกษตรกร 4) จากการศึกษาความพึงพอใจในสื่อสิ่งพิมพ์ที่พัฒนาขึ้น พบว่า เกษตรกรมีความพึงพอใจในระดับมาก ในเรื่องของรูปแบบ ข้อมูล/เนื้อหาสาระของสื่อสิ่งพิมพ์ 5) เกษตรกรมีข้อเสนอแนะในเรื่องของแผ่นพับ ควรจัดทำแยกเป็นเรื่องๆ ไม่ควรอยู่รวมแผ่นเดียว ส่วนในเรื่องของเอกสารแนะนำนั้น ควรมีขนาดเล็ก พกพาสะดวก อีกทั้งต้องมีภาพประกอบที่เป็นรูปถ่ายที่มีความชัดเจน เพื่อดึงดูดความสนใจ และจะทำให้ชวนอ่านมากยิ่งขึ้น

จากผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสื่อสิ่งพิมพ์เห็นได้ว่า สื่อสิ่งพิมพ์มีหลายรูปแบบ สามารถเลือกและออกแบบให้เข้ากับเนื้อหาที่ใช้ในการเผยแพร่ให้ความรู้ได้อย่างเหมาะสม อีกทั้งยังมีลูกเล่นของการจัดองค์ประกอบ สี ตัวอักษร รูปภาพ ให้มีสวยงาม น่าอ่าน อีกด้วย

5. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประชาสัมพันธ์

5.1 ความหมายของการประชาสัมพันธ์

การประชาสัมพันธ์ มาจากคำในภาษาอังกฤษว่า Public Relations เรียกว่า PR โดย Public หมายถึง ประชาชนหรือสาธารณชนหรือคนกลุ่มหนึ่งที่มีความสนใจร่วมกันหรือสิ่งเดียวกัน (สุไร พงษ์ทองเจริญ. 2551: 638) ส่วน Relations หมายถึง ความสัมพันธ์ ซึ่งมีความหมายว่า ความสัมพันธ์กับประชาชนหรือสาธารณชนที่ความเกี่ยวข้องกับองค์การ พจนานุกรม The World Book Dictionary (1979: 1, 683) ได้ให้ความหมายของการประชาสัมพันธ์ คือ “กิจกรรมของหน่วยงาน องค์การ สถาบัน หรือบุคคลที่ปฏิบัติเพื่อชนะใจประชาชนทั่วไป รวมทั้งส่งเสริมให้ประชาชนได้เข้าใจถึงนโยบายและวัตถุประสงค์ขององค์การ ทัศนคติของประชาชนที่มีต่อหน่วยงาน องค์การ สถาบัน โดยการแพร่กระจายข่าวสารทางเครื่องมือสื่อสารต่างๆ”

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542 (2546: 657) ได้ให้ความหมาย การประชาสัมพันธ์ หมายถึง “การติดต่อสื่อสารเพื่อส่งเสริมความเข้าใจอันถูกต้องต่อกัน”

คัทลิปและเซ็นเตอร์ (Cutlip and Center. 1994: 4) ได้ให้คำจำกัดความว่า การประชาสัมพันธ์ คือ “การติดต่อเผยแพร่ข่าวสารนโยบายของหน่วยงานไปยังประชาชนทั้งหลายที่มีส่วนสัมพันธ์ ขณะเดียวกันก็เป็นแนวทางตรวจสอบความคิดเห็น ความรู้ และความต้องการของประชาชนให้หน่วยงานหรือองค์การทราบ เพื่อสร้างความสนับสนุนอย่างแท้จริงให้เกิดประโยชน์แก่ทุกฝ่าย”

สะอาด ตันศุภผล (2527: 137) ให้คำจำกัดความว่า การประชาสัมพันธ์ คือ “วิธีการของสถาบันอันมีแผนการและการกระทำที่ต่อเนื่องกันในอันที่จะสร้างหรือยังให้เกิดความสัมพันธ์อันดีกับกลุ่มประชาชนเพื่อให้สถาบันและกลุ่มประชาชนที่เกี่ยวข้องมีความรู้ ความเข้าใจ และให้การสนับสนุนร่วมมือซึ่งกันและกัน อันจะเป็นประโยชน์ให้สถาบันนั้นๆ ดำเนินงานไปได้ผลดีสมความมุ่งหมาย โดยมีประชาคมติเป็นแนวบรรทัดฐานสำคัญด้วย

วิรัช ลภีรัตนกุล (2546: 21) ได้อธิบายว่า การประชาสัมพันธ์ คือ “การเสริมสร้างความสัมพันธ์และความเข้าใจอันดี ระหว่างองค์การสถาบันกับกลุ่มประชาชนที่เกี่ยวข้อง เพื่อหวังผลในความร่วมมือและสนับสนุนจากประชาชนนั่นเอง

พรทิพย์ วรกิจโกศาทร (2545: 12) ได้อธิบายการประชาสัมพันธ์ หมายถึง “ความพยายามที่มีการวางแผนและเป็นการกระทำที่ต่อเนื่อง ในอันที่จะมีอิทธิพลเหนือความคิด จิตใจของประชาชนกลุ่มเป้าหมาย โดยการกระทำสิ่งที่ดีมีคุณค่าให้แก่สังคม เพื่อให้ประชาชนเหล่านี้เกิดทัศนคติที่ดีต่อหน่วยงาน กิจกรรม หรือสินค้าของหน่วยงาน และเพื่อที่จะได้การสนับสนุนและร่วมมือที่ดีจากประชาชนเหล่านี้ในระยะยาว”

เสาวณีย์ สิกขาบัณฑิต (2528: 106) ให้ความหมายว่า เป็นการสร้างความเข้าใจอันดีของหน่วยงานเพื่อให้เลือกใช้บริการได้ถูกต้อง เพื่อสร้างความศรัทธา ค่านิยมให้เกิดขึ้นกับองค์กร อำนวยความสะดวกในการติดต่อสื่อสารระหว่างองค์กร สถาบันและหน่วยงานต่างๆ ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

เจอร์กิน (Jerkin.1980: 1) ได้ให้คำนิยามว่า การประชาสัมพันธ์ประกอบขึ้นด้วยการสื่อสารที่มีแบบแผนทั้งภายนอกและภายในระหว่างองค์การกับกลุ่มเป้าหมาย โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้รวมทั้งความเข้าใจร่วมกัน

จากความหมายข้างต้นพอจะสรุปได้ว่า การประชาสัมพันธ์ คือ วิธีการดำเนินงานในการจัดการบริหารข้อมูลขององค์กรเพื่อสร้างเสริมเจตคติที่ดี เป็นที่รับรู้ของคนในองค์กรและนอกองค์กร นำมาซึ่งการให้ความร่วมมือและสนับสนุนในกิจกรรมต่างๆ จากคนทั้งในและนอกองค์กร

5.2 จุดมุ่งหมายของการประชาสัมพันธ์

การประชาสัมพันธ์โดยทั่วไป มีจุดมุ่งหมายสำคัญพอสรุปได้ 3 ประการ (ไชยยศ เรืองสุวรรณ.2522) คือ

1. เพื่อสร้างความนิยม (Positive Steps to Achieve Goodwill) จุดมุ่งหมายข้อนี้ประกอบไปด้วยการเร่งเร้าเพื่อสร้างและธำรงไว้ซึ่งความนิยมเลื่อมใส และศรัทธาจากกลุ่มประชาชนในนโยบาย ทำที่ วิธีการดำเนินงานและผลงานทั้งหลายของสถาบัน เพื่อให้การดำเนินงานของสถาบันเป็นไปด้วยความราบรื่น สร้างความเจริญก้าวหน้าแก่สังคม

2. เพื่อรักษาชื่อเสียงมิให้เสื่อมเสีย (Action to Safeguard Reputation) จุดมุ่งหมายข้อนี้นับว่าเป็นจุดมุ่งหมายสำคัญอีกข้อหนึ่งของงานประชาสัมพันธ์กล่าวคือ เรื่องกิตติศัพท์ชื่อเสียงของสถาบันย่อมทำให้เป็นที่ยอมรับ และให้ความร่วมมือจากกลุ่มประชาชนทั้งนี้ย่อมขึ้นอยู่กับว่าประชาชนมีความเข้าใจในสถาบันถูกต้องกว้างขวางมากน้อยเพียงใด หากประชาชนเข้าใจผิดย่อมจะนำมาซึ่งอุปสรรคทั้งหลายในการดำเนินงาน ดังนั้น การประชาสัมพันธ์จึงเป็นเสมือนกระจกเงาของสถาบัน ในการพิจารณาข้อบกพร่องต่างๆ แล้วหาหนทางปรับปรุงแก้ไข เช่น การปรับปรุงแก้ไขระเบียบวิธีการหรือปฏิบัติต่างๆ ที่อาจก่อให้เกิดความไม่พอใจหรือความไม่สะดวกแก่ประชาชน เป็นต้น จุดมุ่งหมายข้อนี้กล่าวได้อีกนัยหนึ่งว่า เพื่อสร้างภาพพจน์หรือความเข้าใจที่ถูกต้องปราศจากมลทินให้แก่ประชาชนนั่นเอง

3. เพื่อสร้างความสัมพันธ์ภายใน (Internal Relationships) การดำเนินงานของสถาบันใดๆ ก็ตาม จะเป็นไปด้วยความเรียบร้อยราบรื่นหรือไม่เพียงใดนั้น ความสัมพันธ์ของกลุ่มประชาชนภายในสถาบันเป็นปัจจัยหรืออุปสรรคสำคัญอันดับแรกของสถาบัน กล่าวคือ หากความสัมพันธ์ภายในสถาบันดี การดำเนินงานของสถาบันก็จะเป็นไปด้วยความราบรื่นแต่หากความสัมพันธ์ภายในไม่ดีแล้ว นอกจากจะเป็นอุปสรรคของการดำเนินงานแล้ว ยังจะมีผลต่อความสัมพันธ์กับกลุ่มประชาชนภายนอกสถาบันด้วย ดังนั้น จุดมุ่งหมายของการประชาสัมพันธ์ประการที่สามนี้ จึงมีความสำคัญทั้งในแง่ของการบริหารภายในและการสร้างความสัมพันธ์กับภายนอกด้วย

จุดมุ่งหมายทั้ง 3 ประการของการประชาสัมพันธ์ดังกล่าวมาข้างต้น จะชี้ให้เห็นแนวทางและวิธีการประชาสัมพันธ์ได้เป็นอย่างดีอย่างไรก็ตามจุดมุ่งหมายดังกล่าวมานี้ ถึงแม้จะแยกออกเป็นข้อๆ แต่ก็ยากที่จะแยกออกจากกันอย่างเด็ดขาดเมื่อปฏิบัติการประชาสัมพันธ์กล่าวคือ ถ้าจะดำเนินการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความนิยมเลื่อมใส และสนับสนุนการปฏิบัติงานของสถาบันให้เกิดขึ้นแก่ประชาชนแล้ว สถาบันก็ย่อมจะต้องชี้แจงเผยแพร่ข้อเท็จจริงต่างๆ เพื่อไม่ให้เกิดความเข้าใจผิด และขณะเดียวกันในกลุ่มผู้ดำเนินงานในสถาบันในสถาบันก็ต้องทราบนโยบาย มีส่วนร่วมในการตัดสินใจและมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดในการปฏิบัติงานของสถาบันด้วยนั่นเอง การประชาสัมพันธ์จึงมีหลักการปฏิบัติ หรือมียุทธศาสตร์ในการประชาสัมพันธ์โดยทั่วไปคล้ายคลึงกันเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายดังกล่าวข้างต้น

5.3 หลักการประชาสัมพันธ์

การประชาสัมพันธ์จะสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องยึดถือหลักการเพราะเหตุว่างานประชาสัมพันธ์เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการเผยแพร่ข่าวสารสู่สาธารณชน

นิวซัม; และคณะ (Newsom; & oters.1989: 4-5) ได้เสนอหลักการพื้นฐานที่สำคัญ 10 ประการ ของการประชาสัมพันธ์ คือ

1. การประชาสัมพันธ์เป็นงานที่จะต้องดำเนินการอย่างจริงจัง ไม่ใช่เป็นการสร้างภาพลวงตา การวางแผนประชาสัมพันธ์จึงต้องดำเนินการอย่างรอบคอบ ระมัดระวัง โดยการกำหนดนโยบายที่แจ่มชัด เพื่อเป็นพื้นฐานในการปฏิบัติ
2. การประชาสัมพันธ์เป็นงานอาชีพที่มุ่งบริการ เพื่อผลประโยชน์ของสาธารณชน ไม่ใช่เป็นการแสวงหารางวัลส่วนบุคคล เงื่อนไขที่ใช้ต้องพิจารณาในการปฏิบัติงานเป็นอันดับแรก

3. แผนงาน แนวนโยบาย และโปรแกรมต่างๆ ของการประชาสัมพันธ์นั้นจะต้องได้รับการสนับสนุนจากประชาชนโดยรวม

4. การประชาสัมพันธ์จะเกิดผลดีได้นั้น ต้องเลือกใช้สื่อมวลชนให้เหมาะสมกับลักษณะของสาธารณชนนั้นๆ

5. บุคคลที่ทำหน้าที่เป็นนักประชาสัมพันธ์นั้นถือได้ว่าเป็น บุคคลสำคัญที่จะเผยแพร่ งานประชาสัมพันธ์ได้โดยตรง

6. ผู้ปฏิบัติงานประชาสัมพันธ์จะต้องยึดมั่นในการวิเคราะห์ วิจัย เจตคติ ความคิดเห็นของสาธารณชน โดยมุ่งใช้วิธีการแบบสองทาง (Two ways communication)

7. ในการที่จะทำความเข้าใจข้อเรียกร้องของสาธารณชนนั้น จะต้องใช้วิธีการศึกษา โดยคำนึงถึงหลักวิชาการทางด้านจิตวิทยา สังคมวิทยา จิตวิทยาสังคม และความรู้ว่าด้วยการติดต่อสื่อสาร

8. งานวิจัยทางด้านการประชาสัมพันธ์จะต้องดำเนินงานโดยยึดมั่นในทฤษฎีจากสาขาวิชาการต่างๆ

9. นักประชาสัมพันธ์จะต้องมีความตื่นตัวในการที่จะต้องมุ่งอธิบายปัญหาให้กับประชาชนได้เข้าใจก่อนที่ปัญหานั้นจะกลายเป็นปัญหาที่วิกฤติ

10. งานประชาสัมพันธ์ถือว่าเป็นงานที่จะต้องปฏิบัติโดยคำนึงถึงหลักเกณฑ์ของจริยธรรม

จะเห็นได้ว่า หลักเกณฑ์ทั้ง 10 ประการ ดังกล่าวนี้นี้ แสดงให้ประจักษ์ว่างานประชาสัมพันธ์เป็นงานที่ละเอียดอ่อน เพราะเป็นการสื่อความเข้าใจระหว่างบุคคลต่อบุคคล หรือบุคคลต่อกลุ่มบุคคล กระบวนการสื่อความเข้าใจจึงต้องอาศัยหลักวิชาการ โดยเฉพาะหลักจิตวิทยาเป็นเรื่องสำคัญ

5.4 ประเภทของกลุ่มเป้าหมายของการประชาสัมพันธ์

ในการดำเนินงานประชาสัมพันธ์นั้น เราอาจแบ่งกลุ่มประชาชนออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ (วิรัช ลภีรัตนกุล, 2546: 193 - 195) ได้แก่

1. กลุ่มประชาชนภายใน (Internal Publics)
2. กลุ่มประชาชนภายนอก (External Public)

1. **กลุ่มประชาชนภายใน** คือ กลุ่มบุคคลที่เป็นพนักงานหรือเจ้าหน้าที่ทำงานในองค์กรสถาบัน มีความเกี่ยวข้องกับองค์กรสถาบันอย่างใกล้ชิด เช่น หากเป็นบริษัทธุรกิจภาคเอกชน ก็ได้แก่บรรดาพนักงานลูกจ้างเจ้าหน้าที่ภายในบริษัท หากเป็นองค์กรของรัฐหรือ

รัฐวิสาหกิจ ก็ได้แก่ข้าราชการ พนักงาน เจ้าหน้าที่ เป็นต้น กลุ่มประชาชนภายในดังกล่าวนี้เน้นว่ามีความสำคัญต่อองค์กร สถาบันมากเพราะหากความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มประชาชนภายในเป็นไปด้วยดีราบรื่น กิจการขององค์กรสถาบันนั้นก็ย่อมประสบความสำเร็จ นอกจากนี้การประชาสัมพันธ์ภายในที่ดี ย่อมจะก่อประโยชน์และเอื้ออำนวยความสะดวก รวดเร็ว ประหยัด ให้แก่องค์กรสถาบัน อันเป็นการเพิ่มพูนประสิทธิภาพของการบริหารให้ดียิ่งขึ้น อีกทั้งยังส่งผลผูกพันไปถึงการประชาสัมพันธ์ภายนอกองค์กรอีกด้วย

2. กลุ่มประชาชนภายนอก คือกลุ่มประชาชนที่อยู่ภายนอกองค์กรสถาบัน อาจแบ่งออกได้เป็น 3 กลุ่ม คือ

2.1 กลุ่มประชาชนที่เกี่ยวข้องกับองค์กรโดยตรง ทั้งนี้อาจเป็นด้วยนโยบายหรือการดำเนินงานที่องค์กรต้องเกี่ยวข้องกับประชาชนเหล่านี้ หรืออาจเกี่ยวข้องกันทางด้านผลประโยชน์หรือกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งขององค์กรสถาบัน เช่น กลุ่มผู้ถือหุ้น กลุ่มนักวิชาการ กลุ่มผู้บริโภค กลุ่มสื่อมวลชน เป็นต้น

2.2 กลุ่มประชาชนในท้องถิ่น คือ กลุ่มประชาชนที่อยู่ในละแวกเดียวกัน หรือท้องถิ่นเดียวกันกับองค์กรหรือสถาบัน หรือสถานที่ที่สถาบันตั้งดำเนินกิจการอยู่ กลุ่มประชาชนในท้องถิ่นนี้จึงมีลักษณะเป็นชุมชนท้องถิ่น (Community public) หรือชุมชนในละแวกใกล้เคียงหรือเปรียบเสมือนเพื่อนบ้านกัน องค์กรสถาบันจำเป็นต้องสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับกลุ่มประชาชนในท้องถิ่นหรือชุมชนดังกล่าวนี้ เพื่อประโยชน์ในการดำเนินงานและกิจการของตน

2.3 กลุ่มประชาชนทั่วไป คือกลุ่มประชาชนอื่นๆนอกเหนือจากที่กล่าวมาข้างต้น กลุ่มประชาชนทั่วไปเหล่านี้ แม้อาจจะไม่มีส่วนเกี่ยวข้องหรือผูกพันกับองค์กรเหมือนอย่างกลุ่มประชาชนภายใน แต่องค์กรสถาบันก็จำเป็นต้องสร้างความสัมพันธ์ที่ดีไว้ เพราะการสร้างความเป็นมิตรไมตรีและความเข้าใจอันดีต่อประชาชนทั่วไปย่อมจะเป็นผลดีต่อองค์กรเอง และเราไม่อาจทราบได้ว่าวันหนึ่งข้างหน้าประชาชนทั่วไปเหล่านี้ อาจจะมากลายเป็นประชาชนที่เราต้องมีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงด้วยก็ได้หรือประชาชนทั่วไปเหล่านี้ อาจจะทำให้ความร่วมมือสนับสนุนของสถาบันทางอ้อมได้เช่นกัน

5.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประชาสัมพันธ์

กิรากร อภิสรากรกุล (2550: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับ สื่อประชาสัมพันธ์ที่มีผลต่อการยอมรับของนักศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ผลการวิจัยพบว่า ลักษณะประชากรของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ ยอมรับสื่อประชาสัมพันธ์ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตาม

สมมติฐานที่ตั้งไว้ มีเพียงระดับการศึกษาก่อนเข้าศึกษากับมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช ชั้นปี และสาขาวิชาที่กำลังศึกษา มีการยอมรับสื่อประชาสัมพันธ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

การเปิดรับสื่อประชาสัมพันธ์ พบว่า การเปิดรับสื่อประชาสัมพันธ์ ได้แก่ การเปิดรับสื่อครั้งแรก ความถี่ในการเปิดรับสื่อ สถานที่ที่ติดตามข่าวสาร และระยะเวลาในการติดตามข่าวสาร และสาเหตุที่ติดตามข่าวสารที่มีความแตกต่างกัน แต่การยอมรับสื่อประชาสัมพันธ์ไม่แตกต่าง

ประเภทและรูปแบบสื่อประชาสัมพันธ์พบว่า ประเภทและรูปแบบสื่อประชาสัมพันธ์มีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อการยอมรับสื่อประชาสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทั้งสื่อประชาสัมพันธ์ประเภทสิ่งพิมพ์ ได้แก่ ข่าว มสธ. โปสเตอร์ แผ่นพับ และสื่อประชาสัมพันธ์ประเภทสื่อ Electronics ได้แก่ วิทยุโทรทัศน์ วิทยุกระจายเสียง และ Internet โดยเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

เนื้อหาของสื่อประชาสัมพันธ์ มีความสัมพันธ์ต่อการยอมรับสื่อประชาสัมพันธ์ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช พบว่า เนื้อหาสื่อประชาสัมพันธ์มีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อการยอมรับสื่อประชาสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ดลนภา แว่วศรี (2553: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการรับรู้ข่าวสารผ่านสื่อประชาสัมพันธ์ สำนักหอสมุดของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ผลการวิจัยพบว่า

1. การรับรู้ข่าวสารผ่านสื่อประชาสัมพันธ์ พบว่า นิสิตส่วนใหญ่รับรู้ข่าวสารของสำนักหอสมุด และสื่อประชาสัมพันธ์ที่มีประสิทธิภาพต่อการรับรู้ข่าวสาร 5 อันดับ คือ ป้ายประกาศ โปสเตอร์ ข่าวประชาสัมพันธ์ออนไลน์ แผ่นพับ และเสียงตามสายภายในสำนักหอสมุด ตามลำดับ
2. การรับรู้ข่าวสารผ่านแหล่งที่เผยแพร่สื่อประชาสัมพันธ์ พบว่า นิสิตรับรู้ข่าวสารโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบการรับรู้ จำแนกตามกลุ่มสาขาวิชาและชั้นปี ไม่พบความแตกต่างในทุกลุ่มตัวแปร

3. การรับรู้ข่าวสารผ่านรูปแบบสื่อประชาสัมพันธ์ พบว่า นิสิตรับรู้ข่าวสาร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบการรับรู้ จำแนกตามกลุ่มสาขาวิชาและชั้นปี พบความแตกต่างในตัวแปรชั้นปี คือ นิสิตชั้นปีที่ 1 รับรู้ข่าวสารผ่านสื่อบุคคลและสื่อสิ่งพิมพ์มากกว่านิสิตชั้นปีที่ 3

4. การรับรู้เนื้อหาข่าวสารสำนักหอสมุด พบว่า นิสิตรับรู้เนื้อหาข่าวสาร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบการรับรู้ จำแนกตามกลุ่มสาขาวิชาและชั้นปี พบความแตกต่างในตัวแปรกลุ่มสาขาวิชา คือ นิสิตกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รับรู้เนื้อหาข่าวสารมากกว่านิสิตกลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

5. ปัญหาการรับรู้ข่าวสารผ่านสื่อประชาสัมพันธ์สำนักหอสมุด พบว่า นิสิตมีปัญหาการรับรู้ข่าวสาร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบปัญหาการรับรู้ข่าวสาร จำแนกตามกลุ่มสาขาวิชาและชั้นปี ไม่พบความแตกต่างในทุกตัวแปร

จอย ทองกล่อมสี (2550: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับกลยุทธ์การประชาสัมพันธ์ การรับรู้ข่าวสาร และภาพลักษณ์ของคณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผลการวิจัยพบว่า

1. การดำเนินงานประชาสัมพันธ์ ใช้กลยุทธ์เชิงรับเป็นหลักและกลยุทธ์เชิงรุกเป็นรอง โดยกำหนดกลยุทธ์การประสานความร่วมมือ

2. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ คือ ปัญหาด้านโครงสร้างองค์กร, ปัญหาด้านบุคลากร, ปัญหาด้านการจัดระบบภายในหน่วยงาน,ปัญหาด้านข้อมูล และปัญหาด้านนโยบายการจัดทำแผนกลยุทธ์การประชาสัมพันธ์

3. กลุ่มตัวอย่างข่าวสารเกี่ยวกับคณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมากที่สุดจากสื่อโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ และอินเทอร์เน็ตเรียงตามลำดับ แต่เป็นการรับรู้ในระดับต่ำ และการรับรู้ข่าวสารมีความสอดคล้องกับกลยุทธ์การประชาสัมพันธ์ คือ กลยุทธ์การใช้สื่อมวลชน (โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์) และสื่อเฉพาะกิจ คือ อินเทอร์เน็ต

4. ประชาชนที่มี เพศ สถานภาพสมรส การศึกษา รายได้ แตกต่างกัน มีการรับรู้ข่าวสาร ไม่แตกต่างกัน ส่วนประชาชนที่มีอายุ อาชีพ และปฏิบัติงานอยู่ในคณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หรือมีญาติพี่น้อง หรือคนรู้จักปฏิบัติงานอยู่ในคณะแพทยศาสตร์จุฬาย แตกต่างกัน มีการรับรู้ข่าวสารแตกต่างกัน

5. ภาพลักษณ์ของคณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีภาพลักษณ์เชิงบวก และมีความสัมพันธ์กับการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับคณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เมลดา พาทีเพราะ (2550: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับ การพัฒนารายการวีดิทัศน์ประชาสัมพันธ์สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ผลการวิจัยพบว่า ได้รายการวีดิทัศน์ประชาสัมพันธ์สำนักงานคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒที่มีคุณภาพด้านเนื้อหาอยู่ในระดับดี คุณภาพด้านสื่ออยู่ในระดับดีมาก และผู้ใช้วีดิทัศน์มีความพึงพอใจมาก

ศรินทิพย์ วิริยะพากเพียร (2550: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับ การพัฒนาวีดิทัศน์ประชาสัมพันธ์โรงเรียนเทคนิคบริหารธุรกิจ กรุงเทพ ชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาวีดิทัศน์ประชาสัมพันธ์โรงเรียนเทคนิคบริหารธุรกิจ กรุงเทพ ชลบุรี มีผลการประเมินคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญอยู่ในระดับดี และผู้ชมมีความพึงพอใจมาก

พรไพลิน โกมล (2550: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับ การพัฒนาระบบสารสนเทศการประชาสัมพันธ์ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ผลการวิจัยพบว่า ระบบสารสนเทศ การประชาสัมพันธ์ ภาควิชา รัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต มีคุณภาพ จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญในด้านเนื้อหาและด้านเทคนิคการผลิตสื่อ โดยรวมอยู่ในระดับดีมาก และผู้ใช้มีความพึงพอใจในระดับมาก

ไพฑูรย์ กานต์ธัญลักษณ์ (2548: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับ การพัฒนาเว็บเพจประชาสัมพันธ์ภาควิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยพระจอมเกล้าธนบุรี ผลการวิจัยพบว่า เว็บเพจประชาสัมพันธ์ภาควิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยพระจอมเกล้าธนบุรี มีคุณภาพโดยรวมอยู่ในระดับดี

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์ ผู้วิจัยพบว่า การประชาสัมพันธ์มีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างความนิยม และสนับสนุนการปฏิบัติงานให้เกิดขึ้นแก่ประชาชน แล้วยังเป็นที่ยอมรับข้อเท็จจริงต่างๆ เพื่อไม่ให้เกิดความเข้าใจผิด การประชาสัมพันธ์จึงมีหลักการปฏิบัติหรือยุทธศาสตร์ในการประชาสัมพันธ์ โดยทั่วไปคล้ายคลึงกัน เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายดังกล่าวข้างต้น

บทที่ 3

วิธีดำเนินงานวิจัย

การพัฒนาสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการประชาสัมพันธ์ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างและการหาประสิทธิภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ขอบเขตการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556 จากทั่วประเทศ จำนวน 407,390 คน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2556)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 420 คน จากการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ ทาโร ยามาเน่ (Yamane, 1973 อ้างใน ชีรวิทย์ เอกะกุล, 2543) การคำนวณผู้วิจัยได้กำหนดระดับความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างโดยยอมรับให้เกิดความคลาดเคลื่อนจากตัวอย่างได้ร้อยละ 5 (0.05)

และใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi - Stage Random Sampling) โดย

ขั้นที่ 1 ทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Sampling) สุ่มจังหวัดจากการแบ่งตามภูมิภาค 4 ภูมิภาค

ขั้นที่ 2 ทำการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Random Sampling) เพื่อสุ่มเลือกโรงเรียนจังหวัดละ 1 โรงเรียน

ขั้นที่ 3 ทำการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Random Sampling) เพื่อเลือกสุ่มห้องเรียนจำนวน 3 ห้องเรียนของชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

ขั้นที่ 4 ทำการสุ่มตัวอย่างแบบมีระบบ (Systematic Sampling) โดยให้ครูประจำชั้นสุ่มตัวอย่างแรกจากเลขที่ของนักเรียนในห้อง และตัวอย่างลำดับต่อมาให้เลือกจากการเพิ่มนำเลขที่เดิมบวกด้วยช่วงที่เกิดจากการนำจำนวนนักเรียนในห้องทั้งหมดหารด้วย 35 ซึ่งเป็นจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการของแต่ละห้อง ทำการเลือกจนครบ 35 คน โดยกลุ่มตัวอย่างที่ทำการสุ่มได้คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556 ใน 4 โรงเรียน จาก 4 ภาค คือ

1. โรงเรียนยุพราชวิทยาลัย จังหวัดเชียงใหม่ จำนวนนักเรียน 105 คน
2. โรงเรียนสาริตมมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวนนักเรียน 105 คน
3. โรงเรียนประโคนชัยพิทยาคม จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวนนักเรียน 105 คน
4. โรงเรียนเทศบาล 5 (วัดหัวป้อมนอก) จังหวัดสงขลา จำนวนนักเรียน 105 คน

รวมเป็นจำนวนนักเรียน 420 คน ที่จะตอบแบบประเมิน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. สื่อบริการเพื่อการศึกษาเพื่อประชาสัมพันธ์ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ คือ เอกสารแนะนำ
2. แบบประเมินคุณภาพสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการศึกษาเพื่อประชาสัมพันธ์ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา
3. แบบประเมินความคิดเห็นที่มีต่อสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการศึกษาเพื่อประชาสัมพันธ์ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามขั้นตอน ดังนี้

1. การสร้างสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อประชาสัมพันธ์ ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 - 1.1 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อที่จะนำมาสร้างสื่อสิ่งพิมพ์ประชาสัมพันธ์
 - 1.2 ศึกษากระบวนการผลิตสื่อสิ่งพิมพ์
 - 1.2.1 ขั้นตอนการวางแผนออกแบบ
 - 1.2.2 ขั้นตอนการเตรียมต้นฉบับเพื่อการพิมพ์
 - 1.2.3 ขั้นตอนการพิมพ์

1.2.4 ขั้นตอนหลังการพิมพ์

1.3 วิเคราะห์กลุ่มเป้าหมายเพื่อเป็นข้อมูลในการกำหนดจุดมุ่งหมาย และการออกแบบสื่อสิ่งพิมพ์ให้มีความเหมาะสม

1.4 วิเคราะห์เนื้อหาของภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา โดยแบ่งออกเป็น 5 ตอน คือ

- แนะนำมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- แนะนำภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา
- แนะนำหลักสูตร
- แนะนำแนวทางประกอบอาชีพ
- แนะนำการรับสมัคร

1.5 นำเนื้อหาไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีการศึกษา เพื่อพิจารณาความถูกต้องและความชัดเจนของเนื้อหา แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปสร้างสื่อสิ่งพิมพ์

1.6 นำเนื้อหาที่ได้ปรับปรุงมาจัดวางหน้า

1.7 เมื่อจัดวางหน้าได้แบบที่ต้องการจึงจัดทำเป็นต้นแบบร่าง

1.8 นำต้นแบบร่างไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีการศึกษา 3 ท่าน (รายนามผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีการศึกษาตามภาคผนวก ง) ตรวจสอบความถูกต้องทางด้านรูปแบบและเนื้อหาภายใน โดยใช้แบบประเมินคุณภาพ และปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะดังนี้

- หน้าปก เพิ่มคำว่า คณะศึกษาศาสตร์
- หน้า 1 เพิ่มคำว่า ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา
- หน้า 2 แนะนำภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา ย่อหน้าสุดท้าย บรรทัดที่สองจากล่างสุด ปรับให้จบที่ข้อความว่าปีการศึกษา 2557 เป็นต้นไป
- ปรับรูปภาพในแต่ละหน้าให้สอดคล้องกับเนื้อหา
- เพิ่มกิจกรรมการเรียนการสอนไว้ที่หน้า 6 แล้วปรับสถานที่ติดต่อ ,Website , การเดินทางไปไว้บนปกหลัง

1.9 นำต้นแบบร่างที่ผ่านเกณฑ์ไปผลิตเป็นสื่อสิ่งพิมพ์พร้อมใช้งาน

1.10 นำสื่อสิ่งพิมพ์ไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างเพื่อหาประสิทธิภาพของสื่อสิ่งพิมพ์

2. การสร้างแบบประเมินคุณภาพสื่อพิมพ์เพื่อการประชาสัมพันธ์ภาควิชา

เทคโนโลยีทางการศึกษา สำหรับผู้เชี่ยวชาญ โดยแบ่งเป็น 2 ด้าน คือ แบบประเมินคุณภาพด้านเนื้อหา และแบบประเมินด้านเทคโนโลยีการศึกษา

2.1 ศึกษาขั้นตอนการสร้างแบบประเมินด้านเนื้อหา และด้านเทคโนโลยีการศึกษา

2.2 ศึกษาคุณสมบัติที่ควรใช้ในการประเมินทางด้านเนื้อหา ได้แก่

- ความสอดคล้องของเนื้อหากับจุดประสงค์
- ความถูกต้อง ความชัดเจน และความทันสมัยในการนำเสนอเนื้อหา

2.3 ศึกษาคุณสมบัติที่ควรใช้ในการประเมินทางด้านเทคโนโลยีการศึกษา

ได้แก่

- รูปแบบ
- การออกแบบและจัดวาง
- การจัดองค์ประกอบทางศิลปะ

2.4 สร้างแบบประเมินคุณภาพด้านเนื้อหาและด้านเทคโนโลยีการศึกษาโดยผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีการศึกษาเพื่อหาคุณภาพของสื่อพิมพ์เพื่อการประชาสัมพันธ์ ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบบ 5 ระดับดังนี้

5 คะแนน หมายถึง มีคุณภาพดีมาก

4 คะแนน หมายถึง มีคุณภาพดี

3 คะแนน หมายถึง มีคุณภาพปานกลาง

2 คะแนน หมายถึง ต้องปรับปรุงแก้ไข

1 คะแนน หมายถึง ใช้ไม่ได้

เกณฑ์ในการแปลความหมายค่าเฉลี่ยของการประเมินใช้เกณฑ์ ดังนี้

4.51 - 5.00 หมายถึง มีคุณภาพดีมาก

3.51 - 4.50 หมายถึง มีคุณภาพดี

2.51 - 3.50 หมายถึง มีคุณภาพปานกลาง

1.51 - 2.50 หมายถึง ต้องปรับปรุงแก้ไข

1.00 - 1.50 หมายถึง ใช้ไม่ได้

ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์คุณภาพของสื่อพิมพ์เพื่อการประชาสัมพันธ์ภาควิชา เทคโนโลยีทางการศึกษาว่า ต้องมีค่าเฉลี่ยจากการประเมินตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป ซึ่งหมายถึงมีคุณภาพ ดีขึ้นไป โดยผลจากการประเมินคุณภาพสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการประชาสัมพันธ์ภาควิชา เทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน พบว่า สื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการประชาสัมพันธ์ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา มีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก โดยด้านสัดส่วน (Proportion) ด้านสมดุล (Balance) ความมีเอกภาพ (Unity) และความกลมกลืน (Harmony) มีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก ส่วนด้านความแตกต่าง (Contrast) ลีลา (Rhythm) และด้านเนื้อหา (Content) อยู่ในระดับดี

3. การสร้างแบบประเมินความคิดเห็นที่มีต่อสื่อพิมพ์เพื่อการประชาสัมพันธ์ ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา

3.1 ศึกษาเอกสารและสร้างแบบประเมินความคิดเห็น

3.2 นำแบบประเมินความคิดเห็นที่สร้างขึ้นไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา สารนิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีการศึกษา เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและขอแนะนำในการแก้ไขปรับปรุงแบบประเมินความคิดเห็น

3.3 นำแบบประเมินความคิดเห็นที่แก้ไขปรับปรุงไปให้ผู้เชี่ยวชาญเพื่อ ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity)

3.4 นำผลการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญมาหาดัชนีที่สอดคล้อง ระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC : Index of Item – objective Congruence) แล้วคัดเลือกข้อคำถามที่มี ค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป โดยข้อคำถามทั้ง 17 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้องมากกว่า 0.5 โดยข้อคำถามข้อ 2 ข้อ 5 ข้อ 14 และข้อ 17 มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.67 ส่วนข้อคำถามอื่นๆ มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 ซึ่งข้อคำถามทั้งหมดถือว่ามีความสอดคล้อง กับวัตถุประสงค์ของการวิจัยในครั้งนี้

3.5 นำแบบประเมินความคิดเห็นที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556 โรงเรียนศึกษานารี จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างเพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบประเมิน โดยใช้สูตร ครอนบาค (Cronbach) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ.2539 : 200) พบว่าค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมิน ทั้งฉบับ เท่ากับ 0.902 ซึ่งจัดว่าแบบประเมินฉบับนี้มีค่าความเชื่อมั่นในระดับดีเหมาะสมที่จะ นำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

1. จัดส่งสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการประชาสัมพันธ์ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พร้อมแบบประเมินความคิดเห็นที่มีต่อสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการประชาสัมพันธ์ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โรงเรียนละ 105 ฉบับสำหรับนักเรียน และนอกจากนี้ยังได้ส่งแบบประเมินความคิดเห็นให้กับครูโรงเรียนละ 3 ฉบับ ทั้งนี้ได้จัดส่งทางไปรษณีย์ โดยได้เขียนคำอธิบายของการวิจัยและการส่งกลุ่มตัวอย่างเพื่อตอบแบบประเมิน

2. กลุ่มตัวอย่างดูสื่อสิ่งพิมพ์ประชาสัมพันธ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แล้วให้ตอบแบบประเมินความคิดเห็นที่มีต่อสื่อสิ่งพิมพ์ประชาสัมพันธ์ จำนวน 1 ชุด ทั้งนี้ใช้เวลาสองอาทิตย์ในการได้รับการตอบกลับของแบบประเมิน และอัตราการตอบกลับของแบบสอบถามคิดเป็นร้อยละ 100

3. วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบประเมินความคิดเห็นที่มีต่อรูปแบบสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการประชาสัมพันธ์ ผู้วิจัยนำมาหาค่า (\bar{x}) และ S.D.

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้

1. ค่าเฉลี่ย (Mean : \bar{x})
2. ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.)

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การพัฒนาสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการประชาสัมพันธ์ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อให้ข้อมูลข่าวสารแก่นักเรียนและบุคคลทั่วไปที่สนใจเกี่ยวกับภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒนั้น ได้ผลการวิจัยที่น่าสนใจโดยรายละเอียดผู้วิจัยแบ่งการนำเสนอ ผลออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ผลการพัฒนาสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการประชาสัมพันธ์ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นที่มีต่อสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการประชาสัมพันธ์ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

รายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการพัฒนาสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการประชาสัมพันธ์ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

- ประเด็นการนำเสนอข้อมูลในสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการประชาสัมพันธ์ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ผลจากการพัฒนาสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทเอกสารแนะนำในครั้งนี ทำให้ได้สื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการประชาสัมพันธ์ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่มีคุณภาพ สามารถประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ให้แก่นักเรียน ครู และบุคคลทั่วไปที่สนใจได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในสื่อสิ่งพิมพ์แบ่งประเด็นการนำเสนอ ดังนี้

1. **แนะนำภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา**
 - 1.1 ปรัชญาภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา
 - 1.2 วิสัยทัศน์ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา
 - 1.3 พันธกิจภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา
 - 1.4 ประวัติการก่อตั้งภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา
2. **แนะนำหลักสูตร**
 - 2.1 แนะนำการรับสมัคร
 - 2.2 แนะนำแนวทางการประกอบอาชีพ
3. **กิจกรรมการเรียนการสอน**
 - 3.1 ภาพกิจกรรมการเรียนการสอน
 - 3.2 รายวิชาที่มีการจัดการเรียนการสอน
4. **สถานที่ติดต่อและการเดินทาง**

สื่อสิ่งพิมพ์ประชาสัมพันธ์ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เป็นเอกสารที่มีขนาด B5 ใช้กระดาษชนิดเนื้อมันวาวมีจำนวน 8 หน้า การออกแบบโทนสีโดยเลือกใช้สีประจำมหาวิทยาลัย คือ สีเทาและสีแดง ใช้ภาพประกอบการนำเสนอซึ่งสอดคล้องกับเนื้อหา โดยเน้นภาพกิจกรรมการเรียนการสอนที่เกิดขึ้นจริง เพื่อให้เกิดแรงจูงใจให้กับผู้ที่สนใจจะเข้าศึกษาต่อในภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา

- **การประเมินคุณภาพสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการประชาสัมพันธ์ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ**

ผู้วิจัยได้นำสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการประชาสัมพันธ์ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินคุณภาพโดยตอบแบบประเมินคุณภาพสื่อสิ่งพิมพ์ และนำผลการประเมินมาวิเคราะห์ สรุปได้ดังนี้

1. **การประเมินคุณภาพสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการประชาสัมพันธ์ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ**

การพัฒนาและประเมินคุณภาพของสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการประชาสัมพันธ์ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน มีดังนี้

ตาราง 1 ผลประเมินคุณภาพสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการประชาสัมพันธ์ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ระดับคุณภาพ
1. สัดส่วน (Proportion)	4.83	0.19	ดีมาก
1.1 การกำหนดขนาดของเอกสารแนะนำมีความเหมาะสม	5.00	0	ดีมาก
1.2 สัดส่วนกับพื้นที่ว่างมีความเหมาะสม	5.00	0	ดีมาก
1.3 สัดส่วนกับโครงสร้างมีความเหมาะสม	4.67	0.58	ดีมาก
1.4 สัดส่วนกับการจัดวางตำแหน่งภาพมีความเหมาะสม	4.67	0.58	ดีมาก
2. สมดุล (Balance)	4.58	0.42	ดีมาก
2.1 การจัดองค์ประกอบภาพโดยรวมทำให้เกิดความรู้สึกมีความเคลื่อนไหวของภาพ	4.00	0	ดี
2.2 โครงสร้างสร้างความรู้สึกสมดุล	4.67	0.58	ดีมาก
2.3 การจัดวางตำแหน่งขององค์ประกอบต่างๆ มีการแบ่งน้ำหนักของภาพให้อยู่ในสมดุลกัน	5.00	0	ดีมาก
2.4 การจัดวางตัวอักษรของข้อความหลักและข้อความรองมีความสมดุล	4.67	0.58	ดีมาก
3. ความแตกต่าง (Contrast)	4.22	0.19	ดี
3.1 กำหนดให้แต่ละส่วนมีความเข้มแก่ – อ่อนของสีไม่เท่ากันช่วยเน้นให้เห็นความลึกความชัดของภาพ	4.33	0.58	ดี
3.2 การเน้นว่าส่วนใดเป็นส่วนสำคัญหลักและส่วนใดสำคัญรอง	4.33	0.58	ดี
3.3 ภาพประกอบมีทิศทางในการชี้แนะให้ติดตามข้อความไปตามลำดับ	4.00	0	ดี
4. ลีลา (Rhythm)	4.44	0.19	ดี
4.1 การกำหนดให้มีองค์ประกอบที่มีรูปแบบเดียวกันเรียงซ้ำกันและต่อเนื่องกันเป็นลำดับ	4.67	0.58	ดีมาก

ตาราง 1 (ต่อ)

รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ระดับคุณภาพ
4.2 ลีลาของภาพมีจุดมุ่งหมายของการเคลื่อนที่ของ ความสนใจจากองค์ประกอบหนึ่งไปยังอีก องค์ประกอบหนึ่งตามทิศทางที่กำหนด	4.33	0.58	ดี
4.3 การจัดองค์ประกอบของภาพและข้อความสร้าง ความเชื่อมโยงของเนื้อหาไปอย่างมีจังหวะที่ เหมาะสม	4.33	0.58	ดี
5. ความมีเอกภาพ (Unity)	5.00	0	ดีมาก
5.1 การกำหนดรูปแบบของอักษรข้อความในรูปแบบ เดียวกันหรือคล้ายคลึงกัน	5.00	0	ดีมาก
5.2 การจัดให้รูปแบบ ขนาดของภาพ ตัวอักษร และ โครงสร้างประกอบเข้ากันเป็นภาพรวมแล้วมีความ สัมพันธ์ต่อกันและกัน มองดูเหมือนอยู่รวมกัน	5.00	0	ดีมาก
5.3 การจัดวางองค์ประกอบเป็นรูปแบบเดียวกัน	5.00	0	ดีมาก
6. ความกลมกลืน (Harmony)	4.78	0.38	ดีมาก
6.1 รูปทรงขององค์ประกอบต่างๆ แบบตัวอักษร และ สีมีความผสม ผสมกลมกลืน	5.00	0	ดีมาก
6.2 ความกลมกลืนทำให้ภาพประกอบมีลักษณะ สวยงาม มองดูสบายตา	5.00	0	ดีมาก
6.3 ภาพรวมทั้งหมดสื่อความหมายได้ชัดเจน	4.33	1.15	ดี
7. ด้านเนื้อหา (Content)	4.33	0.58	ดี
7.1 ความชัดเจนถูกต้องของเนื้อหา	4.33	0.58	ดี
ค่าเฉลี่ยโดยรวม	4.64	0.35	ดีมาก

จากตาราง 1 ผลประเมินคุณภาพสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการประชาสัมพันธ์ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน พบว่า สื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการประชาสัมพันธ์ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา มีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.64$ S.D. = 0.35) โดยด้านสัดส่วน (Proportion) ($\bar{X} = 4.83$ S.D. = 0.19) ด้านสมดุล (Balance) ($\bar{X} = 4.58$ S.D. = 0.42) ความมีเอกภาพ (Unity) ($\bar{X} = 5.00$ S.D. = 0) และความกลมกลืน (Harmony) ($\bar{X} = 4.78$ S.D. = 0.38) มีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก ส่วนด้านความแตกต่าง

(Contrast) (\bar{X} = 4.22 S.D. = 0.19) ลีลา (Rhythm) (\bar{X} = 4.44 S.D. = 0.19) และด้านเนื้อหา (Content) (\bar{X} = 4.33 S.D. = 0.58) อยู่ในระดับดี

และข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากผู้เชี่ยวชาญ คือ เสนอให้เพิ่มเติมข้อมูลเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้ที่จะศึกษาในแต่ละหลักสูตร อาทิ หลักสูตรการศึกษาดุริยางค์บัณฑิต ควรระบุให้ชัดว่าต้องเป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับมหาวิทยาลัยสาขาใด หรือมีประสบการณ์การทำงานในสาขาการศึกษาไม่น้อยกว่ากี่ปี เป็นต้น

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นที่มีต่อสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการประชาสัมพันธ์ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การประเมินความคิดเห็นที่มีต่อสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการประชาสัมพันธ์ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 420 คน และนอกจากนี้ยังได้เก็บข้อมูลจากครู 12 คน มีรายละเอียดดังนี้

ตาราง 2 ข้อมูลทั่วไปของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ผู้ตอบแบบประเมิน

ข้อมูลทั่วไปของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
1) ชาย	126	30.00
2) หญิง	294	70.00
2. ท่านเคยได้รับข้อมูลเกี่ยวกับภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ		
1) เคย	198	47.14
2) ไม่เคย	222	52.86
3. หากเคย ท่านได้รับข้อมูลจากช่องทางใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
1) เว็บไซต์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	59	14.05
2) เว็บไซต์ต่างๆ	48	11.43

ตาราง 2 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไปของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6	จำนวน	ร้อยละ
3) เอกสารแนะนำ	140	33.33
4) บุคคลแนะนำ	39	9.29
5) อื่นๆ	1	0.24

จากตาราง 2 ข้อมูลทั่วไปของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ผู้ตอบแบบประเมิน จำนวน 420 คน พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 70.00 และไม่เคยได้รับข้อมูลเกี่ยวกับภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ คิดเป็นร้อยละ 52.86 ส่วนผู้ที่เคยได้รับข้อมูลเกี่ยวกับภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา ร้อยละ 47.14 นั้น ส่วนใหญ่ได้รับข้อมูลจากเอกสารแนะนำ คิดเป็นร้อยละ 33.33 รองลงมาคือได้รับข้อมูลจากเว็บไซต์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ร้อยละ 14.05 และเว็บไซต์ต่างๆ ร้อยละ 11.43

ตาราง 3 ผลวิเคราะห์ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการประชาสัมพันธ์ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ให้ความรู้เกี่ยวกับภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา มศว	4.19	0.69	มาก
2. ความน่าสนใจของเนื้อหา	4.17	0.70	มาก
3. การจัดวางหน้าแต่ละหน้ามีความสัมพันธ์กัน	4.23	0.73	มาก
4. สามารถเริ่มอ่านตรงส่วนใดก่อนก็ได้	4.13	0.76	มาก
5. ข้อมูลและรายละเอียดครบถ้วน	4.04	0.76	มาก
6. ภาพประกอบสอดคล้องกับเนื้อหาข้อความ	4.12	0.77	มาก
7. ความชัดเจนของภาพ	4.26	0.74	มาก
8. จัดวางตำแหน่งภาพน่าสนใจ สะดุดตา	4.11	0.78	มาก

ตาราง 3 (ต่อ)

รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
9. ภาพมีความชัดเจน	4.21	0.76	มาก
10. สีของภาพกลมกลืนกับเนื้อหาข้อความ	4.14	0.79	มาก
11. ขนาดตัวอักษร อ่านได้ง่าย ชัดเจน	4.22	0.75	มาก
12. ความชัดเจนของตัวอักษร	4.28	0.75	มาก
13. รูปแบบตัวอักษร สวยงาม	4.13	0.75	มาก
14. สีของอักษรเด่นสะดุดตา	4.07	0.79	มาก
15. มีความเหมาะสมกับเนื้อหาข้อความ	4.16	0.71	มาก
16. การจัดวางเนื้อหาข้อความเหมาะสม	4.24	0.66	มาก
17. มีผลต่อการตัดสินใจในการเข้าศึกษาต่อ	3.97	0.81	มาก
ค่าเฉลี่ยโดยรวม	4.16	0.08	มาก

จากตาราง 3 ผลวิเคราะห์ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการประชาสัมพันธ์ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า นักเรียนมีความความคิดเห็นต่อสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการประชาสัมพันธ์ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.16$ S.D. = 0.08) โดยมีความคิดเห็นระดับมากที่สุดเกี่ยวกับความชัดเจนของตัวอักษร ($\bar{X} = 4.28$ S.D. = 0.75) ส่วนประเด็นการมีผลต่อการตัดสินใจในการเข้าศึกษาต่อมีระดับความคิดเห็นในระดับมาก ($\bar{X} = 3.97$ S.D. = 0.81) แต่เมื่อเทียบกับประเด็นอื่นถือว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำสุด

ตาราง 4 ข้อมูลทั่วไปของครูการงานอาชีพและเทคโนโลยีผู้ตอบแบบประเมิน

ข้อมูลทั่วไปของครูการงานอาชีพและเทคโนโลยี	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
1) ชาย	5	41.67
2) หญิง	7	58.83
2. ระดับการศึกษา		
1) มัธยมศึกษา	-	-
2) ปริญญาตรี	10	83.33
3) ปริญญาโท	2	16.67
4) สูงกว่าปริญญาโท	-	-
3. ท่านเคยได้รับข้อมูลเกี่ยวกับภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ		
1) เคย	3	25.00
2) ไม่เคย	9	75.00
4. หากเคย ท่านได้รับข้อมูลจากช่องทางใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
1) เว็บไซต์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	1	33.33
2) เว็บไซต์ต่างๆ	-	-
3) เอกสารแนะนำ	3	100.00
4) บุคคลแนะนำ	1	33.33
5) อื่นๆ	-	-

จากตาราง 4 ข้อมูลทั่วไปของครูการงานอาชีพและเทคโนโลยีผู้ตอบแบบประเมิน จำนวน 12 คน พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 58.83 ส่วนมากมีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 83.33 รองลงมาคือระดับปริญญาโท ร้อยละ 16.67 และไม่เคยได้รับข้อมูลเกี่ยวกับภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ คิดเป็นร้อยละ 75 ส่วนผู้ที่เคยได้รับข้อมูลเกี่ยวกับภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา ร้อยละ 25 นั้น ส่วนใหญ่ได้รับข้อมูลจากเอกสารแนะนำ คิดเป็นร้อยละ 100 และได้รับข้อมูลจากเว็บไซต์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และบุคคลแนะนำ คิดเป็นร้อยละ 33.33

ตาราง 5 ผลวิเคราะห์ความคิดเห็นของครูการงานอาชีพและเทคโนโลยี ที่มีต่อสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการ
ประชาสัมพันธ์ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ

รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ให้ความรู้เกี่ยวกับภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา มศว	4.17	0.39	มาก
2. ความน่าสนใจของเนื้อหา	4.08	0.90	มาก
3. การจัดวางหน้าแต่ละหน้ามีความสัมพันธ์กัน	4.58	0.51	มากที่สุด
4. สามารถเริ่มอ่านตรงส่วนใดก่อนก็ได้	4.25	0.87	มาก
5. ข้อมูลและรายละเอียดครบถ้วน	4.00	0.43	มาก
6. ภาพประกอบสอดคล้องกับเนื้อหาข้อความ	4.50	0.80	มาก
7. ความชัดเจนของภาพ	4.83	0.39	มากที่สุด
8. จัดวางตำแหน่งภาพน่าสนใจ สะดุดตา	4.75	0.62	มากที่สุด
9. ภาพมีความชัดเจน	4.83	0.39	มากที่สุด
10. สีของภาพกลมกลืนกับเนื้อหาข้อความ	4.75	0.67	มากที่สุด
11. ขนาดตัวอักษร อ่านได้ง่าย ชัดเจน	4.50	0.52	มาก
12. ความชัดเจนของตัวอักษร	4.75	0.45	มากที่สุด
13. รูปแบบตัวอักษร สวยงาม	4.50	0.52	มาก
14. สีของอักษรเด่นสะดุดตา	4.00	0.74	มาก
15. มีความเหมาะสมกับเนื้อหาข้อความ	4.25	0.62	มาก
16. การจัดวางเนื้อหาข้อความเหมาะสม	4.17	0.39	มาก
17. มีผลต่อการตัดสินใจในการเข้าศึกษาต่อ	3.50	0.90	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยโดยรวม	4.40	0.37	มาก

จากตาราง 5 ผลวิเคราะห์ความคิดเห็นของครูการงานอาชีพและเทคโนโลยี ที่มีต่อสื่อสิ่งพิมพ์ เพื่อการประชาสัมพันธ์ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า ครูมีความความคิดเห็นต่อสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการประชาสัมพันธ์ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$ S.D. = 0.37) โดยมีความคิดเห็นระดับมากที่สุดเกี่ยวกับความชัดเจนของภาพ ($\bar{X} = 4.83$ S.D. = 0.39) และความชัดเจนของตัวอักษร ($\bar{X} = 4.75$ S.D. = 0.45) ส่วนประเด็นการมีผลต่อการตัดสินใจในการเข้าศึกษาต่อนั้นมีระดับความคิดเห็นในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.50$ S.D. = 0.90)

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การพัฒนาสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการประชาสัมพันธ์ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อให้ข้อมูลข่าวสารแก่นักเรียนและบุคคลทั่วไปที่สนใจเกี่ยวกับภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒนั้น ผู้วิจัยได้ทำการพัฒนาสิ่งพิมพ์ประเภทเอกสารแนะนำ และในขั้นตอนของการพัฒนาสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทเอกสารแนะนำนั้น ได้มีผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีการศึกษาตรวจสอบความถูกต้องและความชัดเจนของเนื้อหาก่อนการทดลองใช้ และในขั้นตอนของการทดลองใช้ ผู้วิจัยได้พัฒนาเครื่องมือเพื่อสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อสื่อสิ่งพิมพ์ฯ จำนวน 2 ฉบับ คือ 1) แบบประเมินคุณภาพสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการประชาสัมพันธ์ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อสอบถามความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีการศึกษา และ 2) แบบประเมินความคิดเห็นที่มีต่อสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการประชาสัมพันธ์ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อสอบถามความคิดเห็นจากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยสามารถสรุปผลการศึกษาค้นคว้าได้ดังนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทเอกสารแนะนำ เพื่อประชาสัมพันธ์ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. การศึกษาความคิดเห็นที่มีต่อสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการประชาสัมพันธ์ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ความสำคัญ

1. ได้สื่อสิ่งพิมพ์สำหรับประชาสัมพันธ์ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒที่มีประสิทธิภาพ
2. เป็นแนวทางในการพัฒนาสื่อประชาสัมพันธ์สำหรับหน่วยงานอื่นๆ ต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556 จากทั่วประเทศ จำนวน 407,390 คน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2556)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 420 คน จากการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ ทาโร ยามาเน่ (Yamane, 1973 อ้างใน ธีรวุฒิ เอกะกุล, 2543) และใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi - Stage Random Sampling)

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

1. แนะนำมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. แนะนำภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา
3. แนะนำหลักสูตร
4. แนะนำแนวทางประกอบอาชีพ
5. แนะนำการรับสมัคร

วิธีดำเนินการวิจัย

1. จัดส่งสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการประชาสัมพันธ์ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พร้อมแบบประเมินความคิดเห็นที่มีต่อสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการประชาสัมพันธ์ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โรงเรียนละ 105 ฉบับสำหรับนักเรียน และนอกจากนี้ยังได้ส่งแบบประเมินความคิดเห็นให้กับครูโรงเรียนละ 3 ฉบับ ทั้งนี้ได้จัดส่งทางไปรษณีย์ โดยได้เขียนคำอธิบายของการวิจัยและการสุ่มกลุ่มตัวอย่างเพื่อตอบแบบประเมิน

2. กลุ่มตัวอย่างดูสื่อสิ่งพิมพ์ประชาสัมพันธ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แล้วให้ตอบแบบประเมินความคิดเห็นที่มีต่อสื่อสิ่งพิมพ์ประชาสัมพันธ์ จำนวน 1 ชุด ทั้งนี้ใช้เวลาสองอาทิตย์ในการได้รับการตอบกลับของแบบประเมิน และอัตราการตอบกลับของแบบสอบถามคิดเป็นร้อยละ 100

3. วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบประเมินความคิดเห็นที่มีต่อรูปแบบสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการประชาสัมพันธ์ ผู้วิจัยนำมาหาค่า (\bar{x}) และ S.D.

สรุปผลการวิจัย

1. ได้สื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการประชาสัมพันธ์ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่ประกอบด้วยประเด็นการนำเสนอ 4 ประเด็น คือ 1) แนะนำภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา 2) แนะนำหลักสูตร 3) กิจกรรมการเรียนการสอน และ 4) สถานที่ติดต่อและการเดินทาง

2. สื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการประชาสัมพันธ์ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีการศึกษา

3. นักเรียนมีความคิดเห็นต่อสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการประชาสัมพันธ์ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในระดับมาก

อภิปรายผล

1. จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลประเมินคุณภาพสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการประชาสัมพันธ์ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จากผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีการศึกษา พบว่ามีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ที่ระดับดี (\bar{X} มีค่าตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป) ดังนั้น จึงสามารถนำสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการประชาสัมพันธ์ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา มาใช้เป็นสื่อในการให้ข้อมูลข่าวสารแก่นักเรียนและบุคคลทั่วไปที่สนใจเกี่ยวกับภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. จากการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 และครูการงานอาชีพและเทคโนโลยี ที่มีต่อสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการประชาสัมพันธ์ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่ามีความคิดเห็นในระดับมาก แต่ในส่วนของประเด็นที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อนั้น พบว่าจะแนะนำของประเด็นดังกล่าวต่ำกว่าจะแนะนำเฉลี่ยของประเด็นอื่นๆ ซึ่งผลวิเคราะห์ข้อมูลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 และครูการงานอาชีพและเทคโนโลยีสอดคล้องกัน ดังนั้นอาจเป็นไปได้ว่าเนื้อหาของสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการประชาสัมพันธ์ ยังไม่สามารถสร้างแรงจูงใจ หรือส่งผลกระทบต่อการศึกษาได้เท่าที่ควร โดยเฉพาะในประเด็นการนำเสนอที่เกี่ยวข้องกับอาชีพที่สามารถประกอบได้หลังสำเร็จการศึกษา หรืออาจต้องมีการนำเสนอผลที่จะได้รับหลังจากการสำเร็จการศึกษาทั้งทางตรง และทางอ้อมประกอบเพื่อเพิ่มแรงจูงใจให้เข้าศึกษาต่อ เพราะจากการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกศึกษาต่อในคณะต่างๆ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง (พิชัย สดภิบาล, 2554) พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกศึกษามากที่สุดนั้น คือ การให้ความสำคัญต่ออาชีพ เมื่อเรียนจบแล้วมีงานทำ รายได้ดี สามารถทำเงินได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ควรพัฒนาในส่วนของเนื้อหาที่สามารถสร้างแรงจูงใจ หรือส่งผลกระทบต่อ การตัดสินใจ เข้าศึกษาต่อในภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษาหรือแสดงให้เห็นถึงผลที่จะได้รับหลังจากการจบ การศึกษา ทั้งผลทางตรงและทางอ้อม
2. สื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการประชาสัมพันธ์ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ควรเพิ่มรายละเอียดเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้ที่จะเข้าศึกษาในแต่ละ หลักสูตร

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรพัฒนาสื่อประชาสัมพันธ์ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษาในรูปแบบแอปพลิเคชัน หรือการสื่อสารผ่านทาง Social Media อาทิ Line โดยพัฒนา Official Account เนื่องจากสามารถ เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้ง่าย เพราะปัจจุบันสื่อดังกล่าวเป็นที่นิยมอย่างมาก
2. ควรศึกษาเกี่ยวกับประสิทธิภาพและประสิทธิผลของสื่อว่ารูปแบบใดที่ความเหมาะสม ต่อการประชาสัมพันธ์ และก่อให้เกิดประสิทธิภาพประสิทธิผลสูงสุด

บรรณานุกรม

- กาญจนา อรุณสุขรุจี.(2546).ความพึงพอใจของสมาชิกสหกรณ์ต่อการดำเนินงานของสหกรณ์
การเกษตรไชยปราการจำกัด อำเภอไชยปราการ จังหวัดเชียงใหม่.วิทยานิพนธ์ วท.ม.
(ส่งเสริมการเกษตร).เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.ถ่ายเอกสาร.
- กிரากร อภิสรากรกุล.(2550).สื่อประชาสัมพันธ์ที่มีผลต่อการยอมรับของนักศึกษามหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมชาติราช. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.(สื่อสารมวลชน).กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยรามคำแหง.ถ่ายเอกสาร.
- คณิง เพชรสมัย. (2541).การออกแบบหนังสือพิมพ์และนิตยสาร .พิมพ์ครั้งที่ 1.เชียงใหม่:
ครองช่างการพิมพ์
- จอย ทองกลมสี.(2550).กลยุทธ์การประชาสัมพันธ์ การรับรู้ข่าวสาร และภาพลักษณ์ของ
คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.วิทยานิพนธ์ นศ.ม.(การประชาสัมพันธ์).
กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.ถ่ายเอกสาร.
- จิรวรรณ ตั้งจิตเมธี.(2533).โครงการการวางแบบสิ่งพิมพ์ประเภทใบปิดโฆษณา.ศิลปนิพนธ์
ศศ.บ.(ศิลปะ).กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ฉัตรชัย คงสุข. (2535). ความพึงพอใจของผู้รับบริการต่อการให้บริการของแผนกคลังวัสดุฝ่าย
ภัตตาหารและโภชนาการภายในประเทศ บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน).วิทยานิพนธ์
ร.ม. (บริหารรัฐกิจ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.ถ่ายเอกสาร.
- ชวรัตน์ เชิดชัย.(2519). การบรรณารักษ์หนังสือพิมพ์และนิตยสาร.กรุงเทพฯ: สาขาวิชาการ
หนังสือพิมพ์และสิ่งพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2530).หลักการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ.พิมพ์ครั้งที่ 5.กรุงเทพฯ:
สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ไชยยศ เรื่องสุวรรณ.(2522). การประชาสัมพันธ์ : หลักการและแนวปฏิบัติ. พิมพ์ครั้งที่ 4.กรุงเทพฯ:
โรงพิมพ์เรือนแก้วการพิมพ์.
- ณรงค์ สมพงษ์.(2535). สื่อเพื่องานส่งเสริมเผยแพร่.พิมพ์ครั้งที่ 2.กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์
โอเดียนสโตร์.

- ดลนภา แว่วศรี.(2553).การรับรู้ข่าวสารผ่านสื่อประชาสัมพันธ์สำนักหอสมุดของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. สารนิพนธ์ ศศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ธีรภูมิ เอกะกุล.(2543).ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. อุบลราชธานี: สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.
- นลินี เสาวภาคย์.(2542).การเขียนเพื่อการประชาสัมพันธ์.กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.
- นันทา วิฑูฒิตักติ.(2542).หนังสือและการพิมพ์.กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.
- บุญชม ศรีสะอาด.(2535).การวิจัยเบื้องต้น.พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาสน์.
- พรรณพร น่วมสาลี.(2548).การพัฒนาสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการประชาสัมพันธ์การใช้บริการชำระเงินทางไปรษณีย์ของ บริษัทไปรษณีย์ไทย จำกัด.วิทยานิพนธ์ ค.อ.ม. (เทคโนโลยีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.ถ่ายเอกสาร.
- พรทิพย์ วรกิจโกคาทร.(2545).การวิจัยเพื่อการประชาสัมพันธ์.พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พรไพลิน โกมล.(2550).การพัฒนาระบบสารสนเทศการประชาสัมพันธ์ ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต.สารนิพนธ์ กศ.ม. (เทคโนโลยีการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พิชัย สดภิบาล.(2556).รายงานสรุปปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกศึกษาต่อในคณะต่างๆ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.สืบค้นเมื่อ 8 กันยายน 2556, จาก <http://www.thaiblogonline.com/sodpichai.blog?PostID=41265>
- พิชิต ฤทธิ์จรูญ.(2545).หลักการวัดและประเมินผลการศึกษา.กรุงเทพฯ: แฮ็ส ออฟ เคอร์มีส์ท์.
- ไพฑูรย์ กานต์ธัญลักษณ์.(2548).การพัฒนาเว็บเพจประชาสัมพันธ์ ภาควิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยพระจอมเกล้าธนบุรี. สารนิพนธ์ กศ.ม.(เทคโนโลยีการศึกษา).กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร.

- ภณิดา ชัยปัญญา.(2541).ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อกิจกรรมไร่นาสวนผสมภายใต้โครงการ
ปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตรของจังหวัดเชียงราย.วิทยานิพนธ์ วท.ม.
(ส่งเสริมการเกษตร).เชียงใหม่:บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.ถ่ายเอกสาร.
- ภิญญา สาทร.(2537).หลักการบริหารการศึกษา.กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.(2549).การผลิตสื่อสิ่งพิมพ์ : เอกสารการสอน = *Printed Media
Production* หน่วยที่ 8-12.นนทบุรี: สาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยฯ.
- เมลดา พาทีเพราะ.(2550).การพัฒนารายการวิทยุทัศน์ประชาสัมพันธ์สำนักงานคณบดี
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.สารนิพนธ์ กศ.ม. (เทคโนโลยี
การศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร.
- ระวีง เนตรโพธิ์แก้ว.(2542).มนุษย์สัมพันธ์ในองค์กร.กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์พิทักษ์อักษร.
- ราชบัณฑิตยสถาน.(2546).พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542.กรุงเทพฯ :
นานมีบุ๊คพับลิเคชั่นส์.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ.(2539).เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา.พิมพ์ครั้งที่ 4.กรุงเทพฯ :
สุวีรียาสาสน์.
- ลินดา เฟ่งสุวรรณ.(2550).ประสิทธิผลของสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมการประหยัดพลังงาน
ในอาคาร กรณีศึกษา นักศึกษาปริญญาโทภาคปกติ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
วิทยานิพนธ์ วท.ม.(การจัดการสิ่งแวดล้อม).กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.ถ่ายเอกสาร.
- วรพงศ์ วรชาติอุดมพงศ์. (2540).ออกแบบกราฟิก.กรุงเทพฯ: โสภณการพิมพ์.
- วันชัย ศิริชนะ.(2536).ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการจัดพิมพ์หนังสือ.นนทบุรี: มหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมาธิราช.
- _____.(2539). กระบวนการผลิตสื่อสิ่งพิมพ์.เอกสารการสอนชุดวิชาความรู้
เบื้องต้นเกี่ยวกับสื่อสิ่งพิมพ์ หน่วยที่ 7.กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมาธิราช.
- วัฒน์ จูทะวิภาศ. (2541).ศิลปการจัดนิทรรศการ.กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- วิชาญ ศิลปวุฒยา.(2544).ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการที่มีต่อสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการประชาสัมพันธ์
ของการไฟฟ้านครหลวง.วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (เทคโนโลยีการศึกษา).กรุงเทพฯ:
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.ถ่ายเอกสาร.

วิรัช ลภีรัตนกุล.(2546).*การประชาสัมพันธ์ฉบับสมบูรณ์*.พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ:

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วิไลลักษณ์ รัตนเพียรธัมมะ.(2527).*ความพึงพอใจของผู้อยู่อาศัยในชุมชนแออัดต่อโครงการฟื้นฟู
นครศึกษาเฉพาะกรณีชุมชนแออัดสีน้ำเงิน*.วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.(สิ่งแวดล้อม). กรุงเทพฯ:
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.ถ่ายเอกสาร.

ศรินทิพย์ วิริยะปากเพียร.(2550).*การพัฒนาวิดิทัศน์ประชาสัมพันธ์โรงเรียนเทคนิคบริหารธุรกิจ
กรุงเทพ ชลบุรี*.สารนิพนธ์ กศ.ม. (เทคโนโลยีการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร.

สะอาด ตันศุภผล.(2527).*คู่มือการประชาสัมพันธ์*. กรุงเทพฯ: การศาสนา.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.(2556). *สถิติการศึกษาของประเทศไทย ปีการศึกษา 2554*.
กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.

สำนักนโยบายและแผนอุดมศึกษา สำนักงานปลัดทบวง ทบวงมหาวิทยาลัย. (2542). *มติคณะ
รัฐมนตรีให้เห็นชอบแผนปฏิบัติการในการปรับเปลี่ยนเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับรัฐบาล*.

สุชลา จันทร์แจ่ม.(2550).*การออกแบบสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อส่งเสริมการขายธุรกิจสปาของธาราบุรีรีสอร์ท&
สปา*.วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.(สื่อศิลปะและการออกแบบสื่อ).เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.ถ่ายเอกสาร.

สุภาพร พงษ์โพธิ์เจริญ.(2551).*การพัฒนาสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการส่งเสริมการปลูกมันสำปะหลังของ
เกษตรกร อำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี*.วิทยานิพนธ์ กษ.ม. (ส่งเสริมการเกษตร) :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.ถ่ายเอกสาร.

สุภัททา ปิณฑะแพทย์.(2532).*จิตวิทยาทั่วไป แนวคิดและทฤษฎีขั้นมูลฐาน*.กรุงเทพฯ :
ภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว วิทยาลัยครูสวนสุนันทา.

สุรสิทธิ์ วิทยารัฐ.(2549).*การผลิตสื่อสิ่งพิมพ์ = Printed media*.กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัย
ราชภัฏสวนสุนันทา.

สุไร พงษ์ทองเจริญ.(2551).*Oxford Wordpower Dictionary for Thai Learners ฉบับอังกฤษ-ไทย*.
พิมพ์ครั้งที่ 2.กรุงเทพฯ: หน้าต่างสู่โลกกว้าง.

เสาวณีย์ สีขาบัณฑิต.(2528).*การเรียนการสอนรายบุคคล*.พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ:
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.

หลุย จำปาเทศ.(2533).*จิตวิทยาการจูงใจ*.กรุงเทพฯ: บริษัทสามัคคีสาสน์ จำกัด.

- อมร รักษาสัตย์. (2522, เมษายน). บทบาทจากผู้ได้บังคับบัญชาในการส่งเสริมประสิทธิภาพของข้าราชการ. *วารสารรัฐประศาสนศาสตร์* 2 (5): 26-28.
- อรุณรัตน์ ชินวรรณ. (2553). *สื่อประชาสัมพันธ์. พิมพ์ครั้งที่ 1.* กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อโนทัย ประสาน. (2545). *การศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดบุรีรัมย์ ที่มีต่อสื่อสิ่งพิมพ์ของ สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ เพื่อการศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี.* วิทยานิพนธ์ ค.อ.ม. (ครุศาสตร์เทคโนโลยี). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี. ถ่ายเอกสาร.
- อุทัย หิรัญโต. (2523). *หลักการบริหารบุคคล.* กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์พีระพัฒนา.
- Berlo. (1960). *The Process of Communication.* New York: The Free Press.
- Cutlip M. Scott, Center H. Allen & Broom M. Glen. (1994). *Effective Public Relations.* (7 th ed). Englewood Cliffs, N.T.: Prentice Hall.
- Jerkin, Frank. (1980). *Public relations.* Great Britain: Harzell Watson & Viney.
- Herdeg. (1981). *Graphic Posters 81.* Zurich: Graphic Press Corp.
- Newsom, Doug; Scott Alan; & Turk, Judy Vanslyke. (1989). *This is PR : the realities of public relations.* 4Th ed., Belmont, Calif: Wadsworth.

ภาคผนวก ก
ตัวอย่างสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการประชาสัมพันธ์ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ที่ตั้ง
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร 10110
โทรศัพท์ 0-2649-5000 ต่อ 15580

Website
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
คณะศึกษาศาสตร์
รับนิสิตใหม่

<http://www.swu.ac.th>
<http://edu.swu.ac.th>
<http://admission.swu.ac.th>

ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

“เทคโนโลยีพัฒนาการศึกษา
การศึกษาพัฒนาคน
คนพัฒนาประเทศ”

การเดินทาง

มายัง มศว ประสานมิตร

ด้านถนนสุขุมวิท
รถเมล์ 25,2,38,48 ปอ.8,11,13,1
รถไฟฟ้า BTS สถานี สุขุมวิท

ด้านถนนเพชรบุรี
รถเมล์ 206,11,99,72,23,80,58 ปอ.12
เรือ ท่าหน้า มศว

ด้านถนนอโศกมนตรี
รถเมล์ 98,38,136 ปอ.22
รถไฟฟ้าใต้ดิน สถานีเพชรบุรี

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา

ปรัชญา
“เทคโนโลยีพัฒนาการศึกษา การศึกษาพัฒนาคน คนพัฒนาประเทศ”

วิสัยทัศน์
“ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษาเป็นหน่วยงานที่เป็นผู้นำ
ในการผลิตบัณฑิตทางเทคโนโลยีการศึกษาทุกระดับ”

พันธกิจ

- ผลิตบัณฑิตทางเทคโนโลยีการศึกษาที่มีความรู้ความสามารถ และคุณธรรม จริยธรรม
- วิจัยและพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษาที่เกิดคุณค่าต่อการศึกษาไทย
- บริการวิชาการด้านเทคโนโลยีการศึกษาที่ตอบสนองความต้องการของชุมชนและสังคม
- บูรณาการเทคโนโลยีการศึกษาเพื่อส่งเสริม และทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

แนะนำภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา

ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษาเป็นภาควิชาที่ได้จัดตั้งขึ้นจากการปรับเปลี่ยนหน่วยงานบริการโสตทัศนศึกษาของวิทยาลัยวิชาการศึกษา โดยหน่วยงานบริการโสตทัศนศึกษาได้เริ่มจัดตั้งตามโครงการความร่วมมือระหว่างวิทยาลัยวิชาการศึกษากับมหาวิทยาลัยเอ็ดมันตันสหรัฐอเมริกา ระหว่างปี พ.ศ.2497-2507 มหาวิทยาลัยเอ็ดมันตันได้ส่งผู้เชี่ยวชาญโสตทัศนศึกษามาให้ความช่วยเหลือถึงหน่วยงานโสตทัศนศึกษาของวิทยาลัยวิชาการศึกษาและจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในช่วงของวิทยาลัยวิชาการศึกษาได้จัดตั้งศูนย์โสตทัศนศึกษาขึ้นเป็นหน่วยงานบริการโสตทัศนศึกษาภายในมหาวิทยาลัย และจัดการฝึกอบรมบุคลากรให้กับกรมการฝึกหัดครูเพื่อรับประกาศนียบัตรทางโสตทัศนศึกษา นอกจากนี้โครงการนี้ยังได้มีการสนับสนุนให้ทุนพัฒนาอาจารย์หรือวิทยาลัย โดยการส่งอาจารย์ไปศึกษาด้านโสตทัศนศึกษาในสหรัฐอเมริกา ต่อมาจึงได้จัดการเรียนการสอนทางโสตทัศนศึกษาในระดับสูงกว่าปริญญาตรีในปี พ.ศ.2507 เรียกว่า หลักสูตรประกาศนียบัตรชั้นสูง วิชาเฉพาะโสตทัศนศึกษา ในปี พ.ศ.2509 ได้ขยายการเรียนการสอนถึงระดับปริญญาโททางการศึกษา สาขาโสตทัศนศึกษาระดับปี พ.ศ.2517 วิทยาลัยวิชาการศึกษาได้ยกฐานะขึ้นเป็นมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จึงได้เปลี่ยนแปลงชื่อสาขาวิชาเป็นเทคโนโลยีทางการศึกษาเป็นแห่งแรกในประเทศไทย

เนื่องจากระบบการศึกษาที่มีความต้องการบุคลากรทางเทคโนโลยีศึกษามากขึ้น จึงเกิดแนวความคิดในการผลิตบุคลากรทางเทคโนโลยีระดับกลาง ดังนั้นในปี พ.ศ.2517 จึงได้จัดการเรียนการสอนทางเทคโนโลยีการศึกษาในระดับปริญญาตรีเพิ่มขึ้นโดยชื่อสาขาวิชาเหมือนระดับปริญญาโท ต่อมาในปี พ.ศ.2534 จึงได้เปิดสอนสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องเป็นวิชาโท

ในปี พ.ศ.2531 ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษาได้ขออนุมัติให้เปิดสอนในระดับปริญญาเอกสาขาเทคโนโลยีการศึกษา นับเป็นแห่งแรกในประเทศไทยที่เปิดสอนสาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา ถึงระดับปริญญาเอก ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษาได้รับการปรับปรุงหลักสูตรต่างๆ ในความรับผิดชอบเป็นระยะ เช่นปรับปรุงหลักสูตรระดับปริญญาตรีเป็นหลักสูตรเทคโนโลยีการศึกษา 4 ปี เพื่อให้สอดคล้องกับมาตรฐานบัณฑิตครูของมหาวิทยาลัย และทันกับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี ขณะนี้กำลังดำเนินการปรับปรุงหลักสูตรระดับปริญญาโทและเอกให้ทันสมัยยิ่งขึ้นคาดว่าจะสามารถประกาศใช้ได้ในปีการศึกษา 2557 เป็นต้นไป

ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

หลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิต
สาขาวิชาเทคโนโลยีสื่อสารการศึกษา

Bachelor of Education Program
in Educational Communication Technology

การรับเข้าศึกษา

- สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า
- ผ่านการสอบคัดเลือกตามเกณฑ์ที่มหาวิทยาลัยกำหนด
- ไม่เป็นโรคติดต่อร้ายแรงหรือมีความผิดปกติที่เป็นอุปสรรคต่อการศึกษา

อาชีพที่สามารถประกอบได้หลังสำเร็จการศึกษา

- ครูสายเทคโนโลยีครูประณีต
- นักเทคโนโลยีการศึกษา
- อาชีพที่เกี่ยวข้อง เช่น นักถ่ายภาพ นักกราฟฟิก งานเบื้องหลัง เป็นต้น
- ครูคอมพิวเตอร์ในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา
- นักออกแบบการเรียนการสอน (Instructional Designer)
- นักผลิตสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น ผู้พัฒนาระบบการเรียนการสอนอิเล็กทรอนิกส์ (e-learning)
- นักผลิตบทเรียน คอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI)

หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา

Master of Education Program
in Educational Technology

การรับเข้าศึกษา

รับนิสิตไทยที่สามารถใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษได้เป็นอย่างดีและเป็นไปตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ว่าด้วยการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา

อาชีพที่สามารถประกอบได้หลังสำเร็จการศึกษา

- นักเทคโนโลยีการศึกษา
- ผู้พัฒนาสื่อและนวัตกรรมทางการศึกษา
- นักออกแบบและพัฒนาระบบการเรียนการสอนอิเล็กทรอนิกส์
- นักวิชาการศึกษา
- นักวิชาการโสตทัศนศึกษา
- นักฝึกอบรม

ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

หลักสูตรการศึกษาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา

Doctor of Education Program
in Educational Technology

การรับเข้าศึกษา

รับนิสิตไทยที่สามารถใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษได้เป็นอย่างดีและเป็นไปตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ว่าด้วยการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา

อาชีพที่สามารถประกอบได้หลังสำเร็จการศึกษา

- ผู้บริหารหน่วยงานทางด้านเทคโนโลยีการศึกษา
- ที่ปรึกษาด้านเทคโนโลยีการศึกษา
- นักวิชาการ
- นักวิจัย

กิจกรรมการเรียนการสอน

รายวิชาที่มีการจัดการเรียนการสอน

เช่น การถ่ายภาพ คอมพิวเตอร์กราฟิก การเขียนหนังสือสำหรับเด็ก เทคนิคการบันทึกและผสมเสียง การผลิตรายการโทรทัศน์ทางการศึกษา การออกแบบและพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย เป็นต้น

ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา

ภาคผนวก ข

ตารางผลการวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ

ตาราง: ค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อสื่อสิ่งพิมพ์
เพื่อการประชาสัมพันธ์ ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา ของมหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ

ข้อที่	คะแนนผู้เชี่ยวชาญ			ผลรวมของคะแนน ΣR	$IOC = \frac{\Sigma R}{N}$	ผลการพิจารณา
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
1.	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
2.	1	0	1	2	0.67	ใช้ได้
3.	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
4.	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
5.	1	0	1	2	0.67	ใช้ได้
6.	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
7.	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
8.	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
9.	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
10.	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
11.	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
12.	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
13.	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
14.	1	0	1	2	0.67	ใช้ได้
15.	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
16.	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
17.	1	0	1	2	0.67	ใช้ได้

หมายเหตุ ค่า IOC ที่รับได้ต้องมีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป

ภาคผนวก ค

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบประเมินคุณภาพสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการประชาสัมพันธ์
ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีการศึกษา

คำชี้แจง

แบบประเมินนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการวิจัยเรื่องการพัฒนาสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการประชาสัมพันธ์
ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ซึ่งแบ่งเป็น
2 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 แบบประเมินคุณภาพสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการประชาสัมพันธ์ภาควิชาเทคโนโลยี
ทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะ

ในการตอบแบบประเมินนี้ โปรดกรุณาตอบตามความคิดเห็นของท่าน ทั้งนี้ เพื่อนำมาเป็น
แนวทางในการพัฒนาสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการประชาสัมพันธ์ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะ
ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นไป

ตอนที่ 1 แบบประเมินสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการประชาสัมพันธ์ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คำชี้แจง : โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็นของท่าน โดยผู้วิจัยได้กำหนดระดับ
ความคิดเห็นดังนี้

- 5 คะแนน หมายถึง มีคุณภาพดีมาก
- 4 คะแนน หมายถึง มีคุณภาพดี
- 3 คะแนน หมายถึง มีคุณภาพปานกลาง
- 2 คะแนน หมายถึง ต้องปรับปรุงแก้ไข
- 1 คะแนน หมายถึง ใช้ไม่ได้

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
1.สัดส่วน (Proportion) 1.1 การกำหนดขนาดของเอกสารแนะนำมีความเหมาะสม 1.2 สัดส่วนกับพื้นที่ว่างมีความเหมาะสม 1.3 สัดส่วนกับโครงสร้างมีความเหมาะสม 1.4 สัดส่วนกับการจัดวางตำแหน่งภาพมีความเหมาะสม
2.สมดุล (Balance) 2.1 การจัดองค์ประกอบภาพโดยรวมทำให้เกิดความรู้สึกมีความเคลื่อนไหวของภาพ 2.2 โครงสร้างสร้างความรู้สึกสมดุล 2.3 การจัดวางตำแหน่งขององค์ประกอบต่างๆ มีการแบ่งน้ำหนักของภาพให้อยู่ในสมดุลกัน 2.4 การจัดวางตัวอักษรของข้อความหลักและข้อความรองมีความสมดุล
3.ความแตกต่าง (Contrast) 3.1 กำหนดให้แต่ละส่วนมีความเข้มแก่ – อ่อนของสีไม่เท่ากัน ช่วยเน้นให้เห็นความลึกความชัดของภาพ 3.2 การเน้นว่าส่วนใดเป็นส่วนสำคัญหลักและส่วนใดสำคัญรอง 3.3 ภาพประกอบมีทิศทางในการชี้แนะให้ติดตามข้อความไปตามลำดับ
4.ลีลา (Rhythm) 4.1 การกำหนดให้มีองค์ประกอบที่มีรูปแบบเดียวกันเรียงซ้ำกันและต่อเนื่องกันเป็นลำดับ 4.2 ลีลาของภาพมีจุดมุ่งหมายของการเคลื่อนที่ของความสนใจจากองค์ประกอบหนึ่งไปยังอีกองค์ประกอบหนึ่งตามทิศทางที่กำหนด 4.3 การจัดองค์ประกอบของภาพและข้อความสร้างความเชื่อมโยงของเนื้อหาไปอย่างมีจังหวะที่เหมาะสม
5.ความมีเอกภาพ (Unity) 5.1 การกำหนดรูปแบบของอักษรข้อความเป็นรูปแบบเดียวกันหรือคล้ายคลึงกัน

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
5.2 การจัดให้รูปแบบ ขนาดของภาพ ตัวอักษร และโครงสร้างประกอบ เข้ากันเป็นภาพรวมแล้วมีความสัมพันธ์ต่อกันและกัน มองดู เหมือนอยู่รวมกัน
5.3 การจัดวางองค์ประกอบเป็นรูปแบบเดียวกัน
6. ความกลมกลืน (Harmony)					
6.1 รูปทรงขององค์ประกอบต่างๆ แบบตัวอักษร และสีมีความผสม ผสมกลมกลืน
6.2 ความกลมกลืนทำให้ภาพประกอบมีลักษณะสวยงามมองดู สบายตา
6.3 ภาพรวมทั้งหมดสื่อความหมายได้ชัดเจน
7. ด้านเนื้อหา					
7.1 ความชัดเจนถูกต้องของเนื้อหา

ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ..... ผู้ประเมิน

(.....)

วันที่...../...../.....

**แบบประเมินความสอดคล้องของแบบสอบถามความคิดเห็น
ที่มีต่อสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการประชาสัมพันธ์ ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีการศึกษา**

วัตถุประสงค์

1. เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความสอดคล้องและชัดเจนของแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการประชาสัมพันธ์ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2. เพื่อนำแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการประชาสัมพันธ์ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒที่ได้ผ่านการตรวจสอบคุณภาพ นำไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง

โดยแบ่งออกเป็นค่าระดับความคิดเห็น 3 ระดับ ได้แก่

+1 = เหมาะสม

0 = ไม่แน่ใจ

-1 = ไม่เหมาะสม

คำชี้แจง

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ประเมิน

ตอนที่ 2 แบบประเมินความสอดคล้องของแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการประชาสัมพันธ์ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ประเมิน

ชื่อ.....นามสกุล.....

ตำแหน่งทางวิชาการ.....

วุฒิการศึกษา.....

สถานที่ทำงาน.....

ตอนที่ 2 แบบประเมินความสอดคล้องของแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อ
การประชาสัมพันธ์ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ

ข้อ	รายการประเมิน	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ		
		เหมาะสม +1	ไม่แน่ใจ 0	ไม่เหมาะสม -1
1	ให้ความรู้เกี่ยวกับภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา มศว			
2	ความน่าสนใจของเนื้อหา			
3	การจัดวางหน้าแต่ละหน้ามีความสัมพันธ์กัน			
4	สามารถเริ่มอ่านตรงส่วนใดก่อนก็ได้			
5	ข้อมูลและรายละเอียดครบถ้วน			
6	ภาพประกอบสอดคล้องกับเนื้อหาข้อความ			
7	ความชัดเจนของภาพ			
8	จัดวางตำแหน่งภาพน่าสนใจ สะดุดตา			
9	ภาพมีความชัดเจน			
10	สีของภาพกลมกลืนกับเนื้อหาข้อความ			
11	ขนาดตัวอักษร อ่านได้ง่าย ชัดเจน			
12	ความชัดเจนของตัวอักษร			
13	รูปแบบตัวอักษร สวยงาม			
14	สีของอักษรเด่นสะดุดตา			
15	มีความเหมาะสมกับเนื้อหาข้อความ			
16	การจัดวางเนื้อหาข้อความเหมาะสม			
17	มีผลต่อการตัดสินใจในการเข้าศึกษาต่อ			

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

.....

.....

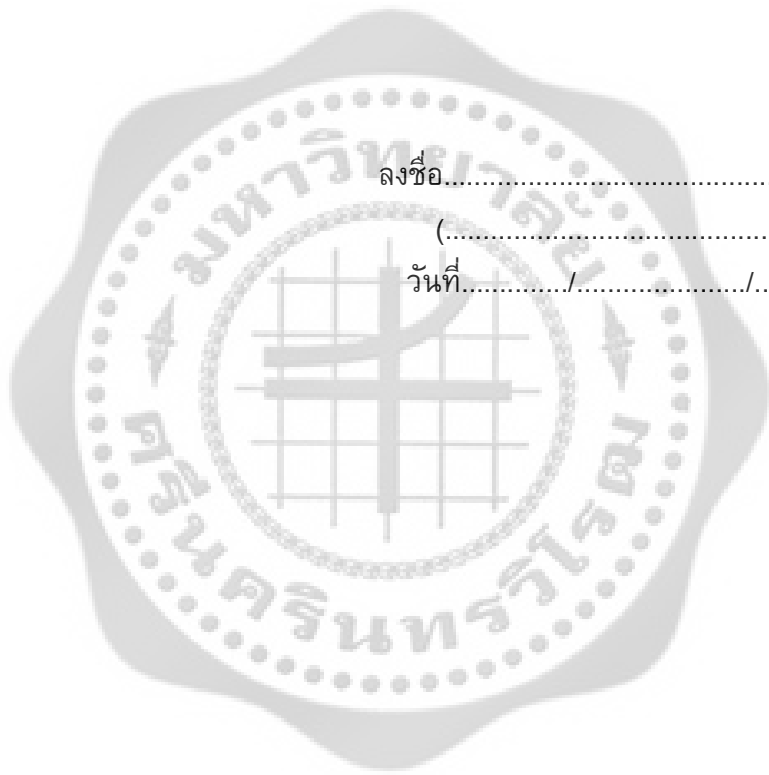
.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ..... ผู้ประเมิน

(.....)

วันที่...../...../.....

แบบประเมินความคิดเห็นที่มีต่อสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการประชาสัมพันธ์
ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คำชี้แจง

1. แบบประเมินนี้จัดทำขึ้นเพื่อสอบถามความคิดเห็นของบุคคลทั่วไปที่สนใจเข้าศึกษาต่อในภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. โปรดตอบแบบประเมินทุกข้อตามความเป็นจริงด้วยตัวของท่านเอง
3. แบบประเมินนี้ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบประเมิน

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทเอกสารแนะนำเพื่อการประชาสัมพันธ์
ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบประเมิน

คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ลงใน () หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

1.เพศ

- () ชาย () หญิง

2.ระดับการศึกษา

- () มัธยมศึกษา
() ปริญญาตรี
() ปริญญาโท
() สูงกว่าปริญญาโท

3.สถานภาพ

- () ครู อาจารย์
() นักเรียน
() อื่นๆ (โปรดระบุ.....)

4.ท่านเคยได้รับข้อมูลเกี่ยวกับภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒหรือไม่

- () เคย
() ไม่เคย

5.หากเคย ท่านได้รับข้อมูลจากช่องทางใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- () เว็บไซต์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
() เว็บไซต์ต่างๆ
() เอกสารแนะนำ
() บุคคลแนะนำ
() อื่นๆ (โปรดระบุ.....)

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทเอกสารแนะนำเพื่อการประชาสัมพันธ์

ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คำชี้แจง โปรดพิจารณาเอกสารแนะนำ แล้วกรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในหมายเลขในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

- 5 หมายถึง มีความเห็นด้วยในระดับมากที่สุด
 4 หมายถึง มีความเห็นด้วยในระดับมาก
 3 หมายถึง มีความเห็นด้วยในระดับปานกลาง
 2 หมายถึง มีความเห็นด้วยในระดับน้อย
 1 หมายถึง มีความเห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
1	ให้ความรู้เกี่ยวกับภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา มศว					
2	ความน่าสนใจของเนื้อหา					
3	การจัดวางหน้าแต่ละหน้ามีความสัมพันธ์กัน					
4	สามารถเริ่มอ่านตรงส่วนใดก่อนก็ได้					
5	ข้อมูลและรายละเอียดครบถ้วน					
6	ภาพประกอบสอดคล้องกับเนื้อหาข้อความ					
7	ความชัดเจนของภาพ					
8	จัดวางตำแหน่งภาพน่าสนใจ สะดุดตา					
9	ภาพมีความชัดเจน					
10	สีของภาพกลมกลืนกับเนื้อหาข้อความ					
11	ขนาดตัวอักษร อ่านได้ง่าย ชัดเจน					
12	ความชัดเจนของตัวอักษร					
13	รูปแบบตัวอักษร สวยงาม					
14	สีของอักษรเด่นสะดุดตา					
15	มีความเหมาะสมกับเนื้อหาข้อความ					
16	การจัดวางเนื้อหาข้อความเหมาะสม					
17	มีผลต่อการตัดสินใจในการเข้าศึกษาต่อ					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ง
รายนามผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีการศึกษา

รายนามผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีการศึกษา

1. อาจารย์ ดร.รัฐพล ประดับเวทย์
หัวหน้าภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. อาจารย์ ดร.กนกพร ฉันทนารุ่งภักดิ์
ภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. อาจารย์ ดร.นทีธีรัตน์ พิระพันธ์
ภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โทร. 15664

ที่ ศธ 0519.12/1579

วันที่ ๒๕ มีนาคม 2556

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน อาจารย์ ดร.รัฐพล ประดับเวทย์

เนื่องด้วย นางสาวณัฏพร วรคุณพิเศษ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการประชาสัมพันธ์ ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ” โดยมี อาจารย์ ดร.นฤมล ศิริวงษ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบประเมินสื่อ

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวณัฏพร วรคุณพิเศษ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 081-442-9320

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โทร. 15664

ที่ ศธ 0519.12//580 วันที่ 25 มีนาคม 2556

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน อาจารย์ ดร.กนกพร ฉันทนารุ่งภักดิ์

เนื่องด้วย นางสาวณัฏพร วรคุณพิเศษ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการประชาสัมพันธ์ ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ” โดยมี อาจารย์ ดร.นฤมล ศิระวงษ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในกรณีนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบประเมินสื่อ

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวณัฏพร วรคุณพิเศษ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนิสิต โทรศัพท์ 081-442-9320

ภาคผนวก จ

สำเนาหนังสือขอความร่วมมือในการทำวิจัย

ที่ ศธ 0519.12/3 รว 4

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

19 สิงหาคม 2556

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนศึกษานารี

เนื่องด้วย นางสาวณัฏพร วรคุณพิเศษ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการประชาสัมพันธ์ ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ” โดยมี อาจารย์ ดร.นฤมล ศิระวงษ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอใช้สถานที่โรงเรียนเพื่อใช้แบบสอบถาม และสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการประชาสัมพันธ์ ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 30 คน และครู จำนวน 3 คน ตั้งแต่เดือนสิงหาคม – กันยายน 2556

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ นางสาวณัฏพร วรคุณพิเศษ ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒน์กุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 081-442-9320

ที่ ศธ 0519.12/๕๕๖๓

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

19 สิงหาคม 2556

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนยุพราชวิทยาลัย

เนื่องด้วย นางสาวณัฏพร วรคุณพิเศษ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการประชาสัมพันธ์ ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ” โดยมี อาจารย์ ดร.นฤมล ศิระวงษ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในกรณีนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอใช้สถานที่โรงเรียนเพื่อใช้แบบสอบถาม และสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการประชาสัมพันธ์ ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 30 คน และครู จำนวน 3 คน ตั้งแต่เดือนสิงหาคม - กันยายน 2556

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ นางสาวณัฏพร วรคุณพิเศษ ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 081-442-9320

ที่ ศธ 0519.12/352/

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

19 สิงหาคม 2556

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

เนื่องด้วย นางสาวฉัตร วรคุณพิเศษ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการประชาสัมพันธ์ ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ” โดยมี อาจารย์ ดร.นฤมล ศิระวงษ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในกรณีนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอใช้สถานที่โรงเรียนเพื่อใช้แบบสอบถาม และสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการประชาสัมพันธ์ ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 30 คน และครู จำนวน 3 คน ตั้งแต่เดือนสิงหาคม - กันยายน 2556

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ นางสาวฉัตร วรคุณพิเศษ ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒน์กุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนิสิต โทรศัพท์ 081-442-9320

ที่ ศธ 0519.12/3 รว ๕

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

19 สิงหาคม 2556

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนประโคนชัยพิทยาคม

เนื่องด้วย นางสาวณัฏพร วรคุณพิเศษ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการประชาสัมพันธ์ ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ” โดยมี อาจารย์ ดร.นฤมล ศิระวงษ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอใช้สถานที่โรงเรียนเพื่อใช้แบบสอบถาม และสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการประชาสัมพันธ์ ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 30 คน และครู จำนวน 3 คน ตั้งแต่เดือนสิงหาคม – กันยายน 2556

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ นางสาวณัฏพร วรคุณพิเศษ ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 081-442-9320

ที่ ศธ 0519.12/3552

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

19 สิงหาคม 2556

เรื่อง ขออนุญาตขอทราบข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนเทศบาล 5 (วัดป้อมนอก)

เนื่องด้วย นางสาวณัฏพร วรคุณพิเศษ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการประชาสัมพันธ์ ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ” โดยมี อาจารย์ ดร.นฤมล ศิระวงษ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอใช้สถานที่โรงเรียนเพื่อใช้แบบสอบถาม และสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการประชาสัมพันธ์ ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 30 คน และครู จำนวน 3 คน ตั้งแต่เดือนสิงหาคม – กันยายน 2556

จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาตขอทราบข้อมูลที่ให้ นางสาวณัฏพร วรคุณพิเศษ ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 081-442-9320

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ-สกุล นางสาว รัตพร วรคุณพิเศษ
 วัน/เดือน/ปีเกิด 19 พฤษภาคม 2528
 สถานที่อยู่ปัจจุบัน 4/27 ซ.วัดดงมูลเหล็ก ต.บ้านช่างหล่อ อ.บางกอกน้อย
 กรุงเทพฯ 10700

ประวัติการศึกษา

พ.ศ.2540 ประถมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนเทพกาญจนา
 พ.ศ.2546 มัธยมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนสตรีวัดระฆัง
 พ.ศ.2550 ศิลปศาสตรบัณฑิต ศศ.บ. (สาขาออกแบบนิเทศศิลป์)
 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
 จากมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
 พ.ศ.2556 การศึกษามหาบัณฑิต กศ.ม. (สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา)
 คณะศึกษาศาสตร์ จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ